

عبرتلی حکایہ لہر

ترویج الارواح

ادب ہم اخلاقہ دائرہ نویسین بر حکایہ لہر.

قرہنہن قرہ سندنہ امام احمد گرای بن محمد عطلا توتیبی.

ناشر لوی: برادران کریمفلر.

قران مطبعہ کریمہ

۱۹۱۸

КАЗАНЬ.

Типо-литографія Т-го Д-ма „Бр. Каримовы“

1918.

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على رسوله محمد وآله واصحابه اجمعين .
بعده فقير دين قرداشلارمى «عبرتله ندرمك» اوچون الشيخ عبدالرحمن
العصفورى نيك مصنفاتندن سيكسان توقز عبرتلى قصه لرون ترجمه قيلم .
الله جل وعلى اوقوغان دين قرداشلاريمه عبرت ويروب بزگده هدايت دائمه
ويروب ثواب جزيلىندن حصه دار نهيلهسون آمين! هم طكلافان آدمه لارنيك
عبرتله ندروب .ضمونى ايله عمل قيامه نصيب نهيلهسون .

ترجمه نيك ابتداسى خاتم الانبياء صلى الله عليه وسلم نيك مولدى ربيع الاول
اينده اولوب اختتام ده شول آييه هجرته ن ۱۳۲۵ نجه سنه ده .

۱ - حكايت

امام غزالي رحمه الله عليه احيا اسملى كتابنه ايتى بر كشي الله تعالى نى
برله ب عبادت قيلوچى ايتى بر قوم نيك بر آفاچقه عبادت قيلمقن ايشقوب
بيك آچولانوب قولينه بالطا آلوب بو آغاچنى كيسوب يقمانچى بولوب
ايوندىن چىدى يولده بارغانده آدم صورقنه بولوب ايليس يولقىده بو كشيدين
صورادى قايدنه باراسك ديتى بو كشي ايليس نى بله بىچه نه يتى فلان بيوده
بر قوم بر آفاچقه عبادت قىلا ايمش شوگار آچروم كيلوب شول آغاچنى
كيسه ركه بارمن ديتى شيطان نه يتدى خطا ايتساك اول آغاچنى كيسه نيك
آلار ايكنچى كه عبادت قىلا باشلارلار فائده ايتسه آلماسك قابت سين عبادت نيك
بول كشي اوچون قاينرما تيز قارتايورساك ديتى بو كشي نه يتدى يوق كيسمى
قالدروم ديت كنده شيطان بو كشي ايله صوفشه باشلادى بو كشي ده شيطاننى

بيك يىغشى غنە، صوفىغلاب يېرگە يېقى شيطان ئەيتىدى سەين بىر فقير كىشى اول
 آغاچنى كېسە، ايۇگا قايت عبادىڭ قىل بىن سىكا هر كون باش اصطىكا ايكى
 آلتون نىكە قويارمن سەين بو فقيرلىكن قوناورىڭىڭ هر كون ايكى آلتون
 نىكە قولغا كىرگاج قايتە ايتەرسىڭ ابىتە باي بولورسىڭ اكر الله تعالى اول
 قومنى ايمانغە كىترەسى بولسە پەضمەر يېرۇب اول آغاچنى كېسىدروب بو
 قومنى ايمانغە اوندە تورسىڭ اوزىڭ شول آغاچقە عبادت قىلماغاچ مەچ نوسە
 يوق دىدى بو كىشىغە ابلىسنىڭ سوزىنە اشانوب ايكى آلتون نىكەگە قىزىوب
 ايويىنە قايتوب كىتىدى ايرتە طورسە باش اصطونىدە ايكى آلتون نىكە تابىيە
 بيك سېوندى يەنە كىچ باطوب يوقلادى ايرتە طورسە يەنە باش آستىدە ايكى
 آلتون نىكە تابىدى يەنە بيك شادلاندى وايتىدى مەنە بو آغاچنى كېسىسەم بىر
 تىن دە آچسز اروبىقنە قايتور ايسم ئەلى ھاضر هر كون ايكى آلتوننى اروبىقنە
 طورام قاي وقتىدە شيطان سوزون توتساكندە يارى يىگان دىب اويىلاب
 اوطوردى يەنە كىچ بولوب ياطوب يوقلادى ايرتە طورسە باش آستىدە آلتون
 يوق خانونى ايرتەرىك طورغان ايدى خانوندان آلتوننى سەين آلتونكى دىب
 صورادى خانونى آلتانم يوق دىب كندە اوشانماينچە خانونون بيك رەنجىتدە
 يەنە بيك آچوروى كىلوب اوزن اوزى سوگىب شىطانغە اوشانوب جەمەتكىنى
 سوگوب يورىسڭ دىب بالطانى قولمىنە آلوب يەنە آغاچنى كېسەرگە كىتىدى
 يەنە يولسە ابلىس اوچوراب بو كىشىگە بەيلەنوب بارما كېسىدرامام دىب بو كىشى
 ايلە صوغشە باشلادىلار شىطان بو كىشىنى يېرگە يېقى بو كىشى ئەيتىدى
 بىن سىكا اول نىچىك كوچم يىنگان ايدى دىدى شىطان ئەيتىدى سەين اول
 وقتىدە الله تعالى رضاسى اوچون اول آغاچنى كېسەرگە چىغان ايدىڭ ايتىدى
 ھاضر آلتون بېرىمەكان اوچون كېسەرگە باراسڭ شونىڭ اوچون بەنى الله
 تعالى رضاسى اوچون بولماغانغە كوچىڭ يىقى دىدى بو ھىكايەتن بلىدى
 الله تعالى رضاسى اوچون بىر اشنى اشلەكچى بولسەڭ شىطاننىڭ طوقطاطرفە
 كوچى يىتمەوى اكر نىڭ خدا رضاسى اوچون بولسا شىطاننىڭ اول اشنى
 بوزووى بولسەراوى.

۲ - حکایت

اَوَّل زمانده بر کشی الله تعالی رضاسی اوچون صوغشقه چندی. شول صوغش سفرنده طابش ایتر اوچون اط آزفی هوتر طورغان قابهقی لار آلدی کیچ یاطقاج توشنده ایکی فوشته کوردی، اول فوشته لو بو بوسینه نهینه لار فلان کشینی ریا اوچون یعنی بو کشی فلان صوغشقه باردی دیور اوچون کیلگان دیب یاز دیب سویله شیدیلر اما بو کشیگه قاراب بو فلانی صاتوچی دیب یاز دیب چونکه بو کشی یولده طابش ایتر اوچون قابهقلار صاتوب آلدی دیدیلرده بن الله الله هیچ الله رضاسی اوچون صوغشدن باشقه نرسه نی اویلاب چهماغان ایسم دینده یغلی باشلادم شوندن صولک شول فرشته ایبد، شینه ته بندی صوغشچیلاردن یاز دینی بوندن بلفدی بر ایزگو عمل نیت ایله ایوگدن چقساڭ باشقه دنیا اشینه قشاشماسه نیوشلگی، مثلا نمازغه بارورغه چهغانده بر صاطوچی اوچراب طوار آلو کبی یاکه حج سفرن تلاب چهغانده صاطو اوچون طوار آلوب قایتو کبی بوندای ایزگو عمل نیتی ایله چهغانده صاطو طوارلاری آلمات قیلاسی و قیماغان عملکنگ ثوابن بتورورکه سبب بولور ایش.

۳ - حکایت

حیاه الحیواندن دمیری اسمی کشی کورروب نهینه در قایچان آدم علیه السلام بیرگه اینگاج صحرالارده بولغان قوشلار آدم علیه السلام برله کورشب وزیرایه ایقب کیتهرگه کیلدیلر آدم علیه السلام بو قوشلار ایله کورشکاج هر قایوسینگ اوزینه موافق ایقب دعاء قیلدی کونلرده بو کون قر کچسندن بو طائفه کیلدیلر. آدم علیه السلام اول طائفه ننگ آرقالارن صیباب بیک دعا قیلدی آدم علیه السلام ننگ بودعاسندن اول قر کچلرینگ بو طائفه سینده یغار ایسی کردی بو طائفه لو قایتوب باردقلارنده یغه ایکنچی طائفه قر کچسی اوچراب سورادیلار بو یغار ایسن قایدان آلدنیز دیدکلرنده بولار نهینه ییلر

آدم عليه السلامنى زيارت قىلا بارغان ايديك آدم عايه السلام آرقه لارمىنى
 مسح قىلدى شوندىن حاصل بولدى دىيىلر. بو كچه لردە بو ايسكه قزغوب
 آدم عليه السلامنى زيارت قىلا باردىلار آدم عليه السلام ايله كياوب كورشىلر
 آدم عليه السلام آرقه لارون مسح قىلدى لكن يىفار ايسى بولمادى بو طائفه
 قايتقاج اولگى طائفه گە ئەيىقىلر بۇدە باردق بۇنىڭ ھەم آرقامىنى مسح
 قىلدى لكن يىفار ايسى بولمادى دىيىلر بو اولگى طائفە ئەيىدى بۇ آدم
 عليه السلامنى اللہ تەالى رضاسى اوچون زيارت قىلا باردق اما سزىفار ايسن
 آلور اوچون باردقز شونڭ اوچون اللہ تەالى سزگە بىرمەدى دىيىلر شونڭ
 كەبى بو كشى اوزىنىڭ طوغانن زيارت قىلا باردقندە بو نۇرسە بىرمەسى
 دىب اميد ايتىپ بارسە اللہ تەالى اول كشىگە زيارت قىلماقنىڭ ئوابن بىرمەس
 بىس زيارت قىلا بارغاندا قورداشكندان بو نۇرسەدە اميد ايتىمەنچە بارورغە
 تىوش اجرلى بولورسن اكر بو نۇرسە اميد ايتىوب باروب اول قورداشڭ
 بو نۇرسەدە بىرمەسە اللہ تەالى ئوابن بىرمەسە ھىچ نۇرسە سز عمرىڭنى ضايع ايتىوب
 بوش قايتوسن شونڭ اوچون بو نۇرسەدە اميد ايتىمى بارو تىيش.

۲ - حكایت

آدم عليه السلام بىرگە اينگانە جنت دن انچىر آغاچنىڭ دورت يافراغن
 آلوب ايتىدى حيوانلار آدم عليه السلام دە بو يافراقنىڭ بارون باوب ھەمسى
 آدم عليه السلام دن بو يافراقنى آلوب آشاماقچى بولوب كىلىدى ار لىكن
 دورت نۇرسە آلدىن كىلوب آشادىلار اول نۇرسە لونڭ اولى غزالە دىگان حيوان
 اول دورت يافراقنىڭ بىرسون آشادىبە اول حيوان جفار بولدى ايكىنچى
 يافراقنى اومارطا قورطى آشادىبە بال بىرە طورغان بولدى اوچنچى يافراقنى
 جنك قورتى آشادىبە جنك بىرە طورغان بولدى دورتنچى يافراقنى صوصغرى
 آشادىدە غنبر بىرە طورغان بولدى شونڭ اوچون يعنى جنت دن چقىلسى
 اوچون بودورت نۇرسەنىڭ ھەمسەدە بىرە فضىلت باردور و بەلارىبە قىمەت دور.

۵ - حکایت

حکایت قلندی اول زمانه بر کشی نذر ایتمکان ایکانا گر الله تعالی بکما مال بیورسه فقیرلرگه صدقه بیورور ایدوم دیب، بو کشی که الله تعالی ننگ امری ایلان بر کشی بر آلتون تنگه بیورمش بونذر ایتوچی کشی بو بر آلتون تنگه نی آغاچ کوکاندان او یلامش بو آقچغه بر وقفده محتاج بولورمن فقیرلرگه بیوریم نه لی دیب جیوب قویمش بر آز کونلر اوتکاندن صوگ بو کشی ننگ تشی آوری باشلادی بیک فاطمی صزلی باشلادی آخرالامر بو کشی توزه آماغاچ تشن آلدوردی بو تشن آلدورغاچ یفه ایکنچی تشی صزلی باشلادی یفه بوتشنه آلدوردی شول آراده بر طاوش ایشتمدی اگر تنگی آلتوننی فقیرلرگه بیورمسه ک بوشکلی قالدیرای صوورتوب بتورتوروز دیندی بو کشی بو طاوشنی ایشتمکاج قیاضان ایشینه توبه ایتوب بو آلتون تنگه نی فقیرلرگه صدقه بیروب بتردی ایتمدی بو تصدن بلندی نذر ایتمکان نرسه فقیرلر حقی بولا ایکان هم اول فقیرلر حقن بیورمسه ک مالکما یا که مالک بومامسه تنگه ضرر ایرسه ایکان هم شونگ کبی زکوة وعشر تیوش بولوب بیورمسه کان کشی ننگه زکوة وعشرن بیورمسه مالینه یا که تهینه ضرر ایشور.

۶ - حکایت

اول زمانده بر پادشا بر وزیرن بیک سویه در ایسی بر کشی بو وزیرنی پادشا بیک سویه کن بلوب پادشاه دن بو وزیرنی براقلاندورماقچی بولوب پادشاهغه نه بتمدی سینی فلان وزیرنک پادشاهنک آوزی صاصی ایکان دیب نه یته دیدی پادشاه نه بتمدی اول سوزننگ راست لخن قایدان بلوربز دیدی بو کشی نه بتمدی اول وزیر سینگ یانکا کیلوب سویلی باشلاغاچ قوان آوزینه قویار دیدی پادشاه وزیرنی چاقوتدی بو کشی وزیرنی شول ساعتت ابووینه آلوب کرووب صارصاق آشاتدیده وزیر بو کشیدن چقغاچ پادشاه قاطینه باردی پادشاه آلدنده وزیر سویلی باشلاغاچ صارصاق ایسی پادشاهغه

تابا بارماسون ديب قولن آوزينه قويدى پادشاه وزيرنگ قولن آوزينه قويدن
 كورگاج تگى كشىنگ سوزى راست ايكان ديب قام آلوب خط يازدى
 پادشاهنگ عادتى شول ايدى اگر قولى ايله خط يازسا اول خط بولهك بىرو
 اوچون بولا ايدى بو كشى پادشاه خط يازدن كورگاج وزيرگه بولهك بىره
 ديب بلنيدنه پادشاه وزيرگه خطنى فلان والى گه ايلتوب بىر ديب بىردى بو
 كشى بوله كفى مين آلورمن ديب وزيردن خطنى صوراب آلدیده پادشاه
 بيورغان والى گه ايلتوب بىردى بووالى تيزگنه پادشاه بيورغانچه بو كشىنگ
 باشون كيسردى كوزلرده بو كون بو وزير پادشاه يانينه كيلوب كردى
 پادشاه حيران بولوب وزيردن سورادى سين نگی خطنى ايلتوب بىردگمى
 ديدى وزير نهيتدى يوق اول خطنى ميندن فلان كشى صوراب آلدى
 ديدى پادشاه نهيتدى سين مينى صاصى آوزلى ديب سويلهگمى ديدى وزير
 نهيتدى هيچ سويلهگانم يوق ديدى پادشاه نهيتدى نى اوچون مينم ايله
 سويلهشكانبه آوزكا قولنگ قويدنگ ديدى وزير نهيتدى اول كشى بكا سناك
 قاطنكا كيلگانده سارصاقلى طعام آشانقان ايدى شول سارصاقلى ايسى
 سيكنا بارماسون ديب آوزوما قوام قويدوم ديگاج پادشاه نهيتدى خير اوزى
 قازوغان بازينه اوزى توشكان ايكان ديدى.

۷ - حكایت.

حكایت قيلندى هند اوچى لارندن بو كشى باقى تونارغه ديگگز بوينه
 باردى اوزى ايله بر قزن باقى جيارغه آلوب باردى بو كشى يهتمةسون
 سالوب باقى آولاغاج اول بالقنى قزينه بىره ايمش قزى آلمان بو بالقن
 ديگگزگه بىره ايمش قاچان بو كشى باقى طوتودان طوقناغاج بالقى ساوتن
 قاراسه بو بالقده طابمادى قزندان سورادى بو طونقان باقى لار قايره ديكند
 قزى جواب بىردى اى آنام سين ميكا رسول اكرم دن ايشكان حليشكنى
 ديهكناك ايدنگ بالقى لار الله تعالىنگ ذكردن غافل بولماسه آوغه كرمس
 مگر الله تعالىنگ ذكردن غافل بولغان بالقغه آوغه كرور ديگان ايدنگ

مبن شونڭ اوچون یعنی الله تعالیٰ نڭ ذکرندن غافل بولغان بالاقنی آشیم
کیلمه دکی اوچون دیکگزگه یبهردم دیدی آناسیده بارک الله دیب بوش قول
ایله قایتوب کیتدیلر شول وقتندن سوڭ بو کشی بالق اولاون ناشلادی.

۸ - حکایت

رازی اسمای کشی تهنیدی، قبط طائفه سی فرعون قومندن اولوب
موسی علیه السلامه ایمان کیتومه دیلر، موسی علیه السلام نیجه ونیجه
هجزالار کیتوسده ساعر سین سحرک ایله بزنی اشاندیرماقچی بولساڭ
دیندی لر، موسی علیه السلام ایمانغه اوندهیه قبول ایتمه گاج بو قوم که عذاب
تلهب دعاء قیلدی، الله تبارک و تعالیٰ بو قبطی لارغه عذاب ایقوب طوفان
یبهردی، اول طوفان کیچ و کوندوز بر طوفناوسز بولوب آی و قوباش
یاققی لغنی قابلاب هیچ نرسه کورونمهی بولدی. بو حالنی و بو قورقنج لارنی
کورگاج قبطی لر فرعونندن اوتندی لر، فرعون موسی علیه السلام دن
اوتندی وایتدی ای موسی ربکا دعا قیل بو عذابنی بزدن کوته رسون دیلدی.
موسی علیه السلام الله تبارک و تعالیٰ که دعاء قیلدی الله تعالیٰ موسی علیه السلام نڭ
دعاون قبول ایقوب طوفان و یغمورنی طوقتانیدی ییل یبهردی بیردن
بیک قونلی اوله نلر اوشردی اوله نلر بیرکه صیماسلق روشنه اوسدی بو
قبطی لر الله تعالیٰ نڭ بو نعمتینه کفران ایقوب صیوسزلیق قیلدی لار الله تعالیٰ
کفرلوندی قالقلاری اوچون چیکرتکه لر یبهروب اول اوله نلرنی آشاتوب
بترتیدی، اول چیکرتکه لر قبطی لارغه بیک طارلق و اوڭغای سزلیق کیتردیلر.
اول چیکرتکه لر اوچقان وقتنه قوباشنی قابلیلر ایدی، شول قدر کوب
اییلر. بو قاطی لغنی زارلانوب موسی علیه السلام دن یاردم استه دیلر موسی
علیه السلام الله تعالیٰ که دعاء قیلدی، الله تعالیٰ موسی علیه السلام نڭ دعا سن
قبول ایقوب، اول چیکرتکه لر که ییل یبهروب دیکگزگه طاشلانیدی. قبطی لر
ینده قالغان ایگن لر مز آشارغه یتر دیب موسی علیه السلام فه اطاعت
قیلم اینچه کافر بولدیلار. الله تعالیٰ بو قبطی لارغه ینده عذاب ایقوب قیل

اسمندی بو نرسه یبهردی بعضلار آلارنی قنطاسن چیکورنکه دیبیلر. بعضلار
برچه وبت دیبیلر. بو بئار قبطیلارنک حیوانلارینه بر اولنده قالدرمای
آشاب بتردیلر وتهنلرینه کروب آشاب قورچانغی کبی ایتوب بتردیلر.
بولار ینده ده موسی علیه السلامن یاردم صورادیلار موسی علیه السلام الله تعالی که
دعا قیلدی. الله تعالی دعاسون قبول ایتوب اول بتلهر که اسمی ییل یهروب
ملاک قیلدی. بو قبطیلارنی موسی علیه السلام ینه ایماننه اونلار سده قبول
قیلما یوب کفرلرینه قالدیلار. الله تعالی بو قبطیلارغه عذاب ایتوب بافالار
یبهردی، اول بافالار بو قبطیلارنک ایگنلرینه هم آشلارینه وتوشه کلر ینده
کوردیلر بولارغه بیک طارلق کیتودیلر. ینه موسی علیه السلامن یاردم آسته دیلر.
موسی علیه السلام الله تعالی که دعا قیلدی الله تعالی دعاسن قبول ایتوب
باقالارنی اوتزدینه یغور یهروب اول بافالارنی شول یغور صوی ایله ن
دیگنر که آفزدی بو قبطیلار ینده ده موسی علیه السلامنه ایمان کیتومه ینجه کفرلرینه
قالدیلار. الله تعالی بو قبطیلارغه عذاب ایتوب قان یبهردی. بو قان اچه طورغان
صولار ینه و طعاملر ینه قاطشدی بعضلر نه یته لر، بو قبطیلارنک الله تعالی برونلارن
قانی طورغان ایتدی دیب شول بلا ایله ن یدی کون بلالقیلر قان اچه لر،
وقان ایله آشیلار ایدی. بسو قبطیلار موسی علیه السلامنه کیلوب اوتندیلر.
یاموسی اگر بو بلانی بزدن کونرساڭ البته سکا ایمان کیتورورمز دیبیلر.
موسی علیه السلام الله تعالی که دعا قیلوب عنایه یبه رسده ایمان کیتومه دیلر.
الله تعالی بو قبطیلارنی فرعون ایله نیل دیگنر زنده غرق قیلدی.

۹ - حکایت

روایت قیلندی ابی طالبنک اولم آوروندنه مکه کافرلرینک اولوقلاری
جیلوب ابوطالب قاطینه کیلدیلر و بو امتنک فرعوننی ابوجهل شونده ایدی،
وته یتمیلر: ای ابوطالب سینک فرداشکنک اوفانی ایله ایکی آراء زده حقلامز
باردر، سین بیک یغشی بله سڭ اوزنک اولگانچه بزنی کیلشروب قالدر
دیبیلر. ابوطالب رسول اکرمنی چاقردندی، رسول اکرمده ابوطالب قاطینه

كىلىدى. ابوطالب ئەينى: اى قرداشم اوغلى بو كشىلو قونىڭ الوغلىرى
سەن آلارنى حقىڭنى كىچ آلار سەندىن حقلىرىن كىچەرلر دىدى. رسول اكوم
ئەينىدى، نىكا بو كامەدە بوى سونسا كىچەن دىدى. ابوجەل لعنەلله عليه
ئەينىدى، اون كامەدە بوى سونارەز دىدى؛ رسول اكوم ئەينىدى، لاله الاالله
دەپ ئەينىڭ دىدى. قوش كافرلر ئەينىلر سەن عەب سوز سوياسىڭ
بار الله لارنى بو الله ائىمە كەچى بولاسىڭ دىپ طارالشوب كىتىلر. ابوطالب دە
ئەينىدى يا محمد زور نرسە سورامادىڭ دىدى. رسول اكوم دە ابو طالب دىن
بو سوزنى ايشەكچاچ ايمان كىتروون طمع ايتوب ئەينىدى، سەن دىخى بو كامەلرنى
ئەينىڭ قىيامت كۈنىدە بىم شفاعەم سىڭا حلال بواور دىدى. ابوطالب ئەينىدى
اگر قوش خلقى اووروندان كوچلەنوب ئەينىدى دىپ ئەينىمەسە ئەينور
ايدوم دىدى.

۱۰- ھاكىيات .

عيسى عليه السلام نىڭ بعض رسول لارنىڭ بوسى صبى لار اوينى طورغان
بىردىن اوتوب باردىدە بو رسول شول صبى لار ايله برگە اوينادى. بو صبىلار
آراسىدە وزىرنىڭ اوغلى دە اولوب، بو رسولنى قوناق ايتەرگە ايوينە چاقروب
كىلدى بو رسول كىلوب وزىر ايله كورشوب، وزىر آش حاضرلەتوب بو
رسولنى قوناق ائىمە كەچى بولدى قاچقان آشنى قوناق آلدىفە كىتروب قويسەلار
بو رسول بسم الله الرحمن الرحيم دىپ قولون سوزغاچ شىطان لار آش ياندىن
توروب قاچدىلار وزىر بو اشنى كوروب رسول دىن سورادى بو نى حالدر
دىدى. رسول وزىرگە ئەينىدى بىم رېم نىڭ اسەن ذكر ايتىكچاچ شىطانلار
قاچالار سەندە الله تەلىنى ذكر ايتىڭ شىطانلار قاچالار دىدى. وزىر
ئەينىدى سەن كىم اولاسىڭ. رسول ئەينىدى مەن عيسى عليه السلام نىڭ رسول لارنىڭ
بو كشى مەن سزنى دىن اسلامغا اونىدەرگە كىلدىم دىدى، سىڭا مەن ايمان
كلتروب مەسامان بولورغە بىك وقت دىدى وزىر ايمان نە ايله اولور دىگچ،
رسول ئەينىدى لاله الاالله عيسى رسول الله دىپ ئەينىتوب سەن لارگە عبادت

قیامانجهه یاغز الله تعالی گه عبادت قیلماق ایله بو اور دبدی؛ وزیرده ایمان
کیترب مسلمان اولدی کونلرده بر کون وزیر پادشاه قاطینه باروب بیگ
کوگلسز بولوب قایتدی رسول وزیرنگ کوگلی قاراقو ایسکن کورگاج
صورادی نی سبیلی کوگلیک صنوق دیدی؛ وزیر ئەیتدی پادشاه یانینه بارغان
ایدم پادشاهنگ سیوگلی آپی اولگان پادشاه بیگ کیف سز اوطورا پادشاهنگ
کیف سزلیگی مینم کوگلم نیده صونلردی دیدی رسول ئەیتدی سبن پادشاهغه
ئەیت مینمه بر قوناق بار اول قوناق ئەیتدر اگر میکا اطاعت قیلسه پادشاه
آطن ترکزورەن باذن الله دیدی وزیر رسولدن بو سوزنی ایشکاج پادشاه
قاطینه شادانوب باردی، وئەیتدی ای پادشاه مینمه بر قوناق بار اول قوناق
ئەیتدر اگر پادشاه مبن ئەیتکان گه بوی صونسه باذن الله آطن ترکزورەن
دیدر پادشاه ئەیتدی اول قوناهنگ کیلسون دیدی. وزیر شیخنی فایتوب چاقروب
کیلدی. شیخ کیلوب پادشاه اوینه بسم الله الرحمن الرحیم دیب ئەیتوب کردکنه
بورطدان شیطانلار قاچدیلار. پادشاه رسولنی فارشی آلوب ئەیتدی. یا شیخ
مینم آطمنی ترکز دیدی. شیخ ئەیتدی اگر مبن ئەیتکانگه بوی صفساگ باذن
الله ترکزورەن دیدی؛ شیخ پادشاهدن صورادی بالالارنگ بارو دیدی. پادشاه
ئەیتدی آتام ایله خانونم بار بالالارم یوق دیدی. شیخ پادشاهنگ آناسی ایله
خانوندە چاقردی آلام هم مجلس که کیلدیلر، شیخ آطننگ بر آیاغن قوی ایله
طونوب لا اله الا الله دیدی آطننگ بر آیاغی سلکنه باشلادی. ایکنچی آیاغن
پادشاهغه طوندروب لا اله الا الله دیب ئەیت دیدی، پادشاه آطننگ آیاغن
طونوب لا اله الا الله دیگان ایدی آطننگ ایکنچی آیاغیده سلکنه باشلادی؛
ینه شیخ پادشاهنگ آناسی ایله خانونینه آطننگ ایکی آیاغن طوندروب لا اله
الا الله دیب ئەیتکز دیدی. بولار ایکسیده لا اله الا الله دیب ئەیتدیلدە آطننگ
ینه ایکی آیاغی ده سلکنه باشلادی، اییدی آطننگ آیاقلاری تولدی مگر
گودەسی اولی حالنجه قالدی، اییدی شیخ پادشاهغه ئەیتدی خلفکنی جیسور
دیدی. پادشاه حاضر خلقنی چاقروب، خلقلار مەنسی کیلوب بردن لا اله
الا الله دیب ئەیتکاج آط نروب توریدیه باشون اییدی ده ینه کونلردی. خلق

مونی کوروب بارچسسی راست کوکلمری ایله وپادشاهلاری ایله بارچسسی
پردن مسلمان بولدیلار.

۱۱- حکایت

هند شهرلوندن بر شهرده بر قارت کشی کوپ یلار صنمغه عبادت
قیلمی. بو قارتنگ بر وقتده بر کیوهک نرسهسی بولدیله صنمدن یاردم صورادی
قیلمی یالوارساده صنم هیچ سوزوهیچ یاردم بیرمادی. قارت یقه ایکنچی
مرتبه ایتمدی، ای صنم قارتلغده میکا یاردم قیل مین میکا نیچه یلکان بیولی
عبادة قیللم سین بو کونده میکا شفقت قیل دیب نیکسار یالوارساده صنم هیچ نه
دیورگه کوچی یتمادیگندن قارتغه هیچ جواب بولمادی؛ قارت صنمدن امین
کیسوب صنمنی صندروب طاشلاب یالغز الله تعالی دن حاجتن صورامتی کوکلیغه
کیلمی ده کوزلرن یوقاری طابا کونهزوب الله تعالی دن او یالوب یوزی فزارب
حاجتن صورادی الله تعالی بو قارتنگ بر صورای ایلهده جواب بوردی،
وایتمدی ای قلم نه تلیسنگ دیدی؛ شول وقت فرشته لر ایندیلار یارب
سن بو کشیگه بر صورای ایلهده حاجتن بیرمهکھی بولنگ
دینیلر؛ صنمغه نیچه یلار عبادت قیلمده بر حاجتن ده اوتومدهدی
دینیلر. الله تعالی ایتمدی ای فرشته لروم صنمغه دعاه قیلمده
جواب بیرمهسه صهغه یعنی الله تعالی کا دعاه قیلوبده جواب بیرمهسه صنم ایله
صم آراسنده بده آبرما قالمی شونگ اوچون یعنی الله ایله صنم آراسنده
فرق بولتی اوچون جواب بیرمین دیدی.

۱۲- حکایت

هنی اسرائیل زمانده بر کشی صیغره عبادت فیلدر ایدی. کونلرده بر
کون بو صیغره ایله باقه سینمه باردی. باقهده او طرفندن بلوط چغوب، یاشن
یاشنه ب کوك کو کری باشلادی. بو کشی عبادت قیلا تورغان صیغری یاشن

و كوك كوكر اوندن قورقوب، چاوب قاچا باشلادی. بوكشى سييرنك ياشن دن
 قاچندن كورگاج كوكلندن ايتدی، ياشندن قورقغان نرسه گه عبادت قیلورغه
 ياراماس ديب باشن گو ککا تا با کوتاروب ايتدی: ای بلوط الله سی بن سکا
 بوی صونامن قویلرک بواسه کوتهرمن اگر قویلرک بولماسه يارطی کتو قویمنی
 بولب بیورومن دیتی.

الله تعالی بوكشى نك اخلاص ایله قیلغان مناجاتن ایشتوب، شول زمانه
 غی پیغمبرگه وحی قیلدی وایتدی بار فلان کشیگه مندن سلام ایت هم حق
 دیننی اوگرت دیتی. بو پیغمبر بوكشیننی ازلهب طاوب، الله تعالی نك سلامن
 ایوشدروب دین اسلامنی اوگرتدی. نیچه ییل لر صیورغه عبادت قیلوب عمرن
 کیچرگان کشینی الله تعالی بلوطندان صییر قاچووی ایله عبرتله ندر، مسلمان
 ایتدی. هر گمگه هر نرسه گه عبرت ایله فارارغه تیوش. عبرت ایله قاراساڭ
 کچگنه گنه نرسه دنده بوقصده غی کبی عبرتار بولا.

۱۳- حکایت

ابوذر الخفاری رضی الله عنه جاهلیت زماننده صنمغه عبادت قیلادر
 ایدی. ایوده هم سفرگه بارغانده صنمن آلوب بارادر ایدی. بیک اخلاص ایله
 عبادت ایلدر ایدی. گوناوده برکون سفرگه چقدی. صنمن اوزی ایله آلوب
 چقدی. اوزی بریبرگه باراچق بولمیده نرسه لرون صننی یانینه قویب
 صنمینه ایتدی: یا صنم مین فلان بوگه بارامن سین نرسه لرنی صانلا دیتی ده
 اوزی باراسی یورینه کیندی. حضرت ابوذر کینکاج تولکی کیلوب نرسه لرون
 قاراب باقدیر، آشار نرسه طابماغاج آز بولسده اوصالقی بولسون ديب صنم نك
 باشندن قیوندروب سیوب کیتدی. ابوذر رضی الله عنه قایتوب قاراسا صنم
 یروشله نگان، اوزندن اوزی اویلادی یغمورده ییاوغانی بوق کشی ده
 کیله طورغان اورون توگل بو نیچک یروشله نمش ديب طوردقنه تولکی ازن
 کوردی از ایله بارا توشکاج تولکی نك اوزنده کوردیده نرسه لری یانینه
 قایتدی ده کوزن کوكکه تا با کوتهروب بو بیتنی ته ایتدی.

رب يبول الثعلبان بؤسه * لقب ذل من بالث عليه الثعالب
 فلو كان ربا كان يمتع نفسه *
 فلاخير في رب نأته المطالب * برئت من الاصنام في الارض كلها
 وآمنت بالله الذي هو غالب *

۱۲ - حكايت

بعض صالحين كافر لر ايله صوغشة، چئندنه يولندان يازدى ده بر اولوغ
 طاو باشينه مندى اول طاو باشنده نصارى قومن كوردى اول قوم آلتند
 بر كرسى اولتورتلمش كوردى بوكشى اول نصاريلاردن سوراشدى، بوكرسى
 نى اوچون موند او طوطلمش ونه اوچون بوكشى لر موند چيولمش ديدى.
 بو نصاريلاردن برسى جواب پيردى، بزنى بو طاو باشنده و بو كرسى گه
 منوب يلد بر مرنه بر راهب وعظ قيله در ديدى بوكشى ده شول نصارى لار
 كيومن كينوب آرالارنه كروب او طردى. قچان راهب مئبرگه منوب وعظ
 قلماقچى بولسه بو قوم آراسند، امت محمدن بر كشى بارون بلدى ده ايتدى
 اى قوم مين سزنى بوكون وعظ قيله آلميم چونكه آراگزده امت محمدن
 بر كشى باردر ديگاج نصارى لار برسى برسينه قاراب كم ايدكن بامادى لر.
 راهب ايتدى اى محمد امتى بن سكا سق ديناك ايسله انط ايتوب ايتنه
 سكا هيچ كم نيماس امين اولورسن اما اورنگدان طور سنى كوريم ديدى؛
 بو كشى اورنگدان طور ديدسه؛ راهب ايتدى اى محمدى بن سندن سؤال
 ايتسه چكمن ديدى، من سزناك عالم لرگزدين ايشتمم الله تعالى چئنده بر جيمش
 ياراندى اول يمش ناك دنيا ده اوخشاشى بارمى ديدى؛ بو كشى ايتدى توسه
 اوخشاشى بار لكن لنده نده نده يوق ديدى؛ راهب ايتدى چئنده طوبى
 آفاجى ديگان بر آفاج بار اول آفاج ناك بو طاشى چئنده هر سراينه، كرگان
 بولور دنيا ده آنك اوخشاشى بارمى ديدى. بوكشى ايتدى باردر قوباش
 يوقارى منوب يتكاج هر ابوگه كرور ديدى. راهب ايتدى چئنه بر چشمه بار
 اول چشمه بر يردن چغوب دورنكه آب رلادر دورنمده دورت نم بولادر

دنياده اول چشمه نڭ اوخشاشى بارمى ديدى. بو كشي ايتىدى باردر آدم نڭ باشى بر بولوب دورت تيشوككن دورت تىمىدە سو چاغدار اول قولاق صووى اچى در ايكنچى كوز صووى طوزلى در اوچنچى بورون صووى ايسلى در دورتنچى آغز صووى طاطلى در بو صولارنڭ چغاطورغان اورونلارى بر باشدان بولسەدە دورتسى دورت تورلى بولوب چاغدار ديدى. راهب يئە صورادى جنتدە بر سرير باردر اول سريرنڭ بيوكاگى بيش يوز يىلق بول قدرى در قايچان مۇنلار اول سريرگە اوپتۇرماقچى بولسەلار اول سرير چوگوب تونلنور، اوپتۇرغاج كوتەرلوب كيتەر مۇنڭ اوخشاشى دنياده بارمى ديدى! بو كشي ايتىدى باردر ديدى، مۇلا تىوگە مۇن مو، كافرمو آطلانماقچى بولسە تىوچوگەر تىچان آطلانغاج طروب كيتەر بو شول سريرگە اوخشاش ديدى. راهب ايتىدى جنت اھلى اشار واجەرلر هيچ تىزەك بول ايتمەسلر دنياده بونڭ مۇلى بولورمۇ ديدى؟ بو كشي ايتىدى دنياده بونڭ مۇلى آناسى قارنومدەقى بالادر اول نى نرسە آشيسى كلسە آنڭ نينداى طعام تەدككن اللەعالى آناسينە شول طعامنى تەتور بوبالام آناسى ايلە طعاملە نور اما هيچ تىزەكلەمس ديدى. موندان صونڭ بو كشي راهبندىن صورادى وايتىدى اى راهب سن مۇجاھنت نڭ آچقچىنڭن خبر بېر؟ ديدى. راهب بو كشي دن بو سوزنى ايشەكچ قويمىنە ايتىدى، اى قوم بو كشي ميندىن جنت آچقچن صورادى بن توراندە اوقغان اينم جنت نڭ آچقچى لاله الاالله ديگان سوز ديب ايتىدى، اوزى مە قومى نڭ كوبسى ايماق كيتەدېلر.

۱۵ - حكايت

مالك بن دينار زمانندە ايكى آغالى يەرد، اوتتە عبادە قىلىدىلار. كوب يىللار عبادە قىلا تورغاج بولار كوكل لرندىن اوبلادىلار بز بو اوطقە كوب يىللار عبادە قىلدى ايتەقداش اوطنى ياندىروب بارماقلارمىزنى اوطقە قويوب قارىق اكر بو اوط بونڭ شول قىلر ياندىن بىرولى عبادە قىلىقمىزغە كورەعايە قىلوب بارماقلارمىزنى ياندىورماسە طىغىن شول اوطقە عبادت قىلورمىز بارماقلارمىزنى ياندىورسە بارنوسەنى ياراتقان بو اللەغە

عبادت فیلوریز دیب اوطنی یاندر دیلار ایکسیه بارماقلارن قویوب قارادیلار
 اوط بارماقلارن یاندر وپ آلدی. کچیسی نهیتدی ای برداش بز بو اوطقه
 تابونی طاشلیق بو قدر یل عبادت قیلوب شول بارماقنی قویوب آغاننده
 رعایه قیلماغاج باشقه وقتنده رعایه قیلماس مک یل عبادت قویوب بو وقت
 استغفر الله دیگاج کیچره طورغان اللهغه عبادت قیلیق نهیه مالک بن دینارغه
 باریق اول بزگه دین اوگره نور دیدی. اولوغسینک یاوزلغی غالب بولوب نهیتدی
 مین بویاشکه قدر دینه طوردم ایمدی دینمنی اوزگار تسم جماعتارم و کورشیارم
 همسی میندن نفره تله نورلر دیدی، مین اول دینمنی قبول ایتیمین دیدی.
 ایکنچیسی نهیتدی ای آغا قیامت کوننده خلق ننگ اول و آخری جیولغاننده
 الله تعالی هم فرشتهلر و پیغمبرلر ای اوطقه طابنوجی یهودی دیب نفر تله نسلر
 نیچک بولور هم نعوغه صالحوب عبادت قیلغان اوطک ایلن یاندر سالار حالک
 نیچک بولور دیدی. الوغسی مین قبول ایتیم. آنام دیننده عمر کیچوم
 دیدی؛ کچیسی بار جماعتی ایلن مالک بن دینارغه باروب ایمان کیتوردی.
 بالارون بو نوسهمز (رزقسن) ایونده قالدردیده اوزی سر ویران یورطغه
 کروپ الله تعالی که عمل قیلدی کیچ بولماچ ایوبینه کیلمی خاتونی صورادی
 بالارغه رزقنی آلوب کیلمگه دیدی. بو کشی نهیتدی بوکون بر پادشاهغه
 اشلهدم. آچهسن ایرته که بیورورن دیدی. شول سببلی بوکون هیچ نوسهمز
 کیلم دیدی. بارچهسی آج حاللرنده کیچ قوندیلار. ایرته طورغاچ ینه شول
 خرابه که باروب عبادت قیلدی، کیچ ینه بوش قایتدی. خاتونی نهیتدی بالارغه
 رزقنی آلوب کیلمگه دیدی بو کشی نهیتدی ای خاتون بو کون ینه کیچه
 اشلهگان پادشاهغه اشلهدم آچهسون ایرته که بیومه کچی بولدی دیدی. ینه
 آج قوندیلار ایرته طورغاچ جمعه کونی ایمدی ینه شول خراب یورطقه کروپ
 الله تعالی که دعا قیلدی. و نهیتدی یارب دین اسلام هم جمعه کونی حق اوچون
 مینم دهامنی قبول ایت اوزگه معلوم بالالارم اوچ کوندن بیورلی آج طورالار
 آلر ننگ حاللری اوزکار ووندن فورقامن یعنی نیک بو دینگه کردک ایکان دیب

او كوناوردن قورقمان ديدى. قايتپان جمعه وقتى يتكاج خرابه دىن چغوب جمعه نمازىنه باردى جمعه اوقوغاچ ينه خرابه گه كيلوب عبادت قىلدى. بو كشى نىك خاتونىنه جمعه وقتىنه بر فرشته اير كشى صورنىده بولوب بو طاباق ايله مك آلتون نىكه كيتروب بىردى وايتدى بو ايركنىك اوچ كون اشله كان خست آقچىسى عبادتن آرتىرسه حقن آرتىروروز نىت ايرگه ديدى خاتون بو مك آلتوندىن برسون آلوب آقچى آلتونى غىسه باروب آلتىردى آلتونى صورادى بو آقچىنى قايدان آلدىك بو دنيا آقچىسى توكل ديدى. خاتون قصه سون سويلدى. بونصرانى آقچى آلتونى خاتونىنه مك آلتون صدقه بىروب اوزىنه مسلمان بولدى. كيچ بو كشى ايوىنه قايتماقچى بولدى. بو چوپره كىگه طوفراق سالوب قولىنه طوتدى خاتون رزقلى نرسه آلوب قايتدىك مو ديسه اون آلوب قايتىم ديورمن دىب قايتدى ده چوپره كنى ايشك نوبىنه قوبوب قالدردى ايوىنه خوش طعام ايسارى بوزىنه كردى. ايوگه كر كاج خاتونى صورادى قولىك نرسه آلوب كيله ايدىك ديدى. اير نىتدى، اون آلوب كيله اينىم طشه قاهر دم ديدى. خاتونى باروب قاراسه طوفراق اون بولمش. مونه دىن اسلام حرمتى بلوب الله تعالى اخلاص ايله ن عمل قىلغان كشى نىك سوزن يالغان قىلماس اوچون توفراقنى اون ايتدى دىن اسلامه اخلاص ايله عمل قىلغان كشىارگه الله تعالى موندانده آرتىراق كرامتلر بىرور!

۱۶ - حكايه

بر عالم، **وَإِنَّ مِنْكُمْ لَأَؤَادِمًا آيَتِن** اوقوغانده بىر يهود ايشتى، بو يهود، عالم گه نىتدى، اكر سين اوقوغان آيت حق بولسه بىر برگه تموغه بولامز ايكان ديدى. بو عالم نىتدى، بىر تقويلىق ايله تموغدن قوطلورمىز ديدى يهود نىتدى، تقويلىق مينده بولور ديدى. عالم نىتدى الله تعالى نىك رحمتى بىرگه بىك كىك، الله تعالى نىك رحمتى ايله قوطلورمىز ديدى. يهود نىتدى،

الله تعالیٰ نیکو رحمتی ایله قوطلو وئوگنا دلیل کورسەت دیدی. بو عالم، یهود که
 ئەیتدی. کیمی لر مزی اوطقه یاغیق قایو، ننگ کیمی یانماسه دینی حق و سوزی
 درست بولور دیدی. حاضر اوط یاغوب یهود اوز کیمی، عالم کیمی ایله
 چلغاب اوطقه صالحی؛ یهود ننگ کیمی، عالم کیمی اچنە یانوب ئەیتدی. بو
 آز طور فاج کیمی آلوب قاراسه لار یهود ننگ کیمی، عالم کیمی اچنە
 یانوب بتیش. بو یهود حیران بولوب بو کرامەتی کوروب مسلمان بولدی.

۱۷- حکایت نمرود قزی

نمرود پادشاه ابراهیم علیه السلامنی اوطقه اتقاج نمرود ننگ بو کچرەک
 قزی آناسی نمرود دن صورادی، و ئەیتدی ای انا میگا رخصت ویر مین
 ابراهیم ننگ اوطنه نی حاله ایدکن باروب کوریم دیدی. نمرود قزی نه
 رخصت بوردی؛ بو قز باروب ابراهیم علیه السلامنی اوطنه سلامت کوردی؛
 بو قز بیگ عجب له نوب ابراهیم علیه السلام دن صورادی، و ئەیتدی سینی نیچک
 اوط یانبره دی دیدی؟ ابراهیم علیه السلام ئەیتدی بو کشی ننگ تلمنه بسم الله
 الرحمن الرحیم دیگن سوز بولسه و کولمە الله تعالیٰ نی طاماق بولسه
 اول کشینی الله تعالیٰ ننگ لمری ایله اوط یانبرماس دیدی. بو قز ئەیتدی
 یا ابراهیم مینده اول اوطقه کرور ایتم دیدی ابراهیم علیه السلام ئەیتدی
 اگر کره سگ کیلسه لا اله الا الله ابراهیم رسول الله دیب ئەیت دیدی. بو قز ده
 لا اله الا الله ابراهیم رسول الله دیب ئەیتکان لیدی اوط بو قز غەده صالحن اولوب
 ضرر قیترمی طورغان بولدی. بو قز ابراهیم علیه السلام یانندان چغوب،
 آناسی نمرود که قایتدی: ای انا ابراهیم اوط اچنە سلامت، اول سینگاده اوتدن
 صاقلانا طورغان کلمه لر اوکره تندی دیدی. آناسی نمرود ئەیتدی، سین ابراهیم
 دینینه کرکان ایکناسک سین اول دیندن قایت. اگر اول دیندن قایتماسه ننگ
 عذاب قیلورمن دیدی.

بو قز ابراهیم علیه السلام دینندن قایتادی. نمرود بو قزنی کوب عذاب

قیلیدی، الله تعالی جبرائیل علیه السلامغه بیوردی، بو قزنی ابراهیم علیه السلام یانینه آلوب قویارغه، جبرائیل علیه السلام بو قزنی ابراهیم علیه السلام یانینه آلوب قوییدی. بو قز اوطنه ابراهیم علیه السلام بوله برکه بولدی، اوطن چغوب ابراهیم علیه السلام نمروددن قوطوانچاق بـ و قزنی اوزینک بر اوغلینه نسکاح قیلیدی. بو قزنی ابراهیم علیه السلام ننگ شول اوغلینه بکرمی ایر بالا توفغوردی بیکرمسیغه بیغمبر بولدیلار.

۱۸ - حکایت

بر یهود، بر یهودیهنی بیک سویه ایمش. حتی آشاو، اچودن قالمش؛ کونلرده بر کون بویهود اوزینک بو خانونغه بیک عاشق اولوب ببقلا ایدکن کلوب شیخ عطاء الاکبرغه بلیردی. شیخ عطاء الاکبر بویهودکه بسم الله الرحمن الرحیم دیب یازوب بیودینه، نه یقیدی سین بو کافنی بوط دیدی. بو یهود بسم الله الرحمن الرحیم دیب یازغان کافنی بوطدی. یهود بو کافنی بو طقاج کوکلفنن نه لگی یهودیهنی سو بووی چغوب (اونطلوب) اسلام نوری ظاهر بولدی، شیخ عطاء حضورنه بو یهود اشهد ان لا اله الا الله دیب ایمان کیتروب مسلمان اولدی؛ بو یهودنک مسلمان اولدی نه لگی سویه طورغان خانونینه ایشتنکچاق، بو خانونده شیخ عطاءغه کیلوب نه یقیدی بـ امام المسلمین مین شول یهودنک عاشق بولغان خانون، مین بو کون توشمده کوردم بر کشی میکا نه یته در، اگر سین جنتکه کرمه کنی نه لسه ک شیخ عطاء یانینه بار دیدی. شیخ عطاء خانوندن بو سوزنی ایشتکچاق، بسم الله الرحمن الرحیم دیب نه یقیدی بو خانون بسم الله الرحمن الرحیم دیب نه یقیدی، بینه دن نه یقیدی یا شیخ قلبم نورلاندی و کوزیمه الله تعالی کوکده گی اشیا لرنی کورسه تدی. میکا اسلام عرض قیل دیدی. شیخ عطاء بو خانونغه دین اسلامنی اوکروه تدی. بو خانون شول کیچده توشنده جنتنی کوردی و جنت ده بـ بولغان سربیلارنی کوردی،

واول جنت سرايلارنده بسم الله الرحمن الرحيم ديب يازلمش كوردى. بو
 خانوغه بر طاوش ايشتمدى، اول طاوشه ئهيتىدى اى بسم الله الرحمن الرحيمنى
 اوقوچى خاتون، الله تعالى سىڭا كورگان نوسه لرگنى بىردى دىدى. بو خاتون
 يوقوسندن اويغانوب ئهيتىدى، يارب بنى جنتكه كرتكان ايدىڭ، دخى چغاردىڭ
 دىدى، مېن بو بسم الله الرحمن الرحيم حقى اوچون جنتكه قايتاروڭنى صورىمىن
 دىلىده مېت بولوب يىغلىدى. بسم الله الرحمن الرحيم ده بونىداى اولوغ فائىلر
 بولدىن بلماكان بىندىلرگه آنى دائىما ذكر ايتىرگه تىوشىدۇر. ھەم نىسفى ئهيتىدى
 قاچان قىامت كوني بولوب آدمىرنىڭ اۆلى و آخرى جىبوسىدۇر الله تعالى بر مؤمن
 بىندىنى زىبانى لىرگه توموغىدۇر ايلتورگه بىرورور، موندىن سوڭك اول بىندىنى قويۇڭز
 دىور. زىبانى لار اول بىندىنىڭ اعضالارندن آزاد بولووپنە علامت ازلىسەلرودە
 طابا آلماس لار موندىن سوڭك زىبانى لار بو كىشىگە تىلىڭنى چغار دىورلار. بو كىشى
 تىن چغارسە آق يازو ايله بسم الله الرحمن الرحيم ديب يازغان بولور. زىبانىلار
 بونى كورگىچ الله تعالى ئهيتور بىدركىز بو بىندىنى گىناىلارنى يىسارلقادىم دىور.
 بو آقە دخى بسم الله الرحمن الرحيمنى كوب ئهيتودە فائىدە بارلىغن بىلدىرە.

۱۹ - حكايىت سليمان عليه السلام

قاچان سليمان عليه السلام ھىندىنى باقىس كە خط ايلتورگە بىدەرە كېتى
 بولغاچ باشقە قوش لار ئهيتىبار، يا رسول الله نىچىك ھىندىنى يالغىز بىدەرەسەڭ
 يولدى ھىندىنى ھىندىنى يالغىز بىدەرەسەڭ
 ايله بر قوش بىدەرە كىرەك ايدى دىيىلار. سايمان عليه السلام بو قوشلارغە
 جوابىدە ئهيتىدى، بوھو ايله بسم الله الرحمن الرحيم بولسە اول كىشىگە ايدىش
 كىرەك بولماس دىيىدى. چونكە سليمان عليه السلام ھىندىگە بسم الله الرحمن الرحيم
 ديب يازغان خطن بىرگان ايدى. بو ھىندىگە سليمان عليه السلام خىدەتتىدە
 بولدىقى اوچون الله تعالى قىامتكه قدر توشى طورغان تاج كىندىدى. بو ھىندى
 شول سليمان عليه السلام خطنى ايله بلىقىس كە سفرىدە دورت مڭ اوجىلا،

آنسالارده الله تعالى صافلادی بو اوچیلار هیچ بر وقتده اطقان قوشلاریفه
 تیفیرمی قالمیلار ایدی. اما الله تعالى صافلاچاق بسم الله الرحمن الرحیم برکاتنده
 نیدره آلامدیلار. قایچان سلیمان علیه السلام بلقیس که خط یازغیچاق الله
 تعالى، بلقیس ننگ بایلغن سلیمان علیه السلام ننگ بایلغنن آرتسردی. بلقیس ننگ
 یوز مگ وزیر ی بار ایدی، اول وزیرلر ننگ قول آستنده یوز مگ باطر
 صوغشچی لاری بار ایدی. واول بلقیس ننگ عرش اسمنده تختی بار ایدی،
 اول نخت ننگ اوزونلغی سیکسان آرشین ایدی، وکیکلگی دخی سیکسان
 آرشین ایدی، هم بیوکلگی سیکسان آرشین ایدی، هم اول عرش ننگ آلدی
 طرفی آلتوندن اولوب یاقوتدن بولغان قاشلار ایله ن قاشلار قویلغان ایدی،
 ودخی زهر جسدن قاشلار قویلغان ایدی، واول عرش ننگ آرطی گمشدن
 آدلوب تورلی جوهرلر ایله بیزه نمش ایدی، واول عرش ننگ دورت آیاهی بولوب
 برسی آلتوندن و برسی یاقوتدن و برسی انجودن و برسی زهر جسدن ایدی
 وطاقنلاری آلتوندن ایدی. سلیمان علیه السلام بو عرش ننگ موندی کورکام
 صفتده ایسکن باگچاق نه یئدی قایسکز اول عرشنی بلقیس مسلمان اولغانچه
 کیتورور دیندی، بعض لر نه یئدی لر سلیمان علیه السلام ننگ بو عرشنی قیز
 ساعتده کیتومکی ننگ سببی حلال ایتوب آاورغه تله مکی در دیندی لر چونکه
 بلقیس ننگ مسلمان بولونندن اول کیتورونی تله دی، اگر مسلمان بولغاچ آلسه
 البته مسلمان آدمنی جبر و ظلم ایدوب مالن آماق حرام در شوننگ اوچون
 مسلمان اولغانچه تله دی. قایچان سلیمان علیه السلام بلقیس نی نکاملانماقچی
 بولسه جنلر مکروه کوردیلرده بلقیس نی سلیمان علیه السلام غه یامانلادیلار.
 و نه یئدی لر اول بلقیس ننگ آیاتی بالطری ایشک بطری کبی جونلی
 دیندی لر. سلیمان علیه السلام جن لردن بو سوزنی ایشکچاق بلقیس ننگ بالطرن
 کورو اوچون پیلادن بر کول یاصانوب اول کولگه صوطوطروب اوستینه ده
 پیلادن کوبر یاصاطوب قویس. قایچان بلقیس نی عرش ایله کیتورسه لر
 بلقیس ننگ عرش ننگ بر آز اورونلاری اوزگرتلمش ایدی.

سلیمان علیه السلام آلتنده، بلقیس دن صورادیلار عرش ننگ شولمی دینیلر

باقیس ده عرشینک باشقاردن کورگاچ اوزم نکى ديسه بعض اورنلاری آشا
 کیامی توکل ديسه شونک رهوشای ایدکن کورگاچ، مینم عرشم نوسلی دیدی.
 قاپچان باقرس عرشدن چغوب سلیمان علیه السلام یانینه بارماچی بولسه عرشى
 ایله سلیمان علیه السلام کرسی آراسنسه بولغان پینالا بنانی کورگاچ بو سر
 طولقنلی صو ایسکان ديب اشطان بالافن هم باشقه کیومارن بوطلارینه قمر
 کونهردی. سلیمان علیه السلام باقیسنگ بالطرلاری جن لو صفاتلادقنچه
 بولمادن کورگاچ ئهیتدی، یا باقیس اول صو توکلدر کیومارکنی بیهر دیتی
 باقیس ده سلیمان علیه السلامنگ تصد قیامادن بلگاچ ئهیتدی، (افی ظلمت
 نفسی واسلمت مع سلیمان لله رب العالمین) دیتی. یعنی من سلیمانغه
 سؤظن ایدوب اوزمه ظام ایفکانن، ایمدی مین اول فکرمین قایتوب
 سلیمان ایله بارچه عالمنی تریبه ایتوچی الله تعالی گه ایمان کیتودم دیدی.
 بعض لو ئهیتدی سلیمان غایه السلام نی اوچون خطنه اوز اسمن الله تعالی
 اسمینه آلدان یازدی دیدیلر اول سوزگه درست جواب بودر سلیمان علیه
 السلام خطقه اسمن آلدان یازمادی بلکه خطنگ طشینه بو خط سلیمانان
 دیوب (انه بن سلیمان) ديب یازدی. باقیس خطنگ طشون اول اوقوب
 صوگندان خطنی اوقودى. بسم الله الرحمن الرحيم (الاتعالمی وانونی
 مسلمین) دیدی.

۲۰ - حکایت

بو کشی بو سرای ایشگی توبندن اوتوب باردقنده بو ایشک توبنده بو
 مانور قز ایله بو قارت کوردی، بو کشی کوکلندن اویلادی مین بو قارتنی
 اوتورمده قزون آلوب کیکه رهن دیدی، بو کشی بو قارت ایله کوب مرتبه
 صوغشیلار، بو قارت مسلمان همیشه بسم الله الرحمن الرحيم ديب ئهیتدر
 ایدی ده بو کافرنی چیکدر ایدی. بو کافر بیک عجبلهندی هم بو قارتنگ
 صوغشاندن ایرنن سلکوتکانن کوردی، بو کافر قارط ئهیتدی سین مینم ایله

صوفشه باشلافاچ نی اوچون ابرنوکنی سلکنه سڭ دیدی. بو قارطقه ئه یقتی.
 بسم الله الرحمن الرحيم ديب ئه یقته من دیدی. بو کافر اوبلادی بو قارطنڭ
 البته ميڭا کوچی يتهچك توگل مگر بو بسم الله الرحمن الرحيم برکاتنده ميڭا
 کوچی يته طورغا نسر ديب شول ساعتده مسلمان بولدی. بو قارتنده بسم الله
 الرحمن الرحيم ديب يته وفات بولدی، بو کشی بو سورايلارنى مالک بولوب
 بو قزنى نكاحلاندى بسم الله برکاتنده.

۲۱ - حکایت

رسول اکرم صلی الله علیه وسلم گه بر کشی کیلدی وئە یقتی یارسول الله
 مینم بر کورشم نڭ یورطنده حرما آغاچی بار اول آغاچ مینم یورطمه یقین
 بولمقندن آنسڭ یمشاری مینم یورطمه توشده مینم بالالرم آشی مین اول
 کورشمین شول بالارم آشاغان یمشنی کیچوون سوراسامده هیچ راضی
 اولمايور، یارسول الله اگر سین اوتنسهڭ کیچره ایدی دیدی. رسول اکرم
 باروب بو کشی دن اوتندی وئە یقتی سین بو آغاچڭ دن نوشکان یمشارن
 آشاغان کورشڭ نڭ بالارن کیچ مین سیڭا جنتده شوندا ی آغاچ ویرمکنی
 اوسنمه الامن دیدی، بو کشی هیچ کیچمه دی. بو کشی یته ئه یقتی رسول الله
 اول آغاچنی میڭا ساتسون دیدی. رسول اکرم اول آغاچنی بو کشیدن
 ساتوون اوتندی، بو کشی مڭ آلتون بهافه ساتمان دیدی. بو کورشیسی
 فقیر ایدی مڭ آلتونغه بهرلک قوتی یوق ایدی. حضرت عثمان رضی الله عنه
 بو حالنی کورگاچ بو آغاچنی بو کشی دن مڭ آلتونغه ساتوب آلوب، بو بالارنڭ
 آتاسینه باغشلادی. شول ساعتده جبرائیل علیه السلام ایفوب ئه یقتی یا محمد
 الله تعالی عثمانغه جنتده حرما آغاچی اوسلردی. ایمنی باقچه بولوب یقتی
 دیدی، اگر کمنه کم سبحان ربی الاعلی ديب ئه یقته الله تعالی جنتده اول
 کشی گه حضرت عثمان باقچه سی کبی باقچه اوسلردچك در، ایمنی بو آرتنه
 کاهلرده ونداق ثواب وغیر جزالار بولسه هر مؤمن مسلمانغه ئه یقورگا تیوشلر.

۲۲ - حکایت

حسن بصری حضرتلاری ئەیتەدر مین توشمە کوردم، کوکن بر
 کشی قەقرەدر ای آدمەر اولوغ قورقنچ دن صاقلانا طورغان قورالکزی
 قوللارگزغە تونگز دیب، شول سوزنی ایشتمکاج شوندا بولغان آدمەر
 قایوسی قورال لارن قوللارینە آلدیلار، بو کشی یئەدە قەقردی اولوغ قورقنچ دن
 صاقلانا طورغان قورالکز اول توکلەر دیدی. بو سوزنی ایشتمکاج ییردە گی
 کشی لردن برسی ئەیتدی نی نوسە صوگ اولوغ قورقنچ دن صاقلانا طورغان
 قورالمز دیدی. بو کوکن قەقرچی ئەیتدی اول قورالکز سبحان الله
 والحمد لله ولا اله الا الله والله اکبر ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم
 در دیدی بس بوکلەر اولوغ قورقنچ دن قورال بولسە هر مسلمان بئە تەلفن
 توشورە یئەدە ایتمک نیوشسەر.

۲۳ - حکایت

احیاً اسمعی کتابە ئەیتدی بر کشی رسول الله صلی الله علیه وسلم
 توشندە کوردی رسول اکرم یانندە صحابهلودە بار ایسی، شول وقتە ایکی
 فرشتە کوکن ایندی لر، بو فرشتهلونگ برسی ننگ قولندە آلتوندان طست
 بولوب ایکنچی سینگ قولندە قومغان ایسی، رسول اکرم صلی الله تعالی علیه
 قولن یودی موندان صوگ صحابهلر برسی آرتوندان برسی قوللارون یودی لار
 مینم قائیمە قول یودروچی کیلوب یتمکاج ئەیتیلر، بو بزنگ اصحابدن توکل
 دیلیلر میندە بیک اویالوب کیتمدە رسول اکرم ننگ شول سوزون ئەیتدیم
 یا رسول الله سین ئەیتکان اینگ هر کشی اوزی ننگ سیگانی ایله بولور دیب،
 مین سینى وبو اصحاب لرکنى سویەمن دیدم دە رسول اکرم صلی الله علیه
 وسلم ئەیتدی سالکز صونی قولینە یوسون دیدی میندە قولمنی یودقە رسول
 اکرم صلی الله علیه وسلم ئەیتدی بر کشی مینى هم مینم اصحابمى خاتونلارم

وبالارمى سوسه و الارغه تومت بيلمانيچه دنيا دن چقسه جنت ده اول كشي
 مينم ايله برگه مينم ايله هر درجده بولور ديدى ايمى قرداشلر رسول الله
 صلى الله عليه السلام نى هم اصحابن خانولارن وبالالارن سويمه كنه مونداق
 سينيچ او بولغاچ هر قايموز رسول الله كوكلمز ايله سويوب ده طشدانده
 بلكرو اوچون رسول اكرم نك طوفان ككونون و طوفان آين اولوغلاب
 مولد خطبه لرى اوقنوب شرافت له نيك نا قيامت، رسول اكرم ايله برگه
 بولورغه اجتهاد ايتيك!

۲۲ - حكايت

عيسى عليه السلام بز قوم دن اوتوب باردننه كوردى بو قوم الله تعالى كه
 عبادت قيلغانن، و صورادى نى اوچون الله تعالى كه عبادت قيلاسز ديدى.
 بو قوم جوابلارنده نهيتيلر بز الله تعالى دن جنت اميد ايتوب وتموغه عذاب
 قيلنودن قورقوب عبادت قيلامز ديديلر. عيسى عليه السلام نهيتى مخلوقنى
 اميد ايتسز ايكان هم مخلوق دان قورقاسز ايكان ديب اوتوب كيتدى.

بنه ده هر قوم كه يتدى بو قوم دن صورادى سز الله تعالى كه نى اوچون
 عبادت قيلاسز ديدى. بو قوم جوابلارنده نهيتيلر بز الله تعالى نى سويكمز دن
 الوغلاب عبادت قيلامز ديديلر. عيسى عليه السلام نهيتى سز الله تعالى نك
 دوست لارى ايكان سز ديدى. مينه الله تعالى طرفندن سز نك كهي عبادت
 قيلماق ايله بئورامش من ديدى.

دخى احيا اسملى كتابه نهيتى عيسى عليه السلام هر قوم دن اوتدى
 اول قوم نك توسلرى اوزكارمش ايدى عيسى عليه السلام اول قوم دن صورادى
 نى اوچون توسلرگز اوزكارمش ديدى، بو قوم جوابلارنده نهيتيلر نموفتن
 قورقماق توسلرمنى اوزكارمش ديلر. عيسى عليه السلام نهيتى الله تعالى كه،
 قورقمان نرسه كز دن قوتقارماق بوروج بولدى ديدى.

ودخى عيسى عليه السلام ايكنجه قوم دن اوتف كنده اول قومنى بيك

ضعيف كوردیده، حاللرن صورادی. بو قوم جوابلارنده، ئەيتدیلر جنفکه
عاشقارمز شول جهتدن ضعیفلرمز دیدیلر. عیسی علیه السلام ئەیتدی الله
تعالی که بورج بولدی سونک امید اینکان نرسه گزنی بیرمک دیدی.

ودخی عیسی علیه السلام اوچونچی قومدن اوتوب باردقنده بو قومنی
بیگره کنده ضعیف کوردی بولاردن صورادی نی سببلی سز بیک ضعیف سز
دیددی. بو قوم جوابلارنده ئەیتدیلر، بز الله تعالی نی سویه مز شول سببلی بز
بیک ضعیف لرمز دیدیلر. عیسی علیه السلام ئەیتدی. سز الله تعالی ناک یقیقلاری
ایکان سز دیددی.

۲۵ - حکایت

هارون الرشید بو وقتده اوز بنگ خدمتچیلریه آلتون تنکه لار ساچدی.
بو آلتون تنکه لونی خدمت ایتوچی خانوللارده، جینیللر، مگر بو جاریه تنکه لونی
جیمادی هارون الرشید جاریه دن صورادی: سین نی اوچون بو آلتون تنکه لونی
جیمادک دیدی. بو جاریه جوابنده ئەیتدی مین بای کشبگه نکاحلماقنی تلیمن
دیددی. هارون الرشید بو جاریه نی نکاحلانندی، هارون الرشیدنی وزیر لری بو قاره
جاریه نی نکاحلاندى اوچون شلته له دیلر. هارون الرشید بو وزیر لرنی هم
جاریه لونی آشفه اونده دیدی یاقوتدن بولغان صاوت لار اوله شردی، بو طعامنی
آشاغاج، هارون الرشید بو جاریه لرگه ئەیتدی قولگزده بولغان یاقوت صاوتلارنی
ارغاقوب وانگز دیدی. بو جاریه لر بو صاوتلارنی واتارغه قزفانوب ارغاقوب دیلر
هارون الرشید نکاحلانغان قاره جاریه صاوتنی آطوب واندى؛ هارون الرشید
بو جاریه دن صورادی نی اوچون سین یالغز ارغاقوب صاوتنی واننگ دیدی.
جاریه ئەیتدی صاوتنی وانماق پادشاهننگ خزینه سینه کیمچیلک کیترودر دیدی،
البتہ پادشاهننگ مالینه کیمچیلک کیترو امرینه کیمچیلک کیترودن یکلره ک
شونک اوچون واطم دیدی هارون الرشیدده بو جاریه ننگ بو سوزینه تحسین
اوقودی شونک کبی بز الله تعالی ننگ قللاری الله تعالی ننگ نه قدر ماللارینه ضرر
کینرسه که الله تعالی ننگ امرن طوتساق الله تعالی که یقین لاردن اولورمز.

۲۶- حکایت

فرعون آسیه رضی الله عنہا ننگ مسلمان بولسندن بلگاچ، قوی وصارق
 چالوچہنی چاقورتیندہ ٹہیتدی سبن بو خانونخہ قویلارغہ قیلا طورغانچہ قیل
 دیدی یعنی صوبیدہ نیوسون ماونا دیدی. قاپچان بو قصاب آسیه رضی الله
 عنہانی صوبغاچ فرشتہلر ٹہیتدی یاربی بوخانون فرعون بلاسینہ توشدی دیدیلر.
 الله تعالی ٹہیتدی اول میکا یولوقغہ عاشق در آکا فرعون بلاسی رنجور وپوس
 دیدی. قاپچان آسیه رضی الله عنہا جان بیر وگہ یقین بولغاچ الله تعالی جبرائیل
 علیہ السلام غہ ٹہیتدی گرچہ اوزی بلسدہ یا جبرائیل اول آسیه نہ ٹہیتہ در
 همیشه ایرون سلاکتہ دیدی جبرائیل علیہ السلام کیلوب طکلاسه، ایشتمدی
 آسیه رضی الله عنہا ٹہیتہ در ایددی (ربی ابن لی عندک بیتا فی الجنة) دیب، جبرائیل
 علیہ السلام ٹہیتدی یارب سیندن ابو صوری دیدی. فرشتہلر ٹہیتیلر،
 اوزی نیندای آغر حالده اوزی ابو صوری دیدیلر، بو بلاغہ صبری کوب
 صورغان نرسہ سی بیک آز وکچکنہ نرسہ دیدیلر. موندن صولک الله تعالی جبرائیل
 علیہ السلام غہ یغہ ٹہیتدی قایہ اول ایوننگ بولماقن صوری دیدی. جبرائیل
 علیہ السلام یغہ ٹہیتوب طکلاذیہ ایشتمدی، والله تعالی گہ ٹہیتدی یارب جنتہ
 سینک فاشکنہ بنا ایدلہ کن صوری دیدی. فرشتہلر بو سوزنی ایشتمکاج
 ٹہیتیلر بو اولوغ سوال ایکان وشریف ابو ایکان دیدیلر. الله تعالی ٹہیتدی
 سؤالمن اول بنا ایتم دیدی. آسیه رضی الله عنہانی شول قصاب طونادقندہ
 اوز کوزی ایلہ قاراب الله الله دیور ایددی. فرعون آسیه رضی الله عنہانی
 باصوروب قویارغہ تلوغ طاشی ککینرتدی شول طاشنی کورگاچ (ربی ابن لی
 عندک بیتا فی الجنة) دیدکنہ الله تعالی قدرتی ایلہ بنا ایدلمش ایونی کورسہ تہیہ
 جان تسلیم قیلدی. اول تلوغ طاشنی جان چتغاچ بوش گہودہ گہ باصوروب
 قویدیلر الله تعالی ننگ امری ایلہ آسیه رضی الله عنہانی جنت کہ کوتہر لیدی
 آندہ تنعمہ در الله اعلم بالصواب.

۲۷- حکایت

بر کشی اوزی چینه که کیتکانه خاتونینه نهیتدی مینم امر دن باشه، هیچ صدقه و برمه دیدی. بو کشی ننگ خاتونی کونلرده بر کون بر کشیگه صدقه بیوردی بو خبر ایرینه ایشتلدی بو کشی قایتقاچ خاتونینه نهیتدی نه اوچون مینم امره خلافی قیلدنگ دیدی خاتون نهیتدی الله تعالی رضاسی اوچون بیوردم دیدی. بو کشی هیچ که جافوب خاتونن اوتقه صالحی خاتوننی اوچ کون میچده یاندردی، میچنی آچوب قاراسه خاتونون سلامت طابیرین بیک شجیره ندی الله تعالی طرفدن طاوش بولدی. اول طاوشنه نهیتدی بز اوزمزه دوت کشیلومزنی اوتقه یاندرمامز دیدی بو کشی ده توبه ایتوب الله تعالی که قایتدی ابویزید بسطامی نهیتدکنجه الله تعالی نی طانوفان کشی اوتقه عنابدن الله تعالی نی طانوماغان کشیگه او ط عنابدن یعنی بر کشی الله تعالی حقن بلوب الله تعالی رضاسی اوچون ایندگو عملر قیلسه الله تعالی اول کشی نی اوتقه یاندرماس.

۲۸- حکایت

بو کشی صاصی کوزه نی کوردیده نهیتدی الله تعالی بو صاصی کوزه نی یارانودن نوسه تله دی ایکان دیدی، صورتده کورکام توکل قیامت وایسی ده صاصی دیدی. الله تعالی بو کشی دن بو سوزنی ایشتکاج، بو کشینی چوان زهمنی ایله بلالهدردی حتی بو کشینگ چوان آوروون نوزه بدن طیبیلار عاجز بولدیلار، بروقت بر طیبیل کیلوب بو کشینگ آوروون قاراب نهیتدی مونگ آوروونه صاصی کوزه کور دیدی. صاصی کوزه نی آلوب کیلوب صویوب اوتقه یاندروب کولون جراحت که صالحی الله تعالی ننگ اخی ایله بو کشی سلامتله ندی. بو جراحت ایسه نهیتدی سلامتله نجاج الله تعالی میگا بلدرمکنی تله گان ایکان شوندی قیامت حیوانده عزتلی دوا بارلقن دیدی.

۲۹ - حکایت

موسیٰ علیہ السلام فرعون ایله بر کونده جیولورغه وعده قیلاچ فرعون ساحرلارینگ اولوغسی بر صوفر کشی ایلمه شایرینه تھیندی، بز بوقدر کوب بولا طروبده موسیٰ بز دن قورقماينچه، کیله در البته بو موسیٰ نینگ اوز قوتی بولماينچه الله تعالیٰ دندر دبوب قورقان دیدی، بز آنی حرملیک اولوغلیق دیدی، اگر بز موسیٰ غه غالب بولساق اولوغلاومز ضرر بیرمز اگر اول بزگه غالب بولسه اولوغلاومز سببلی الله تعالیٰ حضورنده بزگه شفاعتچی بولور دیدی. بو ساحرلر تھیندی نیچک اولوغلارمز دیدیلر؟ بوقارت تھیندی آندن رخصت صورارمز دیدی. ساحرلر موسیٰ علیہ السلام دن رخصت صورادیلر، یا موسیٰ سینمی اول معجزه گنی کورسه تھساک یا که بزنی سحرمنی کورسه نیک دیدیلر. موسیٰ علیہ السلام سز کورسه تھساک دینیمه سونچمن کولدی. هارون علیہ السلام تھیندی شواقدر کوب کشیلر دن قورقماينچه کولهساک دیدی. موسیٰ علیہ السلام تھیندی بورنوما ایمان کیتر ولرینگ ایسی کیلیدی دیدی. ساحرلر که موسیٰ علیہ السلام غالب بولغاچ هر ساحرلر سجده که باروب ایمان کیتروب شول سجده لرنده جنتده اورونلارن کور دیلر. الله تبارک و تعالیٰ بو مرتبه سجده قیلغان بنده لرینه جنتده اورونلارن کورسه ندی کونده ایلیلی سجده قیلغان بنده لرینه قیلاچق در البته آندانده آرتق اورن کورسه تھچکسر.

۳۰ - حکایت

ابویزید بسطامی حضرتلری تھیندی: مینم یانمده بو هابینی بر کشی بیک کورکام صفات ایله صفانلادی، مینده بو کشی نینگ سوزی کوکلیمه اثر قیلانقندن بو هابینی زیارت قیلماچی بولوب باردیم، شول بار دقمده بو هابینگ قبله طرفینه توکر دکن کوروب زیارت قیلماينچه قایتیم، چونکه بو هابند الله تعالیٰ نینگ شریعتی نینگ ادهارن نامی ایکن دیم. الله تعالیٰ سولرن قایچان بولور دیم.

۲۱- حکایت

رسول اکرم صلی الله علیه و سلمنىڭ دوستى زید بن حارثه رضی الله عنه، منافقلاردن بى كشى ایله بولغه چقدیلار. زید بن حارثه رضی الله عنه بى خرابه گه یئكچ بى خرابه گه كروب یا طوب بوقلادی، بو منافق زید بن حارثه نىڭ آیاق و قوللارن بهیلهدی. زید بن حارثه بى قوسندان اویانوب كوردی آیاق و قوللاری بهیلهدی. زید بو منافق غه ئه یئدی: سین نى اوچون مینم آیاق و قوللارنى بهیلهدیڭ دیدی؟ بو منافق مین سینى صویماقچى بولان، سین محمدنى سوه سىڭ دیدی. زید بن حارثه بو منافق نى بوسوزنى ایشتكچ ئه یئدی یارحم دیدی و باشقه لار نه یا ارحم الراحمین اغنى دیدی. بو منافق بو تاوشنى ایشتكچ خرابه دن چغوب قارادی هیچ كلى كورمه دى، یئده اوترمه كچى بولوب كردى، یئنه بو منافق غه طاوش ایشتكلى اوترمه دیدی. بو منافق یئنه خرابه دن چغوب قارادی هیچ كم یوق، یئنه زید بن حارثه یارحم اغنى دیدی، یئنه منافق اوترمك بولوب كركان ایلى اولگى دن یقینراق بولوب اولترمه دیگان طاوش ایشتكلى، یئنه اولترمك بولوب كردى، یئنه زید بن حارثه یارحم اغنى دیدی، یئنه بو منافق خرابه نىڭ ایشكى توبنده اولترمه دیگان طاوشنى ایشتب چقه بى كشى قولنده صوغش قورالى ده بار. بو منافقنى اوتردینه زید بن حارثه نى كروب بهیلهدلرن چیشدى، زید بن حارثه صورادى سین كم دیدی؟ بو ئه یئدى مین جبرائیل دیدی، سین اول چقرغانده خرابه ایشكى توبنده ایلم اول بولاشىڭ منافقنى اوتردم دیدی.

۳۲- حکایت

مکه مکرمه ده بى كشى طواف قیلغان وقتده بى یانچق ایله مك آلتون ته نىكه، طابدى ده قولینه آلدی، بر آز تورغاندان صولڭ بى كشى چقرا مین مك آلتون ته نىكه لى یانچق چویدم. اگر نابقان كشى بیره یوز آلتون ته نىكه سن بیورور ایلمدى! بو طابقان كشى ده مین طابدم دیدی. مال خواجه سى ئه یئدى ایلملى آلتون بیورمه راضى بولور سىڭمى دیدی؟ طابوچى ئه یئدى راضى من دیدی. مال خواجه سى

ٲه یتدی یکومی بیش بر له ننه راضی بولورسکمی دیدی؟ ٲابوچی ٲه یتدی راضی من
 دیدی. مال خواجہ سی ٲه یتدی: بر آلتون بیر سه مه راضی بولورسکمی دیدی؟
 ٲابوچی ٲه یتدی راضی من دیدی. مال خواجہ سی ٲه یتدی بلاکسه ین دعا فاسا مه
 راضی بولورسک دیسی. ٲابوچی ٲه یتدی راضی من دیدی. بو کشی آقہنی
 ٲابوچیہ، یاشون دعا قلبی ده ابرلوشوب کیتیلر. بو آقہنی ٲابوچی بغداد قہ
 قایتوب، بغداد ده طوردی سلطان طرفندن زکوة هامی بولدی. کونلر ده بر کون
 بو کشی گہ بر قارچق کیلوب کردی و ٲه یتدی: ای بکت سیکا قزمنی بیر مک بولام
 دیدی. بو کشی ٲه یتدی: مین فقیر من دیدی. سینک قزگنی نیچک نکاح لانور من
 دیدی. بو قارچق ٲه یتدی: ضروریوق بزرگ مال کیوهک توگل دیدی. بو کشی، بو
 قارچق ایله شامسار حاضر لوب فرزنی نکاح قیلدیلار. فایجان جهه کونی بولغاچ بو
 کشی ناک خانونی ایرنی آطقہ آطلاندر دیدہ مک آلتون تہ نکہلی قابچقنی ایرنک
 قولیمہ بیردی بو آقہ لارنی صنفه بیر دیدی ایری ایتدی شایت بو آقہ
 ین مکده ٲابقان آقہ در دیدی. خانون ایتدی، بلدی شول آقہ لار دور
 دیدی آنام بکا شولای خبر بیردی ہم سکا مالی و بالاسی ایله دعا قلدی، ایتدی
 بو آقہ آنک مالی و ین بالاسی دیدی.

۳۳ - حکایت

والدی رحمة الله علیه حکایت قلدی بر قوم کیمہ گہ او طردی لار صو
 استغده بارغانده بر کشی کورندی، اول کشی ایتدی منه برکامہ بار اول
 کلمہنی مک آلتونغه صاطامن دیدی آرالارونن بوسی ایتدی منه بوندہ مک
 آلتون ننگہ مه دیدی بو کشی ایتدی صوغه ارغت دیدی. بو کیمہ ده گی
 کشی ده مک آلتوننی صوغه ارغت دی، تگی کشی ده بو کلمہ لونی ایتدی
 (ومن یتق الله يجعل له مخرجا ويرزقه من حيث لا يحتسب) دیدی، بو
 آلتون بیروب بو کلمہ لونی آلوچی ده ایتدی ہم بیک یخشی یادینہ آلدی.
 بر آز باردقلارنہ، بیل چغوب تولقون ایله برلوب کیمہ لری واطلدی.

بوكله نى ساتوب آوچى شول كالمه لرنى اوفوب بر آغاچ قه ياشوب كيتدى بيل
 بو كشىنى بر آطاوغه ايقلوب چاغاردى باشقلارى مالاك بولدىلار،
 بو كشى بو جزيوده يورى طورغاچ بر خانونغه بولقدى اول خانون
 ايله باشلارينه كيلگان اشرون سويله شىلار، بو خانون كيتدى كىچ برله منم
 يانه، بر جن چاغاردى. بو كشى ايتدى، سن منى آندان قاچروب مين
 آنى كوروردهى اول مېنى كورمه سداى بر اورونغه نوى ديتى، بو خانون اول
 كشىنى ياشروب قويدى، بو جن، بو خانون يانينه كيلگاچ بو كشى ئىلىكى
 كلمه لرنى اوققان ايتدى بو جن يالقون بولوب يالطراب يوق بولدى. بو كشى
 بو خانون ايله بو جن نك مال لارن آلوب بر اوتوب باروچى كيمه كه او طروب
 هر قابوسى نله كانچه مال لار آلوب كيتدىلار بو كالمه لر بر كاتند.

۳۴ - حكايه

بر كشىنىڭ ايندو خانونى بار ايتدى، اول خانون نك ايرى خانون قز
 طاواري ايله ساتوايه در ايتدى، بو خانون نك سو كيتروچى بر اير خاستمچى سى
 بار ايتدى اول خاستمچى اوتوز بىلدان بىرلى صوطاشوب، بو خانونغه كوتەرلونه
 قاراغانى يوق ايتدى گونارده بر كون بو صوچى كيلوب كروب بو خانون نك
 قولدىن بىك قاطى تصوب طوتدى ده چنوب كيتدى، بو خانون نك ايرى
 قايتدى. خانون ايرىدىن صورادى؟ بو كون سن بر گناهغه وانع اولدغى ديتى
 بو كشى ايتدى هيچ گناهغه توشمادم مگر موندان بر كون نك بر خانون بر بلازك
 آلدنده شول وقته بلاكلارينه قزفوب بىك تصوب توتدم ديتى. بو خانون
 ايتدى سىن قىلغان گناه نك قصاصى خانون نك ايرى ديتى؛ يعنى منمه
 قولدىن اوتوز بىلدان بىرلى هيچ خيانت سز يورگان صوچى توتدى ديتى.
 ايرته كوسن بو صوچى بو خانون نك ايرى اوتوب كالى بو خانون ايتدى سىكاه
 ضرر يوق مگر منم ايرم اوزى گناهلى ديتى بو قىصه نى رسول الله نك حدىثيه
 قوتلى در رسول اكرم صلى الله عليه وسلم ايتدى كشى خانونينه خيانت قىلودان

صافلانساڭز كشيده . زنگ خاتونكزغه خيانت فيلودان صافلانور ديدى .
 بو كشى عمونده برونه مسملمان قوداشى نڭ خاتونينه خيانت قىلغان ايگان
 الله تعالى شول كوندوك قايتارمش .

۳۵ - حكايت

برايزكو كشى ابولار آراسنه سانو ايله بوردكندسه بورخاتون چاقوب
 كرتينده ايشكلارون بىكلادى ، بو كشى ن زنا قلماق اوتتندى بو كشى
 ايتدى سن مڭا بوضاوت صوبيير من پاكلانيم ديدى ، بو خانونه ، بو كشى گه
 صوبييردى ، بو كشى ايونك توبه سينه منوب اوزون يركه ارغندى . الله تعالى
 فرشته لورگه ئه يندى بو پندگه ضرر كيقرمه گز تونكز ديدى ؛ فرشته لور
 بو كشى نى بىرگه تونوب توشرديلر . بو كشى بو اشقى خاتونينه قايتوب خبر
 بىردى بو ابر ايله خانون ايكيسى ده روزه ايديلر ، بو ابر نڭ خاتونى ئه يندى
 بو تونمنى نماز اوقوب اوياغ تورورمن گناه دن سلامت ايسرم قوطلقتى
 اوچون ديدى لکن بزنگ كورشيلهره مز بزدن اوط آلوب چفا اوبورندكلىرى
 سببلى مېچ كه جاقماي قالسام بزنى فقير ديب بلورلر ديب مېچنه ياقدى ،
 بو قارچق اوط آلورغه كردى ، بو خانون نماز اوقى در ايدى ،
 بو قارچق ، بو خانون نڭ مېچنده ايكمه ك كوردى ، اول ايكمه كلهر كوپه رگه
 يقين ايدى ، بو خانونغه ئه يندى اى فلانه مېچنده ايكمه كلهر ك كويماسون
 ديدى . خاتون باروب قاراسه مېچنده ايكمه كلهر بولمش الله تعالى نڭ رحمتنه
 عجله نوب ايكى سنده ايكمه كنى آشاب طويديلارده الله تعالى گه عبادت قىلا
 باشلاديلار ، والله تعالى دن كسب ايتماينچه رزق نصيب بولسه ايدى ديب
 نله ديار . الله تعالى نڭ قسرى ايله ن ابولرينڭ توشه مندن بو جوهر توشدى
 ايكى سنده بىك شادلانديلار ، قاچان يانوب بوقلاسه خاتونى توشنده جنفتى
 كوردى و جنت املنڭ منبرلرون كوردى شول منبرلر آراسنه ايرينگنده

منه-وی اولوب اول ایری منبرندن بر بیرنده گی جوهرون نوسشان
 کوردی ، خاتون یوقوسندان اویناچ ایرینه بویله خبر بوردی ایری
 نهیتدی اللهغه اول جوهرنی کیری آوایله دعا قلیتی دیدی، دعا قیلدیلارده
 جوهرنی الله تعالی کیری آلدی کسب بله نصیب بولغان نهرسه آخرتده گی
 اولوشکدن اولایمش .

۳۶ - حکایت

بوتیمرجی کشی قزغان تیمرنی اوتدن قوی ایله توتوب آلادر
 ایدی ، هیچ ضرر بیرمی در ایسدی ، بوتیمرجین صورادیلار بو قزغان
 تیمرنی اوتدن قولای ایله آلاساڭ نیچک ضرر بیرمی دیدیلر ، بوتیمرجی
 نهیتدی مینم کورشمده بر بیک ماتور خاتون بار ایسدی مینم اول خانوغه
 کوگلم توشه در ایدی لکن اول خاتوننڭ نقوالغی سببلی هیچ یاقنلق قیلور
 حال یوق ایدی . بریلنی آچلق بولدیه بو خاتون میندن صورادی ، سین
 الله تعالی رضاسی اوچون میکا آشارغه بر نهرسه بیر دیدی ، مین نهیتدم میکا
 بو بوسونساڭ بیرورمین دیدوم ، بو خاتون مین گناهغه توشه رکه نله مینم دیدی ،
 ینه ایکنچی کوند کزوب طعام صورادی بن دخی اولگی کپی جواب
 بیردم . بو خاتون میکا هم اولگیچه جواب بیردی اوچنچی کوننی بو خاتون
 ینه ده میندن طعام صورادی ایوه کردی مین آلینه طعام قویدم میکا بوی
 سونساڭ آشاطام بوی سونماساڭ آشاطیم دیدم . خاتون الله رضاسی اوچون
 آشاط دیدی مین همیشه بوی سونماساڭ آشاطیم دیوب طردوم خاتون چسوب
 کیتدی . دورتنچی کوننی بو خاتون ینه میندن الله تعالی رضاسی اوچون دیب
 طعام صورادی بن دخی میکا بو بوسونساڭ بیرم والاییریم دیدم بو خاتون ینه
 ایوه کردی مینمه کوگلمه الله تعالی نڭ رحمتی کیلدی بن کوگلمدن نهیتدم
 بو خاتون بولوب نیچک گناه دن صافلان ، مین ایر کشی بولوب گناه قیلودان
 صافلانیم میکا بگره که گناه دن صافلانرغه تبیش الهی قابتدم بو گناه قیلمدن

وتوبه ایتدم دیدم خاتونغه نه یقدهم قورقما الله تعالی رضاسی او چون بو طعامنی
قویلم آشا دیدم . بو خاتونده میکا دعا قیلدی الهی بو کشی نه بتکان سوزنه
راست بولسه بو کشینی دنیا آخرت اوطقه حرام قیل دیب دعا قیلدی شول
خاتوننگ دعاسی برکاتنده مینی اوط کویدر می دیدی .

۳۷ - حکایت

بر کشی بر ایزگو کشی ننگ خاتونینه عاشق بومش بو کشی خاتونغه
نه یقدهی، بن سنی سو من سین میکا بو یصون دیدی، خاتون بو سوزنی ایرینه
نه یقدهی، ایری نه یقدهی؛ سین اول کشیگه نه بیت مینم ایرم آرتونده قرق کونگه
قدر ایهروب نماز اوقغل سوگروه سین تله گه ننگه راضی بولور من دیگن، بو خاتون
بو کشینی کورگاچ نه یقدهی؛ سین مینم ایرم آرتونده او یوب قرق کونگه قدر
نماز اوقغل مین شوندان سوک سیکا بوی صونار من دیدی، بو یکتده مقصوده
ایرشم ایکان دیوب بو خاتون ننگ نه بتکان سوزینه راضی بولوب، بو کشیگه
ایهروب نماز اوقورغه باشلادی، بو کشی قرق کونگه قدر نمازنی اوقودی الله
تعالی بو کشی ننگ کوکلندن اوصالقی چغاروب یاخشیلیق اورناشدردی. قایچان
قرق کون بولغاچ بو خاتون نه یقدهی: ایلمی مین سیکا بوی صونار من دیدی، بو کشی
نه یقدهی مین گنامان قایتم دیدی. بو خاتون بو یکت ننگ حالندن ایرینه جواب
ییردی. ایری نه یقدهی الله تعالی ننگ دان الصلوة تنهی عن الفحشاء دیگان سوزنی
راست کیلمدی دیدی، یعنی الله تعالی ننگ نمازغه دائم چیلیق قیلماق گنامان طیار
دیگان سوزنی راست کیلمدی دیدی.

۳۸ - حکایت

عمر رضی الله عنه شامغه ایلمی یبهر دکنده شول ایلمیلر بر راهب ننگ
صومعه سی یانندان اوتوب بار دقلارنده بو راهبده حاجت لری بولدی او چون

راھب نىڭ ايشگون قاقدىلار، بو راھب ايشگون بر آز تورغاچدن آچىدى. بو ايلچىلار راھب نىڭ نى اوچون ايشكنى تيز آچماقنى سوورادىلار، راھب ئىيتىدى اللہ تعالیٰ موسى عليه السلامغە وحى قىلدى. اگر بوسلطانان تورقساڭ طھارت آل دىدى و جماعتكنى طھارت آلورغە قوش دىدى، چونكە طھارة آلمان كشى قورقزان قورقچىدىن قوطلور دىدى. شونىڭ اوچون ھەممەز طھارة آلماينچە ھېڭا ايشك آچماق دىدى ھەممە اللہ تعالیٰ موسى عليه السلامغە ئىيتىدى: اى موسى اگر سېن بربلاغە ايرشسەڭ واول حالغە طھارتسز بوساڭ اوزگنى شلغە قىلغىل. اگر طھارة ايلە بولسام بو بلاغە توشمايسى ايدىم دىگىل، چونكە طھارة بلاردن قونقاروجى در، رزقنى كىڭ قىلوچى در.

۳۹ - ھاكايت

عيسى عليه السلام زمانىدە برايدى گو خاتون مېچكە ايكەمەك سالىدە اوزى نماز او قورغە كوشدى. شول حالغە شيطان بو خاتون صورغە تېغە كروب كىلدىدە ئىيتىدى: اى خاتون مېچكە ايكەمەك يانادر دىدى، بو خاتون ھېچ التفات قىلمادى، يەنە شيطان خاتونىڭ التفات قىلماغىن كورگاچ آچولانوب، بو خاتوننىڭ بالاسون آلدىدە مېچكە اوطقە سالدى. بو خاتون ھېچ التفات قىلمادى، بو خاتوننىڭ ايرى ئوينە كرسە بالاسون مېچكە كوردى بالا مېچكە اوطلى كومرلر ايلە اويناب اوطورە، اوطلى كومرلر قزل آھق بولمىش، بو خاتوننىڭ ايرى بو حالغى عيسى عليه السلامغە باروب ئىيتىدى. عيسى عليه السلام خاتوننى چاقرتىدى، بو خاتوندىن عيسى عليه السلام قىلغان ھەمل لون سوورادى. خاتون ئىيتىدى: اى روح اللہ مېن ھېچ بروقت طھارتسز يورمەدم، طھارتىم بوزولدى ايسە طھارة آلم ھەر طھارة آلورمە نماز او قودم ھەر كەمىدىن اللہ تعالیٰ رضاسى اوچون حاجىن استەسە اوتەدم و آدملىرىڭ مېنى رنجتورون بوكلام. نفاكەمىتلر تىرى لىرىڭ رنجتورون بوكلى ار مېندە شولاز كىبى بوكلەدم دىدى. عيسى عليه السلام بو خاتونغە، ئىيتىدى: باركە اللہ بو سېن قىلغان ھەملر ھەممەسى بېغە بىرلر ھەملى در، شول ھەمللرڭ بوكانغە اللہ تعالیٰ سېنىڭ بالاڭنى اوطان ساقلامىش دىدى.

۲۰ - حکایت

عیسی علیه السلام بر قریه دن اوتوب باردقنده کوردی بوقریه ننگ آغاچی کوپ ویه مشلی وصلاریک بیک یاخشی وخلقیده بیک اطاعتلی ایدی. عیسی عهمنی بیک حرمت قیلمیلر. عیسی علیه السلام بو خاقننگ حسن اطاعتلرینه بیک عجبله ندی. ینه بر نیچه بیلر اوتکاج عیسی علیه السلامغه بوقریه آرقلی اوتهرکه توغری کیلیدی، عیسی علیه السلام بوقریه گه کیلوب کرسه نی کورسون صولاری کیبوب بئکان آغاچلاری قورغان عیسی علیه السلام بو حالگه عجبله نب نوردقنده الله تعالی وحی قیلدی وئیندی یا عیسی بوقریه دن بر نماز اوقومی تورغان کشی اوتدکنده چیشمه لرندن بیتن یودی شول کشینگ گناهمسی سببلی بوقریه ننگ چیشمه لری قوردی آغاچلاری کیبیدی خلقی ملاک هولدی دیدی. عیسی علیه السلام بونماز اوقوماو دینگه ضرر بیردگی کهی دنیاغده ضرر بیره ایکن ای مسلمانلار نمازگزنی هچ حالده قالدرورغ، طر شما گز دیدی.

۲۱ - حکایت

بنی اسرائیل زماننده بر ایزکو خاتون بار ایدی نمازنی هچ وقتندان کیچکترمی اوقی ایدی، اما ایری کافر ایدی بوخاتوننی بیک رنجته ایدی هم بوخاتوننی نماز اوقودان طیار ایدی. لکن کوچی بتمی در ایدی. کونلرده برکون بوکافر خاتونینه آقچه سون صاقلاوغه بیردی، ینده اوزی اوغرلاب آقچهی دیگرگزه نئشلا دی. بو آقچهنی بر بالقی یوطدی اول بالقنی بر بالقی اولاب بوخاتوننگ ایرینه ساندی کافر بو بالقنی خاتونینه آرچورگه بیردی خاتون بالقی اچن آجسا ایری بیرگان امانت آقچه قابچنی ابله کیلب چقدی خاتون بو آقچهنی آلب جیبوب قویدی، ونه سان صوگ بوخاتوننگ ایری نه لگی بیرگان آقچه سون صورادی خاتون آقچهنی قویغان اورنددان آلوب بیردی بوکافر بیک عجب که فالدی، ینه بوکافر میچ که یاقوب خاتونن یانا طورغان میچ که سالدی. بوخاتون اوطاچنده الله تعالی گه مناجات قیلدی

ۋە يەنى يا اهد يا اهد مېندە اۇقۇم ياندىرە پورغان تېرى يوقىر دېدى
 اللہ تعالیٰ نىڭ ئىمرى اېلە يانا پورغان اوت سوندى نمازنى وقتىدە اوقۇدى
 اوچون اللہ تعالیٰ موندای ئاوغ بلاردىدە قوطقاردى بۇھم تىدە جانىز وئوتتەز
 بار وقتىدە نمازنى اوقۇساق اللہ تعالیٰ مونداندە ئاوغ اوطدان ومونداندە
 الوغ قورقۇنچلاردن امين ايتهر.

۴۲ - حکايت

سورقندى ذکر قىلدى قاچان اللہ تعالیٰ امت محمدكە نمازنى فرض ايئوب
 ايندىرگاج ابليس عليه اللعنه قىچىردى وبارچە ابليسنىڭ ياردىچىلار جىولدىلار،
 بوشىطانلار صورادىلار اى خواجە، زىيىكانى بولدى موندای قورقۇچ طوش اېلە
 قىچىروب بىزنى چاقىردى دىدىلار، ابليس ئەيىتى اللہ تعالیٰ امت محمدكە نماز
 اينىردى اكر اول نمازنى اوقۇسولار بارچە گناھلارنىڭ پاكلىغى بولورلار
 بوزگە بىك آغر بوھالدىر سز آلارنى نىچك بولسەدە نمازدان بىزدىرگە
 طرىشكىر دىدى. شىطانلار ئەيىدىلر بولارنى نىچك نمازدان بىزدىرگە دىدىلار،
 ابليس ئەيىتى نىچك بولسەدە وقتىدان كىچىكترگە طرىشكىر دىدى اكر قالدىرتورغە
 كوچكىر يەنە، نمازغە كىرىشە نماز اوقۇچىنىڭ دورت طرفكە دورنىڭ پورۇپ
 ئەيىتىڭز اوڭدە بولغانىڭز اولڭ باغنىڭا قارا دىب سولدە بولغانىڭز سول باغنىڭا
 قارا دىب آرتىدە بولغانىڭز آرنىڭا قارا دىب آلدە بولغانىڭز آلدوڭغا قارا دىب
 آسەدە بولغانىڭز آسەدە قارا دىب اوستىدە بولغانىڭز اوسكە قارا دىب ئەيىتىڭز
 دىدى ودخى آشقى آشقى دىب ئەيىتىڭز دى اكر بوشلورنى بىرىندە قىلماينچە
 نمازنى اوقۇسولار اللہ تعالیٰ اول كىشىگە دورت يوز نماز ئولابن يازار شونىڭ
 اوچوندە بالكل قالدورونە آماساڭز فضىلەتن بىقورگە طرىشكىر دىدى اى!
 مۇن قورەشلىر شىطاندىن بوھوزلارنى ايشقوب شىطانغە قارشىلىق قىلۇپ
 اللہ تعالیٰ نىڭ امرون طوتوب نمازنىڭ فضىلەتن آلۇپ اللہ تعالیٰ دىن اجر
 آلورغە طرىشقى.

۴۳ - حکایت

بصره شهرنده بر عابد او طون آلور او چون بازارغه چقسی بازارده موند
یوز آلتون تنکه بار دیب یازغان بر جانچق ناهدی ، شول وقتنده نمازغه
قامت ئه یقنکاننی ایشند بده جانچقنی قالدروب نماز او قورغه کیندی قایچان
نماز او قوب بازارغه کیلوب بر به بله م اوطن آلوب کیلمدی اوطن به بله من
یورطینه هوشاطقاج فاراسا نلگی یوز آلتون دیب یازغان جانچقنی طابدی ده
ئه یقنسی یارب رزق و یوگانده بزلرنی اونو طماغان کبی نماز وقتنی یقنکانده
نمازنی اونو طمازده دیدی .

۴۴ - حکایت

ابراهیم بن ادهم الله تبارک و تعالی دن صورادی یارب مینم جنته ایبتاشمینی
کورگه ز دیدی ؛ الله تعالی ئه یقندی ابراهیم بن ادهم که نوشنده سینک جننده گی
خاتونک بر قاره خدمتچی خاتوندر اسمی سلامه در فلان بیرده قویلار کوته در
شول خاتون سینک جننده گی خاتونکندر دیدی . ابراهیم بن ادهم بو خاتون
یانینه باروب سلام بیردینه بو خاتون وعلیک السلام یا ابراهیم دیب سلامن
قایقاردی . ابراهیم بن ادهم ئه یقندی ، سیکما کم خبر بیردی مینم ابراهیم
ایدکمن دیدی ؛ بو خاتون ئه یقندی مینی جننده سینک خاتونک ایکاننی سیکما
کم خبر بیردی میکانده شول خبر بیردی دیدی ابراهیم ئه یقندی یا سلامه بنی و عظ
قیل دیدی . سلامه ئه یقندی سین کیچه لرده اویاغ تور دیدی چونکه کیچه لرده
اویاغ تورماق قلنی خواجه سینده بیقشدره دیدی ، اگر سین الله تعالی که محبتنی
دهوی قیاساگ سیکما یوقو حرام در دیدی .

۴۵ - حکایت

عبدالواحد بن زید رضی الله عنه ئه یقندی بروقتنده کیمه ایله دیکگزده
یوردکمزده ییل آلوب بر جزیره که ناشلادی شول جزیره ده برصنمغه هبادت

قیلا تورغان برابر کوردک هم اول ایوگه ئەیتەنک بوعبادە قیلورغه تېوش
 الله توکل موندی نەرسەنی بزنگ آرامزده یاصیب، بله تورغان کشی بار دیدک.
 بوایر ئەیتەنی سز نەرسەگه عبادت قیلا سز دینی. بز ئەیتەنک کوکنە
 عرشسی اولوب ییرنی طوتقان اللهغه عبادت قیلا سز دیدک. اول ئەیتەنی
 سزگه اول اللهنگ بارلغی ایله کم خەر ییردی دینی. بز ئەیتەنک، بزگه
 الله تعالی رسول ییبەردی اول بزگه اول اللهنگ بارلغی ایله خەر ییردی
 دیدک، بوکشى ئەیتەنی اول رسولگز قایدە ونی اشلی دینی بز ئەیتەنک
 حاضر الله تعالی اوز قاطینە آلدی دیدک. بوکشى ئەیتەنی اول رسولگز
 سزنگ قاطگزده علامت قالدریمی دیدی. بز ئەیتەنک قالدردی. اول
 علامت نەرسە دیدکنە، ئەیتەنک کناجە قرآن قالدردی دیدک. بوکشى
 ئەیتەنی قایدە اول قرآنگز دیگاج قرآنی کیتروب الرحمن سورەسن اوقوش،
 بوکشى بز الرحمن سورەسن آخرینە قدر اوقوغانچە یغلا دی دە ئەیتەنی
 بو کتاب ایله عمل قیلوچیغە گناە قیلو تېوش توکل ایکان دیدی دە مسلمان
 اولدی اسلامی کورکام بولدی.

۴۶ - حکایت

بعض علماء حنفیه خیر بیر دینار، امام اعظمنگ هاسناری امام اعظمنی
 خور ایتەنک اوچون برخانوننی قو طر توب ئەیتەنلر، سین کبج بولغاج امامنی
 ایوم ئوام خستەسینه توشدی وصیتلرون ئەیتەنک بولدر، بن سیننی چاقره
 کیلیم دیب، چاقروب چقنە ایشکارگنی بیکلهب بزگه چقر دیدیار. بوخانون
 تون اورطاسنە طروب امام اعظمغه کردی. امام اعظم سحر تورمش
 ایدی ایرتە نمازن جامع دە اوتەنک بولوب جامعغه بارورغه حاضرلە ایدی.
 بوخانون ئەیتەنی یا امام ایوم ئولم خستەسینە بن سنی چاقره کیلیم،
 وصیتلرون سیننگ حضورگنە ئەیتەنکچی بولا دینی. امام اعظم بوخانوننگ
 سوزینە اشانوب ایوبنە باروب کردی، خانون امام اعظم کرگاج ایشکارون

بیکله دینه قهقره باشلادی . شول حالده ئلمگی حاسدار کیلوب امام اعظم ایله خاتوننی آلوب امیرگه ایلتیلدی . امیر امام ایله خاتوننی طاک طوغانچه زندانده یاؤوب تورگز دیدی ، بوکشی بولارنی زندانچیغه ایلتوب یاباردیلر قایجان طاک توغاج امام اعظم نماز او قورغه کرشمی ، بوخاتونده قیلغان ایشینه او کنوب امام اعظم نمازدان بوغانچا خانون دیتدی ، یا امام بنم ایتدکم سیگا افتادار سن هم بله سن بن سیگا حاسدارلوزنگ سوزی بوینچه قیلغان ایتدکم ، ایتدی بن بواشدن قایتدم ایتدی نیچک سنی قوتد اریم دیدی امام اعظم دیتدی سن زندانچیدان سوراب چق برآزدان کیلورمن دیگن ، چقغاج بنم خاتوننی موندی بیبهز اوزنگ کیله دیدی خانون زندانچیدان سوراب چغجب کیم دیدی امام اعظم ننگ خانونینه باروب دیتدی ، سنی زندانده امام اعظم چاقردی حاضر بار دیتدی . خانون بیک آشغوب امام اعظم یانینه باروب زندانچیدان سوراب کردی برآزوقت اونکاج امام اعظم ایله خاتوننی خلیفه چاقردی ، امام اعظم خانونی ایله خلیفه یانینه باردی ؛ خلیفه امام اعظمغه دیتدی سیگا اوباط توگمکی یاط خانونغه یقینلق قیلماق دیدی . امام اعظم دیتدی بوخاتوننگ آناسن چاتوبیق اول دیتدور دیدی . خلیفه خاتوننگ یعنی امام اعظم ننگ قایناتاسن چاقردی ؛ امام اعظم ننگ قایناتاسی کیلگچ خلیفه صورادی سن بوخاتون ایله امام حقه نه بله سن دیدی . امام اعظم ننگ خانونی پرده سن آچوب آتاسینه کورنید، آناسی قزی ایکانن بلگهچ خلیفه گه دیتدی بو خاتون بنم قزم بن آنی امام نه نکاح ایتوب بیر دم دیدی ، خلیفه ده بواشدنگ افترا ایدکیفه توشندی .

۴۷ - حکایت

بوکشی حج سفرینه کیمهچک بولوب اوزیننگ قرداشینه ماللارن وجهانلرن طابشردی بوکشی سفرگه چغوب کیتکاج ، قرداشی ، بوکشیننگ خاتونی یانینه کرب ، خاتوننگ اطاعت قیلوون نله دی خانون دیتدی قرداشگه

خیانت قیلما دیدی اطاعت قیلمادی، بو کشی چغوب کیمه دینه موکار شیطان
 کشی صورتنده بواوب بولقدی، وئەیتدی: اگراول خانون سیکئا اطاعت
 قیلماسه سین آکا حد صوقدر، آلایده اطاعت قیلماسه رجم قیلدر دیدی.
 بو کشی، بوخاتوننی حد صوقدردی، خانون ینه اطاعت قیلمادی. بو کشی
 خاتوننی رجم قیلدردی، خانون رجم قیلنمش اورنده اگفراشوب یاطلقنده
 تونله برلهن برتوچی نایته وب باردقده، بوخاتوننی آلوب ایونه قایتدی
 کونلرده بر کون، بوتوچه چینگ اییده شلرنه ن برسی بوخاتوننگ ماطورلغون
 کوروب کیچ بوخاتون یانینه کردی خاتون، بو کشی که اطاعت قیلمادی؛
 ینه ایکنچی توننی، بو کشی، خاتوننی صوبیم دیب کوروب یاگلاشی توهچی
 بالاسن صوبیمش اول توهچی خاتونی، بو کشی ایله دوست ایمش توهچی
 خاتونی ایرینه نهیقه در بالامنی، بوخاتون صوبیمش ایوگدن چغار کیتسون
 دیدر، توهچی خاتونی بوخاتونغه برآز آقچده بیروب چغاروب بیبهردی،
 بوخاتون ایودن چغوب باردقده بیره چک اوچون اصلمش برکشی کوردی
 اول کشینی قزغانوب قولنغی آقچنی بیروب بیبهردی، بو کشی آصلودن
 قولنغاج، بوخاتونغه نهیتدی ایمدی سین مینی اولومدن قوتقاردک بن سیکئا
 قل بولام ایده دیوب دینگز یانینه تاپا کیتدیلر بو کشی خاتوننگ ماطورلغینه
 قزغوب خاتوندان بوی صنوون نلهدی خاتون رضا بولمادی، بو کشی دینگز
 بوینده کیمه ایله کیماش برصاتوچی تاووب بوخاتوننی جاریهم دیوب صاندی
 بو کشی ده خاتوننگ ماطورلغون کوروب آلدی. بو صاتوچی کیمه که اونورغاج
 خانوننگ اطاعت قیلوون نلهدی خاتون رضا بولمادی. مونه دینگزده تولقن
 چغوب کیمانی واتوب خاتون بر طرفته صاتوچی بر طرفته آغوب کیتدیلر
 خاتون بر عادل پادشاه بیرینه باروب چقدی پادشاه بوخاتوننگ حالن صوراشب
 خاتون حالن بلدرندی، پادشاه بوخاتونغه ایوبفا قیلوب بیردیده خاتون
 شونده عبادت قیلدی. مونه برآز وقت اوتکاج بوخاتوننگ ایبزگولگی
 ودعاسی ننگ قبولغی خلق آراسنده فاش بولدی اورولار ترلوب شفالانه

باشلادیلر، بوخانوننگ ایریدنه حجن قایتدیله خانونن صراشدی، نه یقیلیر
سیننگ خانوننگ زنا قیلدیله رجم قیلندی دیدیلر، بو کشی قوداشی یانینه
کردی قوداشی صوقر ایش، ویالغان شهاده بیروچیلرننگ آغ-زلارون
زحمت آشامش، قوداشیننگ خانونینه نه یئدی، سین ایرکنی فلان بیرده کی
ایزگو خانونغه آلوب بار دیدی بو خانون هم بو کشی (حاجی) اوچا و هم
شاهلر جیلوب، بو خانونغه بارورغه چقیلیر، یولده باردقلارنده نه لگی
توچهینی هم ایلهشن کوردیلر اول توچهی ایلهشی بولاردن قایا باردقلارن
صوراشوب، بولارده شفاچی خانونغه باردقلارن نه بتوب، توچهی ایلهشیده
بولارغه ایروپ شفا ازلهرگه کیتدی ینه بر آز باردقلارنده، نه لگی آصامش
یکت اوچرادى اولده آورو ایله بلالهنوب ایش، بولاردن قایا باردقلارن
صوراشوب بولارده شفاچیغه باردقلارن نه بتوب، بو یکتده بولارغه ایروپ
کیتدی ینه بر آز باردقلارنده نه لگی صانوچی اوچرادى، بو صانوچی هم بیک
ناچار آورو ایله مبتلا ایکن هیچ شفا طابا آلماینچه یوری ایکن بولارنگ
قایا باردقلارن صوراشوب، بولار شفاچیغه باردقلارن نه بتوب بو صانوچیده
بولار ایله برگه کیتدی، بو خانونغه باروب کردیلر خانونندن دعا قیلوون
اوتندیلر خانون نه یئدی کمدر گناهسون اقرار ایتسه دعا قیلجنم دیدی،
بو صوقر ایریننگ قوداشی، نه یئدی بن گناهمنی نه بتورگه اویالان دیدی؟
خانون نه یئدی نه یتمه ینچه چاره بوقدر دیدی. بو کشی نه یئدی مینم قوداشم
حجغه کیتدکده مالون و جماعتلارن بیگا امانت ایتوب قالدیرغان اییدی،
مین خیانت قیلوب خانون اوزیمه اطاعت قیلمادقی اوچون یالغان شاهلر
قوبوب رجم قیلردم بو دورت کشی شول شاهلر دیدی، ینه توچهی
ایلهشندن صورادی سین نه گناه قیلدنگ دیدی. بو کشی نه یئدی مین
ایلهشده بولغان بو خانوننگ اطاعت قیلوون تلهشده اول خانون اطاعت
قیلماغاچ مین آنی صوبماقچی بولوب کرگان ایندم یاغشش توچهی ایلهشم بالاسن
صوبدم دیدی. ینه آصامش یکت کیلدی، نه یئدی مین قرض اوچون

آسامش مینى بر خانون بورچم تولوب قوتقاردى مین اول خانوننگ اوزیمه اطاعت قیلوون تله دم اول خانون میکا اطاعت قیلما دینه مین آنی قل ایقبوب اوچ یوز آلتونغه ساندم دینى. یشه ساتوچی نی کیتردیلر ساتوچی شهیتدی مین بر کشیدن جاریه سانوب آلمان ایسم اول جاریه ننگ اطاعت قیلوون تله دم اول، جاریه اطاعت قیلماغاچ باشینه بر صوقدم شوندن صوگ بیل چعوب کیمه بز وانلدى فایده کیتکانون بله دم دینى، خانون ایرن چاقروب شهیتدی مونه ایندی مینم پاکلکمنى بلنگ بولارنى عفو ایتسهگ فضاگ اوزم عفو قیلدم دینى هم نوهچی که شهیتدی مونه بالاکنى صویغان کشی دینى، ساتوچی غه شهیتدی مونه آزاد خانوننى جاریه دیوب سانوب آقچهگنى آلداب آلوچی دینى بولار همسى برسى آخرون عفو ایتوب خانونده بولارغه سلامت لك ایله دعا قیلوب، همسى سلامت بولوب قایتوب کیتدیلر. بو خانونده نوفریلقى و ابریننگ حقن صاقلادقى حقنه بار تهمت لردن پاک بولوب ابری ایله قاوشوب قایتوب کمتدی.

۴۸ - حکایت

سلیمان علیه السلام ننگ آلتمش یاکه آندانده آرتوق خانونی بار ایدی سلیمان علیه السلام بو خانونلار همسینه بر بالا کیترسون اوچون همسینه بر کچه طواف قیلدی بو خانونلاردن برسى سلیمان علیه السلام غه بر ایاقلى و بر قوللى، و بر کوزلى بر بالا کیتردى بو بالا سلیمان علیه السلام غه بیگوه کن کوکلسز بولدی. سلیمان علیه السلام ننگ وزیرى آصف شهیتدی بز اوچمز، یعنی سین هم مین هم بالاننگ آناسی اوچمز بر یرگه جیبوب حالمزدن برر طوفری سوز سوبلیک موندان صوگ راست سوزلغ دهه قیلقمز اوچون الله تعالی دعامزنى قبول ایتهر دینى، بو اوچسى بر بیرگه جیلوب برر سوز سوبله دیلر؛ سلیمان علیه السلام شهیتدی من مشرق ایله مغرب که پادشاه شول قدر باى من آلاى بولسده هدینه (بوله کنى) سوبه من دینى آصف شهیتدی بن وزیرلکنى بارانمیده آلاینه کوکام وزیر بولونى سوبه در دینى.

بالانك آناسى تەيىنىدى اى سايمان سېن ئىقىر اولوبك صاقالك قارا بولسە پادشاه بولوگدن مينم قاشمە آق صاقالك ايله آرتوغراقدر يعنى ياشلىكك ميڭا پادشاه لغىگن آرتوغراق دور ديديه الله تعالى اول بالانى سلامت قىلدى الله تعالى گە دعا قىلدیلر يعنى دعائىڭ قېول بولويئە توغرى سوزلەك شرھ دور شونك اوچون بولار اوچ سېيدە اچلورئە بولغان توغرى سوزلارون سويلاپ الله تعالى گە دعاء قىلدى او هم الله تعالى دعاملارون قېول قىلدى اكر بر كشي دعاملون قېول ايتەك نلەسە هر وقت توغرى سوزلاسون توغرى سوزلەكان كشي نىڭ دعاسى قېول بولماقنى وتوش نكەدە درست بولماقنى حق دورا گر بر كشي يالغان سوزلەوچى بولسە اول كشي نىڭ دعاسىد قېول بولماس توشىئە درست بولماس.

۴۹ - حكايەت

انس بن مالك رضى الله عنه ايتتى قايجان نوح عليه السلام كيمە گە او طرغانئە ابليس دە كىلوت يابشدى نوح عليه السلام ايتتى سېن كم ابليس ايتتى مين ابليس من، نوح عليه السلام ايتتى نە تىلىكك، ابليس ايتتى رىڭا توبە قىلماقچى بولەمن دىتى، الله تعالى نوح عليه السلامغە وحى قىلدى، وايتتى اى نوح ابليس نك توبە قىلە تورغان اورنى هم توبەسى نك قېول بولماقنى آدم نك قېرىئە سچە قىلماق دور دىدى، نوح عليه السلام ابليس گە ايتتى سېنك توبە قىلا تورغان اورنك وتوبە نك نكەدە قېول بولماقنى آنامز آدم عليه السلام قېرىئە سچە قىلماق ايله دىدى، ابليس ايتتى بىن آدم ك توى وقتئە سچە قىلمادم اولگچ سچە قىلورەن مى دىب آچ-ولانوب كىتتى، براو بر گناھنى يالغش قىلسە اول گناھدن توبە ايترا كرسېطان كېى نكېرك قىلغان بولسە اول گناھدن توبە قىلماس يارب اورنك رحمانك بولە هر مؤمن مسلماننك كوگنەن نكېركىن آلوب اورنكك مېتگنى صالحى ايدوك بوقسە نكېرك هر كىنى ملاكلكك، توشە طورغان الوغ بلادور.

۵۰ - حکایت

کونلارده بر کون ابلیس علیه اللعنة فرعون یازیننه کیلدی، وئیتدی ای سین نیندی دلیل ایله الله لقی دعوی قیلاساڭ دیدی. فرعون ئیتدی ماسڭ ساحر ایله دعوی قیلان دیندی. ابلیس ئیتدی اول ساحرلرکئی جیدور دیندی. فرعون ساحرلارن جیدوردی، ابلیس فرعوننڭ ساحرلرینه ئیتدی سحرکزی کورسه ننگز دیدی. فرعوننڭ ساحرلری سحر اوقودیلار، ابلیس، بوساحرلارنڭ سحرنه بر اورگان ایدی هبائ منثورا بولوب بتدی، موندن صولڭ ینه ابلیس بر اوردیده فرعون ساحرلرینه سحرندن آرتوغراق سحر توتوردیده فرعوننڭ صورادی؟ یا فرعون مینم سحریمی قوتلی یاکه آلازقی می دیدی. فرعون ئیتدی سینکی قوتلی دیدی. ابلیس ئیتدی مین شول قدر قوتلی سحریم بولا ظروبده الله تعالی که قل بولورغه ده رضا بولیم سین بر عاجز کشی بولوبده الله لقی دعوی قیلاساڭ دیدی فرعون عاجز بولوب قالیدیه شیطان چغوب کیتمدی ینه بر آز وقتدن صولڭ ابلیس کیلوب فرعوننڭ ایشکن فافدی، فرعون ایشکده کم بار دیدی. ابلیس ئیتدی الله بولغاچ بل دیدی، فرعون ابلیس سین، و؟ دیدی.

۵۱ - حکایت

آسیه رضی الله عنها فرعون که ئیتدی کیل اوطوش اویون اوینیق دیدی آسیه رضی الله عنها اویونغه بیك ماهره اییدی؛ اویون باشلاغانده شرط قیلدیلار قابومز اوطدورسه یالانغاچ چغوب ایشک آلدن ئیله نوب کرور دیدیلر، اویون اوینالوب فرعون مغلوب بولدی آسیه رضی الله عنهاغه فرعون ئیتدی ابمدی سین مینی یالانغاچ چغومه مین سیکا بر خزینه اولو بیوریم دیدی آسیه رضی الله عنها فرعوننڭ قباحت لکن جاریلر کوروب نقرتله نسونلر اوچون یالانغاچ چغون نله دیدی، ئیتدی سیکا چقمانبچه جاره

يوق شىرطنى بىرىنە يىتىر چۈنكى شىرطنى بىرىنە يىتىر مەسەككە ئاللاھقا كىمچىلىك كىلە، ئاللاھقا شىرطنىدىن، شىرطنى، بىرىنە يىتىر مەسەككە دىنى. فرعون كىيۈمىدىن يالانچاق بولۇپ ايشك ئالدىنە چىغۇب ايلانوب كوردى جار يەلەر فرعوننىڭ قىيامت لىكن كورۇب فرعوندىن يوز دونىر وپ ئاللاھتاغالى گە ايمان كىتەر دىيار و باشقە كورگان كشى لردە ئاللاھ بولاي بورەس دىب فرعوندىن يوز دونىر دىيار وفرعوننىڭ امرىدىن چىقىلور.

۵۲ - حكايت

بر كشى بر نىل ساتوب آلدى قىلنىڭ ساتوپچى خواجهسى ايتتى بوقىلنىڭ عىبى يوق مگور سوز يور تە دىنى . بو كشى بوقىلنى ، اول سوز يور تو عىب توگىل دىب ساتوب آلدى ، گونلار دە بر كون قىل خواجهسىنىڭ خانونىنە ايتتى سنى ايرىڭ بر دە سويىمى ايكان ياپ خانون ايلە بورى دىنى ، سىن ايرىڭما سو كلى بولاسڭ كىلسە پچاق آلوب ايرىڭ يوقلاغاچ صاقالوندىن اچتىر كى توگىن كىسب آلوب اوزىڭ ايلە صاقالاسڭ اول سىنى بىك سو باشلار دىنى . يىنە بر آزدان سوڭ خواجهسون اولاقىدە توغرى كىتىر وپ ايتتى سىنى خانوننىڭ يرانىمى ايكان ، اول باشقە ياپ ايرىر لىن بورى ايمش سىنى اوتورورگە قلىدور بو كىپە صاقلاب ياپ اول سىكانه بولسە قىلور دىدى كىچ بولغاچ بو كشى صاقلانوب يوقلامىنچە ياپ دە دور ، خانون ايروم يوقلادى دىب پچاق آلوب صاقالوندىن بر ايكى اچكى نوگىن كىسب آليم دىب وپ ايرىنە كىلوب يىتكىچ ايرى شىكروب تور ادور دە خانونون اوتورە خانوننىڭ قىر دەشى بوخېرنى ايشتوب كىلوب نصاص تىوشى دىب بو كشىنى اوتورەلر . مۇتە ناملىق نىمىداى اولوغ بلادور ، بو كشى ناملىقنى عىب دن صانامادى اوچون اوزىنىڭ ھلا كىنە سەب بولدى، كشى سوزى، كشى اوتورە دىگان مقال شوندىن آلونغاندىر .

۵۳ - حكايت

ابويىزىد بسطامى رضى الله عنه ايتتى بىر ووقىدە انام مىندان سو صرادى

میں قومغان آلوب صوغہ گیتنوم ، میں سودان فایتقانچہ آنام یقوغہ کیتمش ،
 میں آنامنگ یانوندہ قومغان ایله سونی تونوب ، تورہ ، تورہ ، کوننگ صالحن
 لعی ایله بارماق آرسندان آفغان صولار بوزلانوب ، قومغان ایله بارماق
 برگوب طونغان ایلی ، آنام یقوسندان اویغانوب صوقایبہ دیب صور اغاج ،
 میں قومغان ایله سونی بیرگاج بارماغم نگ تیرسی قومغانہ یاشوب قوبدیبہ
 قانی باشلادی آنام بارماقن فان آفغانی کورگاج بونی حال دیوب صورادی ،
 میں واقعدن خیر بیر دومه ، آنام بگا بوره وشچه دعاییلدی ؛ یارب میں
 بوبالامین راضی بوللوم سینده راضی بولدی .

۵۴ - حکایت

اللہ تبارک و تعالیٰ سلیمان علیہ السلام کہ وحی قیلدی ، وایتدی ای سلیمان
 دینگز که چسوب بنم عجب اشلا رومنی کور دیدی ؛ سلیمان علیہ السلام دینگز
 یانینه چسوب قاراشه بر نرسده طالبادی ، وزیر آصفی قہ دینگز که چومارقه
 بیوردی ، وزیر آصفی دینگز که چوموب ، دینگزده بر قبه کوروب آلوب
 چقتی ، اول قبه کافوردان ایلی دورت طرفنده دورت ابشکی بار ایلی
 اول ابشکلرننگ برسی آلتونندان وایکنچی سی انجودن اوچنچی سی یاقوندن
 دورنچی سی زبرجدن ایلی ، وهر برایشکی آچی اولوب هیچ صوکر مس
 ایلی ، بوقهنگ اچنده کور کام صورتده بریکت نماز اوقی دور ایلی نمازون
 تمام ایکنج سلیمان علیہ السلام قبه که کروب بو یکننگ حالون صورادی ،
 بو یکت ایتمدی بنم آنام آنام آیاقسز و صوقرلار ایلی بن آلا رفہ یتمش ییل
 خدمت قیللوم آنامنگ وفانی یقین بولغاچ میگا دعاییلدی دعاسنده ایتمدی
 یارب بوبالامنگ عمرن اوزون قیل طاعنکه دیدی قسایچان آنامه وفات
 یقین بولغاچ بگا بوره وشچه دعاییلدی . الهی بو بالامنی اوزکا عبادت قیلور
 شیطاننگ وسوسه قیلور غه کوچی یتمگان یرده دیدی بن آنام وفات بولغاچ دینگز که
 کلوب بوقه که کردم دیدی . سلیمان عم ایتمدی سین قایوزان دین یرلی مونک توره سنگ

دیدى. بويكت ايتدى ابراهيم عليه السلام زمانندان يىرلى موندن مهن دیدى
 سليمان عليه السلام حسابلاب قاراسه بويكت مکه دورت بوزيل نورمش بوله
 باشند. برنوگى ده آغارماغان ايمش. سليمان عليه السلام طعامك نه در دیدى.
 بويكت ايتدى بگا طعام قوش كيتوره اول طعام نك شورماي آدم باشى قدر توستى
 صارى در، طعامنى آشام بار دنيا طعاميك نه من تابامن هم آچلق و صوسزلقنى
 وصالقنلقنى واسسيلكنى ييبهره دیدى. سليمان عليه السلام بوقبىنى اورنینه
 قايتار توب قويدردى. الله تعالى آنا آناسون توبيه قیلغان بنه سون دنيا ده
 نپهك حرمهت قیله آخونده حسابسز اوله چقدر. آنا آنانك دماسون آلق هر
 كه گه لازمدر. آنا آنا دماسنه بويكت كه پيغمبر لر كه پيرامگان حرمهت بپيرامگاندر.

۵۶ - حکایات

بنى اسرائیل زمانده بو كشى بار ایدى. اول كشى خانونون بيك سوه در
 ایدى. بوكشيناك آناسى بار ایدى ايکى كوزيله صوقرايدى، بوكشيناك
 خانونى نك ده آناسى بار ایدى، بو خانون نك آناسى قزن ايرينك آناسون
 رنجتورگه بيك وسوسه قیله در ایدى، بو خانون ايرن بيك شلته لى در ایدى.
 بو آنا كدن طويييوم، بو آنا كنى نلهك قايه قوی دیدر ایدى.
 بو كشى خانونى نك شاته سينه چدى آلمانچه آناسون بر صغراغه چغاروب
 قوبدى، هيچ آشاماق اچك اوچون نرسه قويمادى، شونده آچ ٹولسون ياكه
 يرتقيل حيوانلار آشاسون دیدى ده اوزى قايتوب كيتدى. كچ بولغاچ بوقارچق
 نك يانونده برتقچ حيوانلار يوروب قورقنا باشلاديلار، بر فرشته كيلوب
 بو قارچغه ايتدى، اى قارچق بوسيناك يانوگده نينداي طوشلر بار اول
 نرسه لر دیدى. بوقارچق ايتدى آلاز توه وصغر وقويلاردر دیدى؛ موندن
 صوك اول فرشته بوقارچغه دما قیلدى. همهسى سين ايتكانچه خير اولسون
 دیدى. بو فرشته نك دماسى ايله بو حيوانلار همهسى توه وصغر وقوی غه ايله ندى
 عبرتلى حکایه لر ۴

لرده فرشته كېتىدى. ايرته تورغاچ بوقارچىنىڭ اوغلى آناسىنىڭ حالونى بلە كەلسى، كىنوب يەنسە آناسىنىڭ ئەيلەنەسى تۈەنغۈرۈفۈى لارايلە تۈلمش. بويىكت حيران بولۇپ آناسىدىن سورادى يا آنام بۈكۈم حيوانلىرى در دېدى. آناسى ايتتى اى اوغلم سېن مېنى رىنچىنىڭ خانۇنىڭا اطاعت قىلىدىڭ، يېنىم سوزوم تۈنمادىڭ، اللە تعالى يېشى بېنى، سىن يېانىدە دە ھلاك قىلمى دېدى. بويىكت آناسون اللە تعالى بېرگان ماللىرى ايسلە آلۇپ قايتتى. اويىنە قايتقاچ خانۇنى كوردى دە، ئەيتتى بۈ حيوانلارنى قايدان آلدىڭ دېدى. يىكت ئەيتتى اللە تعالى آناما بېرگان دېدى. بۈ خانۇنىدە مېنىدە آنامنى ئەيتۈپ قوبماينچە، ھالم يوق دېدى دە، بارۇپ آناسون آلۇپ شول سىجراغە ايلقۇپ قوبدى. كىچ بولغاچ بۈ قارچىنىڭ يانېفە بىرتىچ حيوانلار كىلۇپ قىچۇرۇشا باشلادىلار، يىنە دە بۈ فرشته كىلۇپ بۈ قارچى دان سورادى بۈ سىنىڭ يانۇڭدە نەرسە سىر قىچۇرۇشا دېدى، بۈ قارچى ئەيتتى: ياۈز بىرتىچ حيوانلار مېنى آشا، اچى بولالار دېدى. بۈ فرشته دە سېن اوبىلاغانچە بولسون، بىرتىچلار آشاسون دېب دەسا قىلسى دە، كېتىدى. بۈ قارچىنى بىرتىچ حيوانلار كىلۇپ آشاب بىتۇدى، ايرتە، نورغاچ بۈ يىكت كە خانۇنى ئەيتتى بارۇپ قارا آنامنى نى قىلىدىلار ايكان دېدى. بويىكت كىلۇپ خانۇننى قاراسا، آناسون بىرتىچ حيوانلار آشاب بىتۇگانلار، مگر سوياكلرى كە قالمش. بويىكت قارچىنىڭ بىرتىچلار دان قالغان سويانگن آلۇپ قايتۇپ خانۇنىنە كۈرسەندى، خانۇنى شول ساعىتدە وفات بولدى. اى قىردىلەر ھەر كىم اوزى از لە كەن بلا كە اوزى بولقۇر يا كە اوزى قازوفان بازغە اوزى توشەر كوردۇرمى. بۈ قارچىنىڭ ھالنى يىكتنىڭ آناسون، قىزون قۇطورۇتۇپ نىچىڭ جزالادى، اللە تعالى اول قارچىنى بلادن قۇتقارۇپ بولارنىڭ ايكىسىنىدە ھلاك قىلدى.

۵۷- ھكايت

بۈ كىشىنىڭ اوچ اوغلى بار ايدى، بۈ كىشى كە ئۇلم آورۇوى كىلدى. بۈ كىشىنىڭ الوغ اوغلى ئەيتتى آنامنى تىرىيە قىلورۇفە، مېڭا بېرگىز، مېزانن سز

آلورسز دیدی. بویکت آناسوی اولگانچه تربیه قیلدی. آناسی اولگاج بو یکت ناک توشنده برکشی ایتدی، ای یکت سین فلان اورنغه بار آنندن بر آلتون آل دیدی، بویکت ایتدی، اول، آلتونده برکت بولورمی؟ دیدی بو کشی ایتدی آنده سیکا برکت یوق دیدی، بویکت اول، آلتوننی آلورغه بارمادی. بویکت ینه ایکنچی کیچده کوردی برکشی ایتدور، ای یکت فلان اورنده سیکا اون آلتون بار، سین آنی باروب آل دیدور. بویکت ایتدی اول آلتونده میکا برکت بولورمی؟ بو کشی ایتدو توشنده برکت یوق، بویکت اول، آلتونغه بارمادی ینه اوچنچی کیچده توشنده بو یکتا برکشی ایتدور، ای یکت سین فلان اورنغه بار آنده سیکا بر آلتون بار دیدی. بویکت ایتدی اول، آلتونده میکا برکت بارمادی. بو کشی ایتدی آنده سیکا برکت بار دیدی: بو یکت اول آلتوننی باروب آلتیده، شول آلتونغه بریالقی ساتوب آلدی، شول بالقانک اچندن ایکی جوهر چقندی. بویکت اول، ایکی جوهرنی سلطانغه صاندی آلتیشی مک آلتونغه. ینه بویکت دررتنچی کوننی توشند، ینه شول کشینی کوردی وایدی ای یکت بو آلتونلار آناشا، حاسمتک حقی دیدی که کم آناسون هم آناسون تربیه قیلسه اللهعالی اول کشینی ده تربیه قله چقیر.

۵۸ - حکایت .

بنی اسوئیل زماننده بر ایزگو کشی بار ایدی اول کشینک بر ایزگو اوعلی بار ایدی. بو کشی اولرکه یقین بولغاچ اوفلینده وصیت ایتدی، ای اوغلم یاغانغه ودرستکه آنط اینده دیدی، بو کشی اولگاج بنی اسوئیل ایشتمیلر، بویکت که آناشمن فلانچه آلتون الاچق بار ایدی. دیب که باشلادیلر، بویکت فقیرلرکه قالغانچه، آناشده الاچق بار ایدی دیگران کشی که بیوردی، موندن صولک بو یکت فقیرلرنگاج بو شهردن خاتونی وبالالاری ایله چغوب کیتدی باروب بر کیه که او طروب دینگز ایله کیتدیلر کیه هاری واطلوب بولار صوغه توشدیلر هم سید برابر طاقطافه توتونوب اغوب کیتدیلر،

بواير بر جزيره كه باروب چقى، شول جزيره ده بوكشى كه براو قچقردى ،
 اى آنا آناسون حرمت قياقان اير ديدى؛ الله تعالى سيكا خزينه چفاره اول
 خزينه فلان اورنده ديدى، بوكشى شول اورندان باروب آچوب قاراسا
 خزينه نابدى. الله تعالى بوج جزيره كه كوب كشيلر بيهردى. بوكشى اول،
 كيلگان آدم لر كه خزينه سندان احسان قيلدى، بوخبر هر طرفه جايلدى ،
 بوكشى ننگ اولوغ اوغلى ده كيلدى، بوكشى جزيره نى قاعه ايتوب اوزى
 شونده پادشاه بولدى. اولوغ اوغلان اوزينه ياقن قيلدى. ينه بو خبرنى
 ايشتوب بو پادشاه بولغان كشينگ ديك گزده بوغالغان خانون كيهو كه باروب
 شول خانوننگ ايرى ده بو پادشاهنگ آدم لر كه بيك احسان ايدوچى ايدكن
 ايشتوب كيهو كه او طروب بوشهر كه كيلدینه خانونن كه دهه قالدروب اوزى
 پادشاه يانينه كيلدى، پادشاه ايله سيله شوب بنر كاج كيهو كه قايمه اچى بولدى.
 پادشاه بوكشى كه ايتدى بوتوننى وندنه يوقلا ديدى بوكشى ايتدى كيهو ده
 بنم خانونم بار ديدى اول ميندن باشقه آشامى اچمى تورغان عادتى بار
 ديدى. پادشاه ايتدى بن اول خانوننى صاقلارغه ايكي اير بيهرم ديدى ،
 پادشاه ننگى خانوننى صاقلارغه اوزينگ ايكي اوغلان بيهردى بو يكتلر هم پادشاهنگ
 آنالارى ايدكن بلدى لر ايدى. بو يكتلر باروب كويه كه كروب او طرديلوده
 هرى برينه ايتديلر، پادشاه بزگه بو خانوننى صاقلارغه قوشدى بوش او طرساق
 جوقى كيلوب جوقلارغز، سويله شوب او طوبق ديب اوزلرينگ ندر كورگانلرن
 سويله شه باشلاديلار، آنالارى ايله كويه كه كروب كويه واطوب صوفه
 كيتوب قايو برگه توشدك لرون سوزله ب واسم لرون ايتوب هر برسى ايله
 طانوشديلار آنالار يسه بولارنگ سويله شولرندن بو يكتلر بالالارى ايدكن
 بلوب ايرته تورغچ خانوننگ ايرى كيلدى، بولار كوكل سزگنه او طر الار
 ايدى؛ بوكشى، بو يكتلر دن شيكلانوب، آچولانوب پادشاهه قايتوب كيتدى
 باروب پادشاهه خبر بيوردى پادشاه بو يكتلر ايله خانوننى آلدور ديدى
 سورادى؟ اى خانون بو يكتلر دن نى بوزوق لىق طاببولك ديدى خانون

دیهیتی بو یکتا لودن هیچ عیب طابمادم مگر بو یکتا سربله ولربنه قاراغانه
 مئم اوغلارم در دیسی. پادشاه بو یکتا ننگ قصه لارن سوبله نبدنه اورنندن
 سیکروب طوردی سز مینم اوغلارم بو مینم خانوم ایکان دیسی الله تعالی
 اوزی آیورغاننی اوزی جییارغه کوچی یته کوچی دیسی پادشاه بیک شاد
 بولوب بالالارینه شاد بولوب خوشی نرکک قیلایلار.

۵۹ - حکایت

انس بن مالک رضی الله عنه دیهیتی بنی اسرائیل زماننده بو یکتا
 بار ایسی طاوشی بیک کورکام ایسی، اول یکتا تورات، اوقوغانده ط. نکلارغه
 ایر و خاقون همه صی چقادر ایسی، اوزی خیر اچدر ایسی، بو یکتا که
 آناسی دیهته در ایسی اگر سیننگ خیر اچکانکنی بنی اسرائیل ننگ ایلاری
 یاسه لر ایسی سینفی کورشیلوندن قوارلار دیه در ایسی بر کیچه ده، بو یکتا
 ایسروب قایتوب کردیده تورات اوقی باشلادی، بیک کوب کوشی ارده
 جبولدی آناسی یکتا که دیهیتی طروب طهارت آلوب اوقو دیسی بو یکتا
 آناسی ننگ یوزینه صوفوب ایکی کوزن چقاردی تشن نوشوردی. آناسی
 ثوبندی مین سیندن راضی اولاقق توکل من دیسی. بو یکتا ایوته طورغاج
 آناسون کوردیده سلام بیردیده دیهیتی ای آنام مین سینفی قیامتکه قدر
 کورمام ایسی دیسی آناسی دیهیتی مین سیندن راضیه توکل قایا بارسا که
 دیسی. بو یکتا طاوغه باروب الله تعالی که قرق یلخه قدر عبادت قیلدی
 تیریلری سویه گینه یابشوب بتدی موندن صوگ بو یکتا باشون کوتوروب
 الله تعالی دن صورادی یارب اگر مینی یارلقان بولسا که منکا بلور دیسی،
 بو یکتا که الله تعالی طرفندن طاوش بولدی سیننگ یارلقان ننگ آنانگ رضا
 بولماقی ایله دیسی، بو یکتا قایتوب آناسینه قفقردی یا آنام ای جنت آچقچی
 اگر سین ترک بولسا که مین قوطلورمن اگر سین اولگان بولسا که عناب
 قیلنورمن دیسی، آناسی دیهیتی، سین، کم، بو یکتا دیهیتی، مین سیننگ

بالاڭ فلان دیدی بو قارچق ئهیندی مین سیندن راضی توکل من الله تعالی
 سیندن راضی اولسون دیدی بو یکت آناسی قاطینه کردیده بر قولون کیسب
 بیوردیده ئهیندی بو قول سینڭ کوزلرکنی صرفوب چفارغان ایدی دیدی
 آناسی همیشه رضا بولمادی، بو یکت ایبده شارینه اوطون جیبارغه بیوردی
 ایبده شاری اوطون جیوب اوط یاقوب بو یکت اوزن اوطقه سالدی، اوطه
 اوزینڭ نهینه ئهیندی ای تهن دنیا اوطن طاطی آخرت اوطندان اول
 دیدی. بو یکت نڭ آناسینه باروب ئهیندی لر بالاڭ فلان اوزون اوطقه یاقدی
 دیدیلر بو قارچق شول خبرنی ایشکاج بیک قایغروب ای کوزم قاراسی
 بالام قاید اول دیب باردیده، ئهیندی لر بالاڭ اوطده دیب، بو قارچقه ای
 بالام مین سیندن راضی الله تعالی سیندن راضی بولسون دیدی. قارچق راضی
 بولغاج الله تعالی جبرائیل علیه السلامنی بیوردی جبرائیل علیه السلام کیلوب
 قارچقنڭ کوزون قانا طای ایله مسح قیلیدیه سلامتله ندی نسی هم سلامتله ندی
 واوغلی نڭ قولون مسح ئیلیدیه اولده اولگی کبی سلامت بولدی. ونه
 قرداش بادئز ایندی الله تعالی رضاسی آنانڭ هم آنانڭ رضاسی ایله در هر
 قاپوڭز آنا آنانڭزنی رضاه ایتهرکه اجتهاد ایکنڭز!

۶۰ - حکایت

کونلرده بر کون منصور بن عمر رضی الله عنه آدم لرنی وعظ قیلادر
 ایدی شول مجلسده حاضر بولغان کشیلودن بره طوروب دورت درهم آقچه
 صورادی، منصور بن عمار ئهیندی، کم بیورو دورت درهم آقچنی مین اول
 کشی که دورت تورلی دعاه ایله ن دعاه قیلور من دیدی. شول وقتده بر یهودنڭ
 قلی طروب دورت درهمنی بیوردیه، بونل ئهیندی، مین فل من میثکا الله تعالی که
 دعاه قیل آزاد بولماق ایله هم فقیر من بایلیق ایله دعاه قیل، هم گناه قیلغوچی من
 یارلقانو ایله دعاه قیل؛ هم خوجام یهود مسلمان اولماقی ایله دعاه قیل دیدی
 منصور بن عمار بو قلغه تله گان دورت نوسه سی ایله دعاه قیلدی. بوقل ایوینه

قائتوب كىيىدى . ايوبنە قايىسە خواجهسى ئىيتىدى سىن بوكون اوزاق
 بزرگ كىياماينچە طورداڭ دىدى نل ئىيتىدى منصور بن عمارنىڭ وعظن
 طكلاپ طوردم دىدى مە دورت درەم صدقە بىردەم ، اول مىڭا دورت
 تورلى دەما ايله دەما قىلدى دىدى . خواجه ئىيتىدى اول نىيىدى دەلاردى .
 قل ئىيتىدى اول مىنم آزاد بولووم ايله دەما قىلدى ، خواجه ئىيتىدى سنى الله
 تعالى رضاسى اوچون آزاد قىلىم دىدى . ايكنچى باياق ايله دەما قىلدى
 دىدى خواجهسى ئىيتىدى مىڭا دورت مەك درەم مەبە قىلىم دىدى . اوچنچى
 سىنك مسلمان اولماقك ايله دەما قىلدى دىدى . خواجهسى اشهد ان لا اله الا
 الله دىب ايمان كىتوردى . دورتنچى سىنك وىنم گناھلارمىزنىڭ يارلاقنووى
 ايله دەما قىلدى دىدى . خواجه ئىيتىدى اواسى بىنم قدرتم توكل دىدى .
 بونلنىڭ خواجهسى نوشندە كوردى توشندە ئىيتىلەر سىن قدرتىڭ بولغاننى
 مىندە قدرتمە بولغاننى قىلىم سنى وعظ ايتوچىنى ومجلسە حاضر بولغانلارنى
 مەسەن يارلاقدم دىدى .

۶۱ - حكايەت

حبیب العجمىنىڭ خانونى مېچ كە ياغارفە اوپ ازلەرگە چىغوب كىتىكچ
 حبیب العجمى ايكمەك بشورورگە دىگان قامرنى بر سائل گە صدقە بىرەش خانونى
 قايىتوب حبیب العجمى دن قامر قايدا دىوب سورادى ، حبیب العجمى صدقە
 بىردەم دىدى . خانونى بىك آچولاندى ، كويىدە عمر اوتەدى بر اير كشى بر
 ايكمەك مە ايت صدقە ايتوب كىتوردى ، حبیب العجمى خانونىنە ئىيتىدى الله تعالى
 سىڭا اشقندروب بىردى دىدى اگر اشقماينچە كوتوب آلساڭ الله تعالى كوب
 ايتوب بىرگان بولور ايدى . دىدى .

۶۲ - حكايەت

حرسان شەرىئەتنى بر كشى ، بصرە شەرىئە كىلدى حبیب العجمى گە اون مەك
 درەم امانت بىردى بو آقچە غە مىڭا يورط آلوب قردى دىدى ، اوزى حج غە

كىتىدى ، شول حالدا خلىقغە بىك آچاق كىلدى . حبيب العجمى بواون مڭ
 درمگە اون آلوب آچلارغە اولەشدى ؛ حبيب العجمى گە ئەيتىلەر ، اول سىڭا
 حج دن قايتقاج تورورغە يورط آلوب قوبارغە ئەيتىدى سىن اون آلوب اولە
 شىڭ دىدىلەر . حبيب العجمى مېن آشكار جىنئە يورط آلوب قوبىسىم ، رضا
 بولماسە آقچەسون قايتارورمىن دىدى .

بو كىشى حج دن قايتىدى دە حبيب العجمى دن سوردى يا ابا محمد بىڭا
 يورط آلوب قويدىڭمۇ ؟ دىدى . حبيب العجمى ئەيتىدى بىك ماتور آغاچلار
 سولى باقچەلى يورط آلوب قويدوم دىدى ، بو كىشى ئەيتىدى اول يورطنى بىڭا
 كورسەتسەڭ بن آندا طورور اىسىم دىدى . حبيب العجمى ئەيتىدى مېن جىنئە
 اللہ تەئالى دن ساتوب آلمى دىدى . بو كىشى بىگەرە كىدە شادلاندى ، بو كىشىڭ
 خانونى ئەيتىدى سىن آندان يازو سورا دىدى حبيب العجمى قام آلوب اشانچ
 يازووى يازب بىردى . بسم الله الرحمن الرحيم بويازو حبيب العجمى فلان
 كىشى اوچون اللہ تەئالى دن جىنئە ساتوب آلمان يورطىڭ ئەن نامەسى در
 اللہ تەئالى گە حبيب العجمى اوچون بو يورطنى بو كىشى گە بىرمەك تىوشىر دىدى .
 كوب كونلار دە تورمادى بو حاجى ئولدى دە شول يازونى كىتى آراسىنە قوبارغە
 قوشدى ايرتە تورغاج بو حاجى نىڭ قېرىنە باروب قاراسلار حبيب العجمى گە
 برأة يازوى كېلىشىر حبيب العجمى نىڭ فلان كىشى اوچون ساتوب آلمان
 يورطى اللہ تەئالى طرفىدان بېرىلدى دىب يازمىش حبيب العجمى بو غىظنى
 آلدىدە يىغلادى .

۶۳ - حكايەت .

داود عليه السلام زمانىدە بوقارچق اوچ كۈمەچنى بىر كۈندە سىدە بىردى
 بوقارچق اون طارتىروب قايتقىنە ، قارچق نىڭ اوننى يىل اوچروب بىردى
 قارچق داود عليه السلام گە كىلدى و ئەيتىدى يا داود بن اؤن آلوب قايتقىنە
 يىل بىم اونمىنى اوچروب بىردى ، بىم ابلە يىل آراسىدە حكىم ايت دىدى
 داود عليه السلام بو خاتونغە مڭ درم بىردى ، خاتون قايتورغە چىقىدى سليمان

عليه السلام قارشى اوچراب قارچق دن سورادى قايدان كلەسن ديدى قارچق ايتىدى يىل اونمى اوچرغان ايدى شونى داود عليه السلام قە حكم قلدرغە كرگان ايدومە، داود عليه السلام، نىكا مڭ درهم بېردى ايتىدى ايوكە قايتامان ديدى. سليمان عليه السلام ايتىدى سېن آتام داوددن قايتوب حكم ايتون تله ديدى، بو قارچق يەنە داود عليه السلام قە كرۈب يىل گە حكم ايتون تله دى، داود عليه السلام بو قارچقغە يەنە مڭ درهم بېردى بو قارچق يەنە چغوب كيتىدى، يەنە سليمان عليه السلام قارچقنى كېرى قايتاردى، داود عليه السلام، قارچقغە يەنە مڭ درهم بېردى قارچق يەنە چغوب كيتىدى سليمان عليه السلام يەنە قايتاردى، قارچق ايتىدى بۇزگە حكم ايت ديدى داود عليه السلام ايتىدى سنى بۇگا كم قايتارا ديدى قارچق ايتىدى سليمان قايتارا ديدى.

داود عليه السلام سليمان عليه السلامنى چاقورتىدى، داود عليه السلام سليمان عليه السلام قە ايتىدى نە اوچون بو قارچقنى بۇگا قايتاراسن ديدى سليمان عليه السلام ايتىدى حكم قلماق واجب صدقە وپرمك فضل غەنە واجبنى قلماق آرتوق ديدى؛ داود عليه السلام يىل گە ايتىدى نە اوچون بو قارچقنىڭ اونون تىلف قىلىنىڭ ديدى يىل ايتىدى مېن بلمېم يىل خازنەن سوراكىز ديدى خازن ايتىدى مېن بلمېم جېرائىل دن سوراكىز ديدى؟ جېرائىل ايتىدى ميكائىل دن سوراكىز؟ ديدى ميكائىل ايتىدى اللە تعالى دن سوراكىز ديدى. اللە تعالى داود عليه السلام قە وحى قىلدى يا داود مېن ھېچ نرسەنى حكمىت سز بوشقا قىلمام ديدى بو قارچقنىڭ اونون اوچرتونىڭ حكمىتى بودر دېڭزىدە بركۇبمەنى ئۇچقازلار تېشوب سو كرۈب كۇبمەدەكى آدم لار فرىق بولورلىق بولغاچ بو قارچقنىڭ اونون اوچرتوب اول اون ايلە كيمە، نىڭ تېشكن صلا ديار ديدى، بو اون او كيمەدەكى آدم لرنىڭ قوتلماقېنە سبب بولدى ديدى ايمى، اى داود اول كەدەكى مالنىڭ اوچىن برون بو قارچقغە بولوب بېر ديدى اول كەدە سىكسان مڭ آلتونلىق مال بار ايتىدى داود عليه السلام قارچقغە ايتىدى اى قارچق نە يىغىشلىق قلغان ايدىڭ ديدى قارچق ايتىدى بو ككون اوچ كومچ صدقە بېرگان ايسم ديدى؛ ايمى قرداشلار بلكىز بو قارچق

اوج کوچ صدفه بیروی ایله داود علیه السلام دن اوج مک درم آلدی
 کمدن بکرمی آلتی مک آلتوندان آرتوفراق آلدی هرکم اخلاصی ایله
 صدفه بیوسه الله تعالی شول قارچقه بیردکی کبی بیروه چکدر.

۶۴ - حکایت

و هب بن منه رضى الله عنه ایتدی عیسی السلام بروقتده سفرگه چقتدی
 عیسی علیه السلام غه بر یهوده ایباردی، بهودنگ آزقی ایکی کوچ ایسدی
 عیسی علیه السلامنگ برگنه کوچ ایسدی، عیسی علیه السلام بهودکه ایتدی
 یابهود بز ایکنز برگا آشارهز دیدی. یهود بیک یغشی بولور دیدی. اما
 عیسی علیه السلامنگ کوچنی برگنه ایدکن کورگاج بهود برگا آشاره وعده
 بیودکینه بیک اوکندی ابرنه برلن آشاره اوطرفاچ عیسی علیه السلام
 بر کوچنی آلوب اوطردی یهودده برگنه کوچ آلوب اوطردی، عیسی علیه
 السلام بهودکه ایتدی سینگ کوچک ایکی ایسدی برسی قایه کیتدی دیدی.
 یهود ایتدی مینم کومهچم برگنه دیدی. ایکیسی اوطروب آشادیلرده ینه
 کیندیلمر یولده بارغانده بر صوقر کشی اوچرادى عیسی علیه السلام بو صوقرنی
 دعاء قیلوب کوزلرون آچیلدیه بو یهود که ای بهودکه ایتدی ای بهود بو صوقرنی دعاء
 قیلوب سلامت ایتدکینی کوردنگ شونگ حقى اوچون ایت اول ایکنچی کوچنی
 قایه قوبدوگ دیدی. یهود ایتدی مینم کومهچم برگنه ایسدی دیدی، ینه یولده
 بارا تورفاچ بر آیاقسز کشی اوچرادى عیسی علیه السلام بو آیاقسزنی دعاء
 قیلوب ترکزدیده، بهودکه ایتدی یا بهود بو آیاقسز کشی سلامت
 قیلدقنی کوردوگ شونگ حقى اوچون ایت سینگ ایکنچی کوچنی کم آشادی
 دیدی یهود ایتدی مینم کومهچم برگنه ایسدی باشقه کومهچم یوق دیدی. ینه
 یولده بارغانده بر کچهنی عیسی علیه السلام چاقردی ده کچه کیلگاج توتوب
 بوغزالدیده پشروب آشادیلرده ینه عیسی علیه السلام کچهگه سلامتک ایله
 دعاء قیلدیده کچه تروب، کیتدی، عیسی علیه السلام، بو بهودکه ینه ایتدی

يا يهود بو كچه نى بوغازلاب اوتروب ينده ترلوب كينى كن كوردك شونك
حقى او چون ايت كم آشادى سينك اول ايكنچى كومه چكنى ديدى. يهودايتدى
مينم برگنه كومه چ ايدى باشقه كومه چم يوق ايدى ديدى موندان صوك
برقریه گه باروب كرديلر. بو يهود عيسى عليه السلام نك طيافن اوغرا دى ده
مونه ايندى اولكلرنى ده ترگزرم ديدى. عيسى عليه السلام اولنك يوقارى
باشندان كردى. يهود اولنك توبه ن باشندن كردى، يهود اولغه كرگانده
شول قريه نك پادشاهى آورى باشلاغان ايكان حاضر وزيرلر طيب طيب
ديب قچقرا باشلاديلار. بو يهود مين طيب آورولارنى ترگزرم ديب پادشاه
يانينه كيلوب آلوب كرديلر. يهود عيسى عليه السلام نك طيافى ايله برصوقدى
پادشاه اولدى حاضر ترگزرم ديب ينده قم باذن الله ديب صوتصاده پادشاه
اولدى، بو يهودنى توتوب آصديلار. بو خبر عيسى عليه السلامه ايشتلدى.
عيسى عليه السلام كيلوب يهودنى توشرنى من پادشاهنى ترگزرم ديدى.
عيسى عليه السلام كروب پادشاهنى ترگزدى موندان صوك ينه عيسى عليه السلام
بو يهودكه ايندى يلهود بو ميتنى ترگزدم كوردك شونك حقى او چون ايت
كم آشادى سينك اول ايكنچى كومه چكنى ديدى يهود ايندى مينم كومه چم
برگنه ايدى باشقه كومه چم يوق ديدى موندان صوك بو خراب قريه گه كرديلر
اول قريه ده اوچ آلتون كيربچ تابديلر، عيسى عليه السلام ايتدى، بوكيربچ
لرنى كومه چ برابرينه بولومز ديدى برسى ميكا بولور برسى سيكا بولور برسى
سينك ايكنچى كومه چكنى آشاغان كشى كه بولور ديدى آلتوننى كومه چ
برابرينه بولسى بولماچ يهود ايتدى، اول كومه چنى سين نماز اوتفانده مين
آشادم ديدى يهود بو آلتون كيربچ لرنى كوتهروب باره تورفاچ آغر بولا
باشلادى، عيسى عليه السلام ايتدى يا يهود آغر قوبوب قالور ديدى
يهود آلتوننى بوده قالورسى كيلمى در ايدى آلايده بولسه قوبوب
قالوردى. بو آلتون كيربچ كه اوچ كشى بولقوب بيك شادلانوب آرالاندى
برسون قريه گه آزق آلورغه ييهرديلر، بو آزق آلورغه باروچى غه شيطان

کیلوب وسوسه قیلدی و ایندی سین بو آلمان آزیغا آغو آلوب قوشده ایبدنه شلرک آشاغاچ اوله لرلده آلتون باریده سیگا قالور دیدی. بو کشی آزوغینه آغو آلوب قوشدی ده فایتورغه چقدی شیطان، بو کشی ننگ ایکی ایبدنه شی یانینه باروب ینه وسوسه قیلدی وایتدی، سز اول آزیق آلورغه بارغان ایبدنه شگزی اوترگزده آلتون ایگگزگه قالور دیدی. بولار هم شیطانننگ بو وسوسه سون بیک یخشی دیب آزیق آلورغه بارغان ایبدنه شلرون فایتوب یتکاپده اوتردیلرده اوطروب آشادیلرده اوزلریده اولدیلر آلتون شول اورنده قالدی. عیسی علیه السلام ایله بو یهود ینه شول کشی ار یانینه کیلوب یقتیلر اوچسینه اولوب یاطقانون کوردیلر عیسی علیه السلام هر دکه ایندی یا یهود مونه دنیا خلقنه شولای ایته دیدینه بو کشی لرنی توگزدی. بو کشی لر دنیای و مالنی سومکنن توبه قیلدیلر. اما یهود ایته آلتوننی میگا بیرگز دیب عیسی علیه السلام یهودکه آل دیدی بو سینه ننگ دنیادن آخرتدن اولوشنک دینینده یهودنی آلتونلری ایله بو یوطای ای قردش دنیا مالینه قومسز لقی قیلماقی ینه شول حالگه توشورور آگاه اولگز دنیاغه آلمانا شز!

٦٥- حکایت.

روض الافکار اسمای کفایده ایندی، یمن شهرندان بر کشی رسول الله صلی الله علیه وسلم ننگ قبرن زیارة قیلورغه بارماقچی بولغاچ بو کشی گه، کوپ آدملر ایقتیلر یا فلان حضرت ابابکرگه هم حضرت عمرگه بزدن سلام ایت دیدیلر: بو کشی مدینه شهرنه کرگاچ، بو امانت بولغان سلامرنی طابشورورغه خاطرندن چقمیینه مکهگه بارورورغه چقدی، یولغه چقغاچ، امانت بولغان سلامرنی طابشورمادقی کوغلیفه کیلیدینه یولندان مدینه گه کیری فایتدی، بو سلامرنی ایرششوردی، ایبدی مکهگه کیتهرگه تله سده کروان چغوب کیمش ایندی شول سببلی مدینه ده قالدی. رسول اکرم صلی الله علیه وسلم ننگ قبرونه باروب بوقلادی توشنک رسول اکرمنی کوردی هم ابابکر ایله

حضرت عمر بنی کوردی رضی الله عنهما حضرت ابوبکر ئەبیتدی یار رسول الله بزرگه شول ایر مکه بولندان کبری قایتوب سلام کیتدی دینی، رسول اکرمده هم شول دیدیده، میکا ئەبیتدی یا ابا الوفا دینی. مین ئەبیتدی یار رسول الله مینم کتیهم ابوالعباس دینم. رسول الله صلی الله علیه وسلم ئەبیتدی: سین امانتک، وفا قیلدک اوچون کتیه گئی ابوالوفا دیه من دینی. قولمین طوتیدیه کونهدی، مین او یانوب کیتدم، اوز منی مکه ده مسجد هرامده کوردم؛ میندن اول چاقغان حاجیلار کیلگانچه مکه ده سیکز کون طور دوم. منه فردش هر وقتده یا خشی کشی که بیر لهچک امانتتی طابشوماق فائلی ایدکن هر کم ایشتمی؛ ایمدی امانت آلودن بر وقتده باش طورتورغه تیرش بولمیدر.

٦٦ - حکایت

عبدالله بن المبارک رضی الله عنه بر مجوسی ایله صوفشالار ایدی؛ قایچان نماز وقتی یتکای عبدالله بن المبارک مجوسی که ئەبیتدی ای مجوسی مینم نگریمه عبادت قیله طورغان وقتیمتدی؛ سین میکا مهلت بیر، میکا عبادت وقتیه یاوزلق قصد قیلما دینی؛ مجوسی قصد قیلماسه، وعه بیردی. عبدالله بن المبارک ایکندی نمازندان بوشانچاق قویاش باطار وقتیندی، قویاش باطاننه مجوسی لرنک مبادت قیله تورغان وقتی ایش؛ مجوسی عبدالله بن المبارک که ئەبیتدی: ای عبدالله مین سیکا مهلت بیردم سینم میکا مهلت بیر دینی؛ عبدالله بن المبارک مجوسی که مهلت بیردی، مجوسی قویاشقه سجه قیلا باشلاغاج عبدالله بن المبارک قاچن آلوب مجوسی که سیکردی. الله تعالی طرفندن طاش بولدی. الله تعالی که عهد وعه قیلناغ وعه کزد ده طرفند دینی. عبدالله بن المبارک قاچن اورنیزه قویوب مجوسکه مهلت بیردی؛ مجوس عبادتندن بوشانچاق عبدالله بن المبارکدن صورادی یا عبدالله سین قاچکنی چزاروب مینی چابارغه کیلگان ایدکنه شوکوه کبری قایتدک دینی. عبدالله بن المبارک ئەبیتدی: سین الله تعالی دن باشقهغه سجه قیلناغ آچووم کیلوب قاچ ایله چابارغه قصد قیلغان ایدمه الله تعالی طرفندن

وعدہ فیلغاچ و عدہ کزده طور کز دیگان طاوشنی ایشتبوب کیری قایتدم دیدی. مجوسی تهیتدی نی خوش الله ایکان دوستون دشمنانلاری اوچون شلتد، قیلد دیتید، اشهد ان لا اله الا الله دیب ایمان کبتردی. ای قرداشلر وعدہ قلسه کز وعدہ کزده طور کز؛ کیره ک مسلمان بولسون وعدہ له نمش کشی کز کیره ک باشقه دینا کی کشی بولسون. ایشتب کز الله تعالی ابن المبارکنی نیچک وعدہ سفده طور وغه بیوردی؛ سزده وعدہ کز که خلافتی قلوب دین اسلام ک اهمنی ساتما کز.

۶۷ - حکایت

بنی اسرائیل زمانند، بر کشی وفات بوادی؛ اول کشینک خانونی هم اوج قزی قالدی. بو خانون موت عدتی اوتکاج بر کشیگه نکاحلاندی، بو خانون کیهو کرودن اولگی کیچه دوشند، اولگان ایرن کوردی، بو خانون ایرن بیک قایغولی کوردی؛ ایردن سورادی نی اوچون قایغولی سین، بز سینی اونو طماق تهلی دیدی. ایری تهیتدی اگر مینی اونو طماغان بولسا ک فلان کشیگه نکاحلانماس ایدک دیدی. بو خانون یقوسندان او یغانوب شول زمانده غی پیغمبر که باروب سوزلادیدد اوتندی. مینی نکاح دن طلاق قیلدر دیدی. بو پیغمبر تهلیگی ایرن چاقروب خانوننی طلاق قیلدردی، الله تعالی شول پیغمبر که بو خانون حقنده وحی قیلدی و تهیتدی: ای نبیم سین اول خانونغه تهیت اولگی ایرینک وعد، سینه وفا قیلدی اوچون اول خانوننک مینم برله ایکی آرادد بولغان گناهلارن یارلقادم دیدی و دخی تهنته بولغان توکاری سانچه جنتد، خد، تهی خانونلر بیررمن دیدی هم جنتد، ایری ایسه قاوشدررمن دیدی. ای خانونلار بو خانون کبی ایرکز قلوب صهی بالارکز قلوب، شول بالارکزنی ایر که بارما بنچه، تر بیه قلسه کز الله تعالی سزگده شوندی ثوابلار بیرور.

۶۸ - حکایت

وھب بن منبہ رضی اللہ عنہ، ئەبیدی بنی اسرائیل زماندە بریکت آوردی بوکتنگ آناسی نذر ئەبیدی، اگر اوغلم سلامتەلەنسە بیدی کون دنیادن کیتوب طرر ایتم دیدی. اللہ تبارک و تعالی بوخاتوننگ نذرین قبول ایتوب بالاسون نرگزدی. بوخاتون قەر قازتوب قەرگە کوردیدە طوفراق قویگز دیدی. بوخاتوننی قەرگە کومگاچ. خاتون قەر اچندە برایشک آچلدن کورب بارسە بر باقچە کوردی اول باقچەدە ایکی خاتون بار، هر ایکسیننگ باشلارنە قوش قونغان برسیننگ باشندەغی قوشی، شول خاتوننگ باشون قانای برلەن ییل ایسەرب طورا. ایکنچیسى باشندەغی قوشی، خاتوننگ باشون چوقوب عذاب قیلا، بوکومامش خاتون، بوخاتونلاردان صورادی. سزنگ رگزننگ قوشی ییل ایسەرب طورا، ایکنچیکزننگ قوشی باشون چوقوب طورا، موندە نى حکمت وار دیدی، بوخاتونلاردان قوشی ییل ایسەرب طورا تورغانی ئەبیدی، مینم ایرم میندن راضی اییدی دیدی، ایکنچیسى ئەبیدی: مین ایرمنی آچولانسە ایرم ایرم میندن راضی بومادی سوننگ اوچون مینم قوشم مینی عذاب قیلا دیدی. اگر سین قایتقاچ بتم ایرمندن عفو قیلەن صوراساڭ بیک یاخشی بولور اییدی دیدی. بوخاتونفە ییدی کون بولغاچ اوغلی کیلوب آناسون قازوب آلدی، بوخاتون قایتقاچ تگی خاتوننگ ایرینە باروب خاتوننندن راضی بولورون اوتئیدی، بوکشیدە خاتوننندن راضی بولدی. بوخاتون تگی خاتوننی توشندە کوردیدە صورادی. ای خاتون عذابکن قوتلنگمی؟ دیدی، بوھەنپ خاتون ئەبیدی: اللہ تعالی سیندن راضی بولسون، سین ایرمندن اوتقوب ایرم راضی بولغاچ عذابدان قوتلەتم دیدی. ای خاتونلار ایرلرگزنی راضی قیلورغا طرشگز. ایرن رنجەتکان خاتونلار عذابە بولاچاغن ایشته تورغانسز!

٦٩ - حکایت

جعفر صادق حضرتاری دہیتدی بنی اسرائیل زمانندہ برییک ایزگو
کشی ہار ایدی . اول کشینک خاتونی بیک منور ایدی ، بوخاتونئی
بریکت کوروب عاشق بولدی بوکشی اوزی قایا بارسده ایشکن بیکلاب
چغادر ایدی . بریکت ایشککہ یاراقلی آچقچ آلوب نلگان وقتندہ خانون
یانینہ کرہ ایدی ، بوکشی خاتونینک حالینک اوزگروون باسوب خانونینہ
دہیتدی سینک ، حالک اوزگوردی ، سیننی خیانتک یوقلننہ بمین اینترہ اینچہ
بولماس دیدی . خانون دہیتدی مہندہ خیانت یوق بمین اینترہ من دیدی ،
بوکشی چغوب کینکاج ، یکت خانون یانینہ کردی ده خانون یکت کہ ایری
سیندنکن دہیتدی . یکت دہیتدی اول بلادن نیچک قونلورمز دیدی .
خاتون دہیتدی سین بمشیکلر کیوی کیوب ایشک توتوب شهر قابہ ساسی
توبندہ طور دیدی . خاتوننک ایری قابنچاق ، خانون ایرینہ دہیتدی ایدی
سین بندن شیکلننہ سینگدہ کوکلک نانچ بولسون مینی فلان طاو باشینہ
آلوب چغوب آنط اینتر دیدی اول زمانندہ شول طاو باشندہ بمین اینتر
ایدی . بوکشی خاتونی ایله طاوفا بارورغہ چغوب کیتدیلر ، بوخانون تلگی
بمشکنی کورگاج ایرینہ دہیتدی مین جہیہو بارور حالم یوق . میکا ایشاک آل
دیدی . ایری شول کشینی ایشاگی ایله باللاب آلوب کیددی خاتون
ایشاک کہ اطلاندیدہ طاوفا کیلوب ییتدی بولار طاوغہ منہ باشلاغاچ ، خانون
اوزن اوزی ایشہ کدہن طاشلادی ده خاتوننک تنہنی آچلوب بمشیک کہ
کورندی طاو باشینہ منگاج خانون بمین ایتدی والله بویمشیک دن باشقہ
کشی تہنمنی کورگانی یوق دیدی مگر شول بمشیک کوردی دیدی بوخانون
موندای یالغانقہ حیلہ ایله بمین اینکاج طاو بیک قاطی تہرہدی . ای خاتونلر
بوخانون کہی ایرارکزگہ خیانت قیلماکز خیانت قیلمندہ بلنوب خلقنک اول
و آخری آلدونندہ رسوای عالم اولورسز !

۶۹ - حکایت

بغداد شهونداه بر کشی بار ایلی اول کشی همیشه ات آصری ایلی
 کونلرده بر کون بر کشی ات ایله چغوب اوزینه دشمن کشی لر یاننده
 اوتوب باردقنده، بو کشینلی بر یورطقه چاقروب کروب اوتردیلرده قویونه
 طاشلادیلر بو کشی لرنی هم بو اولگان خواجه سون قایما صالح قیلارن ات
 کوردی، بوات بو یورطنک قابقاسی توبندن هیج کیتمه دی اوتروچی
 کشی لردن برسی چقغاج، بو کشی گه یابشدی، بو کشی بواتن قوتلواو چون
 آدم لردن یاردم استدی، شونلغی کشی لر بواتن بو کشینلی بیک آفرلق
 ایله آبروب آلدیلر. بو خبر خلیفه گه ایرشدی خلیفه، بو کشی اوتروچی
 چاقرتوب سورادی، سیکانچک یابشدی دیدی. میتنک آناسی نه یندی
 بو کشی مینم اوغلمنک دشمنی ایلی شاید اوغلمنی شول اوتروکانر دیدی.
 خلیفه نه یندی اننی بیه رکز دیدی اننی بیبه رگاج ات اوتروچی کشی نیک
 یورطینه باروب خواجه سون صالحان قویونی کورسه ندی هم باشقه کشی لرده
 اوتروچی شول کشی دیب اقرار قیلدیلار. خلیفه بو کشینلی قصاص او چون
 اوتردی. منه قرده شکر الله تعالی اننی یاراطوده نیفدای حکمتلر بار کوچی
 بیتکان کشی گه ات آصراماقده ضرر یوقدر اما توبیه گه کوچی یتماینچه ات
 آصراب اول ات آدمار گه ضرر ایتوب بورسه گفاهی خواجه سینه بولاچافی
 هر کم گه معاومندره.

۷۰ - حکایت

عیسی علیه السلام بر قوبه دن اوتوب باردقنده بر مقبره ده، بر قوبر
 یاننده اسحاق اسملی کشینلی کوردی. بو کشی، بو قوبر یاننده بیک یغلی در
 عیسی علیه السلام اسحاق دان سورادی نه او چون یغلی سن دیدی اسحاق

ئەيتىدى: بوقېر مېنىم خانونم ئانا-ئايىلە بىر توغغە قىردىشم قىزى ايدى بن ائى
 بىك سۈەدر ايدوم ديدى. بن، مونىڭ قېرىندەن آبۇلورفا طاقتىم بوق ديدى
 عيسى عليه السلام ئەيتىدى اللە تەئالى نىڭ اذنى ايلە تىلۈون تىلى سىڭمى؟ ديدى
 اسحاق بىك تىلىم ديدى. عيسى عليه السلام ئەيتىدى قېرىخوچەسى اللە تەئالى نىڭ
 اذنى ايلەن طور ديدى اللە تەئالى عيسى عليه السلام نىڭ دەئاسون قېۋل ايتۇب
 مېتىنى تىرگىزدى. قېرىدن بىر قارە قىچقىدى اوزى اوطا-ئايىلە عىتاب قىلنادىر
 دەم لا الە الا اللە عيسى رسول دىب ئەيتىدى اسحاق ئەيتىدى بو نىڭ قېرى
 بولمادى مەنە بوسى بولسە كىرەك دىۋب يەنە بىر قېرىگە اشارە قىلدى عيسى
 عليه السلام نور باذن اللە دىگان ايدى، بو خانون قېرىدن تىرلۇب چىقىدى اسحاق
 خانوننى قوچاقلاپ آلتىدىنا بىك شادلاندى. اسحاق بىك اوزاقى اوباغ
 توردىقندەن يوقۇغە كىتىدى، بو خانون ياننىدان پادشاه اوغلى اوتۇب باردىقندە
 خانوننىڭ كوزى يىكتە توشۇب كوڭلى ايلە عاشق بولدى يىكتەم خانونغە
 كوزى توشۇب چىن كوڭلى ايلە عاشق بولۇب خانوننى آرتىغە آتالاندۇرۇپ
 آلۇب كىتىدى. اسحاق اويغانسە خانون ياننىدە يوق، اسحاق خانوننى
 ازلى چىقىدى. خانون، پادشاه اوغلى ياننىدە تاپدى. اسحاق ئەيتىدى
 بو مېنىم خانوندىر ديدى. خانون ئەيتىدى مېن پادشاه اوغلى نىڭ جارىدەسى
 ديدى. شولاي دەۋى قىلىشۇب تورغاندە عيسى عليه السلام كىلۇب
 يىتىدى. اسحاق ئەيتىدى: اى روح اللە بو مېنىم سىن تىرگىزگان خانونىم-دەر
 ديدى. پادشاه اوغلى ئەيتىدى بو مېنىم جارىم ديدى. عيسى عليه
 السلام ئەيتىدى، اى خانون سىن، مېن تىرگىزگان خانون توكلەي ديدى.
 خانون ئەيتىدى واللە توگل ديدى. عيسى عليه السلام بو خانوننىڭ ئۇلۇۋى
 ايلە دەئا قىلدى. خانون ئۇلۇب يىخۇب توشىدى. عيسى عليه السلام
 ئەيتىدى مۇنە سىزگە كافر بولۇب يەنە تىرلۇب مۇسلمان بولۇب ئولگان ايرىڭنىڭ
 مۇئالى، ئىلگى ياشلىش تىرگىزۇب ئولگان قىلىدەر ديدى. مۇسلمان بولۇب ئولۇب
 ئە تىرلۇب كافر بولۇب ئولگان خانوننىڭ مۇئالى بو خانوندىر ديدى. اى

قردشلار يالغان سوزلەك ايمانغه ضرر كيقردكن ابشتنكز. ايمى يالغان
سوزلەك دن طيلورغه بيك اجتهاد ايدنكز .

۷۱- حكايت

اوتكان زمانده بر بالقچى بالق صانارغه پادشاه يورطينه كيلدى. پادشاه
بالقچينى چاقروب بالقنى دورت مك درهم كه آلى. پادشاهنك خاتونى ايتدى.
آقچهنى اسراف ايتنك دىنى. پادشاه ايتدى صوك، بالقنى نيچك آلىق دىدى
خاتون ايتدى سن آندان بالقنى او طب آل دىدى پادشاه ايتدى نيچك
او طب آلىم دىدى خاتون ايتدى سين آنك ايله سوز قوى، بالنگك آنيا آنا
ايدنك بله ساك ميكا حقسن بيروورسك ديگل دىدى. آناديسه، سين بالنگك،
آناديگن، آنا ديسه آنا ديگن دىدى شولاي ايتوب او طب آل دىدى .
پادشاه بالقچى دن صورادى بالنگك آنا بالقى يا كه آنا بالقى؟ دىدى
بالقچى ايتدى آنا، آنالغى بلنمى حنئا دىدى پادشاه بيك كولدى ده ينه
دورت مك درهم بيردى بالقچى بو درهم لرنى آغانده برسى قولوندىان
توشيدىه بيك تيز بوگلوب آلى. پادشاهنك خاتونى ، بالقچى آقچهنى بيك
تيز بوگلوب آناچ ايتدى، بو كشى بيك صاراندور ، موكار بولاي بيروورگه
تسيوش توكلدر. پادشاه بالقچى دن صورادى ؟ نه اوچون اول آقچهنى
بيك تيز بوگلوب آلك دىدى. بالقچى ايتدى آقچهده پادشاه اسى يازغاندر
سنگك اسمك آياق آستونده ياتماسون ديب تيز بوگلوب آلموم دىدى
پادشاه بالقچى غه ينه دورت مك درهم چاغروب بيردى، وزيرينه قچقرتى
هيچ كم خاتونى فكرون توتماسون دىدى حضرت همرده خاتونلارغه خلاق
بولماقد، بركات بار دىدى

۷۲- حكايت

بر پادشاه ييمش آغاچلرى او طرطا تورغان قارت يانينه كيلوب طوقنادى .

پادشاه ایتدی ای قارت بو آغاچ لاردن یمش آشارغه اوبلاب او طر ناسکمی،
 بو آغاچ لار ناک یمش ن آشی آلماس سناک ایندی دینی قارت ایتدی بزگه بابایلو
 او طر تقان ایتدی بز آنی آشادق کیله چک بالار مزغه او طر طب قالدیریق دینی .
 پادشاه قارتقه مک درهم صدقه بیردی ده قارت آقچه نی آغاچ گولدی . پادشاه
 ایتدی نه اوچون کوله سناک دینی . قارت ایتدی بو باقچه ناک او طر طب
 بترمس دن اول یمش بیرون دان کوله م دینی . پادشاه یننه قارتقه مک درهم
 بیوردی ، قارت یننه گولدی . پادشاه ایتدی نه اوچون کوله سن دینی . قارت
 ایتدی هر کشی ناک باقچه سی یننه برگنه یمش بیر ده ایتدی بنم باقچه م ایکی
 مرتبه یمش بیوردی دینی پادشاه یننه مک درهم چغاروب بیردی ده اوزی
 اوتوب کیتدی .

٧٣- حکایت

ابویزید البسطامی زماننده بو بیک ماطور خاتون بار ایتدی بو خاتون
 ابوینه گهاگانی همه سون قوناق ایتده در ایتدی ، ایوندن برده کشی طوقطامی ،
 برسی کیله ، ایکنچی سی کیتده در ایتدی کونلار ده بز کون بو خاتون ایشگی تویینه
 ابویزید البسطامی کیلوب بیک اوزاق او طر دی ده ابوگه برده کروچی بولمادی .
 بو خاتون جاریه سنندان صورادی نه اوچون بو کون برده کشی کیلمی دینی .
 جاریه ایتدی ایشک توینده بر بخشی کشی او طر شهونک اوچون برده کروچی
 یوق دینی ، خاتون ایتدی اول کشینی چاقر کرسون دینی . ابویزید
 البسطامی کرکاخ خاتون ایتدی ، حاجتک نه در دینی ابویزید ایتدی سن
 منم فاطمه بر کیچ یوقلا دینی . خاتون ایتدی ایکی یوز آلتون بیر سناک
 بر کیچ یوقلار من دینی ابویزید بسطامی یوز آلتون چغاروب بیردی ده
 خاتون ایتدی ، نه تلی سن دینی . ابویزید ایتدی منم کییم منی کیوب
 آلم دن دورت ، بیش ، آدوم پورماکنی تلی من دینی خاتون ابویزید ناک
 کیومن کیوب آلدونندان دورت ، بیش آدوم آتلاغانه ابویزید ده اقیلمی

يارب مېن بو بنده كنگ طشن توزه ندم ايمدى سين اچن توزهت ديدى.
ابويزىد تهيتى كيو مېنى سال ديدى. خانون تهيتى ايمدى توبه قيلم
جفادن سوك صفاهه ايرشدم ديب توبه قيلول توبه سى مقبول اولدى.

۷۴ - حكايت

الله تعالى نك پېغمبرى دانىال عليه السلام طب علمن بېك يخشى بلهدر
ايمدى، اوزى نك طب علمن بلك كن خلقغه بلهدر اوچون پادشاه نك آش
پشروچى سينه تهيتى سين پادشاه نك شنه توزنى كوبرك سال ديدى، بو آشى
توزونى كوبرك صالا باشلادى، توزنى كوب سالغان آشنى آشى طورغاج
پادشاه نك كوز نوري بقوب كوروى ناچار لانه باشلادى. پادشاه دانىال عليه
السلامنى چاقروب سورادى، يا دانىال بو اراده مېنم كوز نك نوري كيتوب
تاچار كوره باشلادى ديدى. دانىال عليه السلام تهيتى آشچى اشقه توزنى
كوبرك صالا باشلاندر ديدى. آشچىنى چاقروب سورادىلار آشچى تهيتى
كوبرك سالام شول ديدى. پادشاه نى اوچون كوب سالامك ديدى. آشچى
تهيتى دانىال عليه السلام، كوب سالورغه قوشدى ديدى. پادشاه دانىال
عليه السلام تهيتى نى اوچون توز كوب سالورغه پيوردك ديدى. دانىال
عليه السلام سينك مېنم علمه حاجت نك ترشكانى يوق، مېنم علمه حاجتى توشسون
ديب قيلم ديدى. شونك كېلى الله تعالى نك رحمت خزىنه لارى كوبر
بندلرنى كناه قيلدوماقى، رحمتينه محتاج بولسونلار اوچوندر.

۷۵ - بشاره

آدم عليه السلام تهيتى. يارب، نى اوچون مېنم گناهمنى جنته حاله كنه
ياراقامادك ديدى. الله تعالى تهيتى اگر مېن سىنى جنته وقتنه يارلاقام
سين يالغز بر كشى كنه بولمق كند مېنم رحمتم بلنماس ايدى. رحمتم بلنسون
اوچون سىنى دنياغه چقاروب كوب مكار، گناهلى بنده لار تودروب يارلاقامم
مېنم رحمتنى بلنرودر شونك اوچون سىنى دنياغه كيتردم ديدى.

ای فردا شام گناه قیلوبند الله تعالی که توبه ایتسه گز الله تعالی شکسز
یارلغار، اما گناه قیلماو آندن آرتغراقدر. چونکه بر نوسه که کر توبت بولسه ده
کری قالمی بولماس، اما هیچ کر تیماینجه آقی طورغان نوسه هر کم عننده
مقبولدر. شونک کبی گناهسز کشیده الله تعالی قاشنده بیگروه کند مقبولدر.

۷۶- حکایت

شقیق البلخی حضرتاری بر وقتده مارون الرشیدکه کیلوب کردی.
هارون الرشید شقیق البلخی که نهیتمی باشقیق مینی وعظ قیل دیبی، شقیق
بلخی نهیتمی یا هارون الرشید الله تعالی مینی ابوبکر صلیقی اورنینه قویدی
سندن طوفریلقی نلهدی سین طوفری بول دیبی. ودخی مینی حضرت عمر
اورنینه قویدی سیندن حق ایله باطنی آبرونی نلهدی سین حق ایله باطنی
آبر دیبی. ودخی مینی حضرت عثمان اورنینه قویدی سیندن حیاء نلهدی
سین حیالی بول دیبی. ودخی مینی حضرت علی اورنینه قویدی سیندن
عدلک و علم نلهدی. عدل اول دیبی. هارون الرشید نهیتمی وعظ گنی
آرتدر دیبی. شقیق بلخی نهیتمی الله تعالی ننگ بورطی بار اول بورطننگ
اسمی جهنمدر. مینی الله تعالی اول جهنم که خلق لار توشورمه سکه صافچی
ایتوب قویدی و اوچ نرسه سیگا یاردمچی قیلدی اولگی سی مال ایکنچیسی
قامچی اوچنچیسی قلچ بو اوچ نرسه بران آدمارنی اول بورطفه کرودن قو
دیدی سین شول اوچ نرسه ایله آدمارنی جهنم که کرودن قوارغه تپوش
دیبی. اگر فقیر کیسه مال بیور دیبی، اگر بر کشی اطاعتنرک ایله
قارش کیسه قامچی صوق، اگر بر کشی ایکنچیسون حقسز اترسه قلچ
ایله حقن آل دیدی. هارون الرشید ینه وعظنی آرتدر دیبی شقیق نهیتمی
سین دینگز آدمار جانهدر؛ سین پاک بولساک آلا پاک بولور دیدی.

۷۷ - حکایت

لقمان علیہ السلام برسفریندن قایتقدہ قلی قارشى چقىدى ، لقمان علیہ السلام بوقندان ابودەگى حاللارن صوراشە باشلادی .
 ئەنى ایسەنمو؟ دىدى ، قىل ئەیتىدى آتاك ئولمى دىدى . لقمان علیہ السلام ئەیتىدى اوز اشیمە اوزم خواجە بولم دىدى .
 ئەنى ایسەنمو؟ دىدى ، قىل ئەیتىدى آناققە ئولمى دى .
 لقمان علیہ السلام ئەیتىدى قايغوم کیتىدى دىدى .
 حانزورن ایسەنمو؟ دىدى قىل ئەیتىدى ئولمى دىدى .
 لقمان علیہ السلام ئەیتىدى توشاڭک یاڭاردى دىدى .
 قز قرداشم ایسەنمو؟ دىدى قىل ئەیتىدى ئولمى دىدى .
 لقمان علیہ السلام ئەیتىدى ، عورتىم بابلىمى ، یعنی عیبىنى سوبلەوچى بئى دىدى .

ایر قرداشم ایسەنمو؟ دىدى . قىل ئەیتىدى ئولمى دىدى .
 لقمان علیہ السلام ئەیتىدى آرقام صئدى دىدى ، یعنی بولشوچم بئى دىدى .

۷۸ - حکایت

ابن عباس رضی اللہ عنہم ئەیتىدى بریهود توراتدە رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نىڭ اسمىن دورت ییردە تاپىدە هماسىن قروب بئردى ايرتە تورغاچ توراتنى قاراسە رسول اللہ نىڭ اسمىن سیکز ییردە تاپىدى ینە سیکز ییردە گیسفە قروب بئردى ینە ايرتە تورغاچ توراتنى قاراسە اونن ایكى ییردە تاپىدە شامدن مەینەگە کیتىدى مەینەگە باروب یتسە رسول اللہ وفات ایدى . علی رضی اللہ عنہگە باروب ، سورادى یا علی رسول نىڭ کیوملارن کورسەت دىدى ، حضرت علی دە چاروب کورسەتتى ، بو آلوب ایسەندیدە قایقاروب بئردى ،

رسول اکرمؐ نىڭ قبرى يانينە باروب ايمان كيتىدىكە ، الله تعالى كە مەنجات قىلىدى ، يارب اكراملاھنى قەبول قىلغان بولساڭ شول ساعەتتە جانم آل دىدى . الله تعالى نىڭ امرى ايلە شول ھالدا مەيت بولىدى .

۷۹ - ھىكايەت

ئىسا بۇرى اقرا سۇرەسىنى ، ئۇ يەتتى . الله تعالى الرحمن سۇرەسى اينىرگاچ رسول اكرم صلى الله عليه وسلم صحابەلەرگە ئەيتتى قەيۇرۇڭ بوسۇرەنى قىرىش نىڭ اولوغلارى آلئىنە اوقۇر دىدى . ابن مسعود رضى الله عنه مەن اوقۇرەن دىدى . ابن مسعود رضى الله عنه ابوجھل وباشقە ، قىرىش نىڭ اولوغلارى آلئىنە الرحمن سۇرەسىن چىغۇپ اوقۇدى . بوسۇرە كافرلەرگە بىك قاتى بولىدى ابوجھل ابن مسعود رضى الله عنه نىڭ صوغۇپ قىلغۇن ياردى رسول اكرم مۇنى كورۇپ بىك كىونىدى ، شول ساعەتتە جبرائىل عليه السلام نىڭ كۆلە ، كۆلە كىلىدى كور دىدە سورادى ؟ يا جبرائىل نە اوچۇن كۆلە نىڭ دىدى ؟ جبرائىل عليه السلام ئەيتتى بىر صوغۇشۇنە بارساڭ دىدى . كۆنلۈدە بىر كۆن بىر صوغۇشى بولۇپ ابن مسعود رضى الله عنه ، رسول اكرم ايلە بىرگە بارا آلماينچە صوغۇشە قالب باردى ، اول بارغاندە صوغۇش بەتەن كان ايدى . ابن مسعود رضى الله عنه رسول اكرم مەن سورادى ؟ يا رسول الله بىن نىچەك بو صوغۇش نىڭ ئوابن آلەيم دىدى . رسول اكرم ئەيتتى شۇندە اولوب يەتمەگان كافر نىڭ باشن كىس دىدى . ابن مسعود كافرلەر آراسىنان ازلەپ باردىقۇنە ابوجھلنى ئولەر ئۆلمەس ھالدا تابدى . ابوجھل ابن مسعودنى كورگاچ ئەيتتى ، اى ابن مسعود دوستىڭ محمدكە ئەيت ، اول يەنمە دشمانم ترى ھم اولى ھالدا دىدى ابن مسعود رضى الله عنه بىك آچولانوب باشن كىسب آلەيدە رسول اللهغە كوتۇرۇپ بارما نچى بولىدى ، ھىچ كوچى يەتمەدى ، كوچى يەتمەگەچ ابن مسعود رضى الله عنه ، ابوجھل نىڭ قىلغۇن تىشوب بىب قاقىدە رسول الله قاطىنە نارتوب كىتردى شول وقتتە ، جبرائىل عليه السلام كىلىدى ، ئەيتتى يا محمد قىلاق ، قىلاق اوچۇن تىشلىدى

ماباشی آرتوق ديب كولى. ابن مسعود رضی الله عنه نىڭ ابوجهل باشون كوتوره
 آماوينه باش نىڭ الوغلى و آغرلى توكلار بلکہ الله تعالى آنى آغر قالى .
 چونكى ابوجهل ات كشى ورسول الله نىڭ دشمانى، آن نىڭ بارون كوتوروب
 بارماق اتنى حرمت قىلو بولا شونىڭ اوچون الله تعالى ابن مسعودنىڭ كوڭلىنه
 يب طاغوب طارطوب بارونى صالحى .

۸۰ - حكایت

بلخ شهرنده بو بىك باى كشى بولوب اول كشىنىڭ اوغلى بولغان ،
 و كشى وفات بولغاچ ، بو ايكى اوغل آتالاروندان قالغان مالنى اورطاق
 بولگانلر دخى بومال ايله رسول الله نىڭ اوچ بورنىڭ تگى ده قالمش ايتى ،
 ابو اوچ تولد دن ايكى سینه بره توك آلى لارده برسى اورطاق قالدى ،
 ثلوعسى ايتى ايكى گه بولهر كه كيرك ديتى . كچىسى ايتى ، رسول الله توگى
 بولغى اوچون ثلوعلاب بولمك پاراماس ديتى . ثلوعسى ايتى بو اوچ توك
 بوهرينه بار مالكنى مكا قالسره سگمى ؟ ديتى كچىسى راضى من ديب اوچ
 توگنى آلى ثلوعسى بار مالنى جيبوب آلى كوپ كونلر اوتكاچ بو يكت
 مالى بتوب بىك فقيرلىك كه توشى ، توشنده رسول الله نى كوردى اوزىنىڭ
 فقيرلىكندن شكایت قىلدى . رسول الله اكرم بويكت كه اى محروم ديتى منم
 توگمى مال ايله آلساردىڭ دنيانى آخرت ايله سانوب آلىڭ ديتى . اما فرداشك
 آلى ده ، اول توكارنى كورگان ساين مكا صاوة ايتدر دنيا آخرت اشى
 يغشى در ديتى بويكت يقوسندان اوبانوب توبه ايتوب فرداشى باينده باروب
 فرداشى نىڭ دوست لارندن بولدى .

۸۱ - حكایت

برجماعت براكشى نىڭ توه اوفرادقى ايله رسول الله قاننك شهادة ببردبار
 رسول اكرم بو كشىنىڭ قولون كيسوگه مكم قىلدى شول ساعته جبرائيل عليه السلام

ایندی ده، ایندی: یاحمد عفو ایت دینی رسول اکرم، بوکشی، نی قیلماغه بیوردی. رسول اکرم بوکشینی چاقروب صورادی نه ایله بوبلادن قوتلاند
دیدی بوکشی ایندی هرکونده سگایوز مرتبه صلوة ایتک ایله دینی. رسول
اکرم ایندی دنیا بلاسنن هم آخرت بلاسنن قوتلاند دینی،

۸۲ - حکایت مالنی انفاق طوغرسنده

عمر بن عبد العزیز رحمة الله تعالى مکه گه باروب بیت الله زیارت
قیلورغه نله کاج توهسینه آزی، و مال، و سفر کیرکلرون قویوب آطلانوب
سفرگه چسوب کیندی، یوله بار اتورغاچ بر صوغه بتوب، چقور یانینه طوقا دیار
شول صوده، بر اولگان طاوق آغوب کیله در ایندی. دخی بو خانون بو طاوق نله
آرتوننن سو بویلی طاوقه قاری قاری کیله ایندی. عمر بن عبد العزیز
کوگاندن اویلادی بوخانون فقیرلکنن یا که بامه گانلکنن بو طاوقنی
آلوب آشاماقچی بولا ایکن دینی. خانون طاوقه. یا که طاوق خانونغه یقین
کیلگاج خانون قولون سرزوب طاوقنی آلوب قولطق آستینه قصاردی.

عمر بن عبد العزیز ایندی. ای خانون ایپامادگمی؟ الله تعالی اوله کسه نی
حوام قیلدن دینی. خانون ایندی بن علمالردن ایشتهکان اینوم، هم قرآنده
ذکر قیلندی ضروره یقینده حوامنی استعمال قیلودوست دیب. بنم ایوده بالارم
بار آتالاری وفات بولدی. اوچ کون اوتدی آشارغه رزقمز کلمه دی. بالارم
کوسم چقسام آپلیق قاطیسندن یغلاشلار، مین آلارنک یغلاوینه توزه آم اینچه
بو طاوقنی آلم یا شیخ دینی. عمر بن عبد العزیز بر آز فکر ایندینه،
یغلادی و کوگاینه رسول اکرم نک (خلقنک بغشیشی، خلقغه فائده قیلغانی)
دیگان حدیثنی کینردی ده، اوزینه اوزی ایندی، مین توه گه مال یوکلهت ثواب
طابار اوچون براق سفرگه بارونی قصد قیلدوم. اما بو طاعت یعنی بومالنی بو
یقیملرگه بیرمک آرنق ثوابلیر دینیده، تونه نک تزکون خانونغه بیوردی،
و ایندی ای خانون بو توهنی سکا ملک قیلدم اوستینه بولغان یوگی ایله بالارنک
انفاق قیل، مین اویومه قایتمان اگر مالک بتمه میکا خبر ایته رسن دینی.

خاتون، عمر بن عبدالعزیزگه كۆب دعاء قىلدى. عمر بن عبد العزيز
ايوبنى قايتۇپ كېتىدى، ايدىشلرى مەكەگە كېتىشى لى. مەكەدە حج قىلماق قايتورغە
چىقىلار. عمر بن عبدالعزیز ايدىش حاجىلىرى ايله كۆرۈشۈرگە قارشى چىقىدى
ۋەر كورگان ايدىشلىرى ايله كورشىدى. ايدىشلىرى عمر بن عبد العزيزدن
سورايدىلار، يا عمر سن قاچان قايتىدۇڭ دېيىلار. عمر مەكەگە بارغانى يوق ايدى.
بولارنىڭ سوزارنىڭ غەجبلەندى. كېچ بولماق عمر ياتۇپ يوقلادى. توشنىدە
كوردى بىر كىشى ايتەدەر يا عمر سونچ سىڭا اللە تەئالى سىڭا كىناغلارنىڭنى يارلاقادى
ورحمت قىلدى. ھم بو حاجىلر ايله سىڭا سورتىدە حج غە- بىر فرشتە
يېبەردى اول فرشتە حاجىلر ايله طواف قىلدى ھم سى ايتۇچىلار
ايله سى قىلدى ۋەر افانقە چوقچىلر ايله ۋەر افانقە چىقىدى وطاش
آتۇچىلر ايله، طاش آتۇدى ۋنلېبە ايتۇچىلر ايله، تلبېە ايدى شونىڭ
اوپون حاجىلر ھم حج قىلا دېۋب بىلدىلر اللە تەئالى اول فرشتەنىڭ حج
ئوابىن، ھم بو يلدە قاغان بارچا حاجىلر ئوابى قدر، ئوابى سىڭا ھەم
دفتىرغا يازدى ۋسنىڭ سورتىدە حج قلغان فرشتە صحبتى بىر كاتەك حاجىلارنىڭ
حج لارون قبول قىلدى دېدى. ايدىلى اى قوردىلر بو قىلدىن بىلىدى
فتىر ۋىتېم لرنى تىببە قىلماقنىڭ ئوابى حج قىلو ئوابىدان دە آرتۇق ايدىكى
يارب ھر ۋەن بىندەگە يقيم ۋفتىرلرنى انفاق قىلۇنى نصيب ايت!

۸۳ - ھىكايەت

اول زماندە بىر ساتۇچى چىت شەرارگە يۈرۈپ ساتۇبايتەدۇر ايدى،
بو كىشى نىڭ خاتونى بىك ماپۇر ايدى، بو كىشى ساتۇ سەرنىدە كۆب يىل لار
يۈرى. خاتونى، ايرى كۆب يىل لار يۈردىكىدىن توزا آلماسىنچە زىنا قىلۇپ
ھاملە بولدى، بو بالانىڭ طوار وقتى يەنرەك خاتوننىڭ ايرى قاچماقنى ايله
خېر كېتىردىلار. خاتون بالانى طاۋب نىسە ۋفتە قايدە قوبارغە (ياشور) گە
اورون تابماقچا ايرىنىڭ ساتاق سىرگە مېچكە سېنە ياشردى، بوپالا سىرگەدە

کوب کونلر قالوب، صوده طچقان چردکی، کبی چروب بئدی، ایری قایتوب
کوب کونلر طور سهده خانون ننگ حالون هیچ بلمادی، بوسرکه لارنی مسلمان لارغه
صانندی. خاتون بو قلغان اشینه اوکئوب غسل له نوب توبه ایتوب رسول الله
صلی علیه وسلم که باروب کردی اوزی یغلی گوده سی قالطری کوز یاشاری
قزغان طاش کبی بولوب یا کئاق لارینه آغوب توشه دور ایدی. رسول اکرم
صلی الله علیه وسلم خاتونغه ایتدی نه اوچون یغلی سن. خاتون ایتدی
یا رسول الله گناه منی سنک آلدوکنه ایتورکه اویلا من دیدی. رسول اکرم
ایتدی گناه کنی قیلغانده الله تعالی ننگ باندکن، بلوب نه اوچون اویلا مادک
دیدی. خاتون اوزی زنا قیلوب بالا بولوب اول بالانی اوتروب سر که که
صالحقن هم اول سر که نی مسلمان لار صانوب آلدقن سوبله دی ده صحابه لار
هونی ایشتوب یوزلاری بوزلوب. ایتدی لار یا ملعونه بزنگ قاطمزدان چی
سنک گناه ننگ شومغی ایله بزئیده بر یو طماسون دیدی لار. رسول الله صلی
علیه وسلم ایتدی خورلاما کز اول قیلغان گناه سینه اوکئوب توبه ایتکان،
گناه دن توبه ایتکان کشی گناه سز گیبسور دیدی هم یقه رسول اکرم بو خانون
هقنده ایتدی من بو خاتوننی بیک ثلوع گناهغه توشکاندر دیب اویلاغان ایتوم
دیدی. صحابه لار ایتدی لار یا رسول هغیغه خاتون زنا قیلسه آگار جم تیش کشی
اولتر گانگه نصاص تیش بو ایکی گناه داننه نیندای ثلوع گناه بولور دیدیلر.
رسول اکرم ایتدی الله تعالی ننگ بنی وسزنی یارانوی ایله آنط ایتوب ایته من
هنرسز نماز قویوچی ننگ عذابی بو خاتون عذابندان قاطی راق بولور دیدی
ایندی قرداشلر نماز قویماقده مونداق گناه لار بولسه هر قیومزغه نمازنی
قالدیرماق، طر شاق لازمدیر.

۸۴ - حکایت

ذیل الله ابواهم علیه الصلوة والسلام ننگ بالالارندان برسی نیل صووی
باشی قایدان چققن باور اوچون سفر که چقتی، اوتوز یل کیمه ایله باردی،
اوتوز یل بیردن آط ایله باردی ده بر کشی که اوچرادی اول کشی کم سن

دیب صورادی، بو، مین ابواهم پنجمبر اوغالی دیدی. نیل بویلی آلتمش
 یل سفر قیلمم چغا تورغان ییورینه یتمکانم یوق دیدی بوکشی، ئیقتی سین
 منه بودینگز که بار اول دینگزدن سیکا بر حیوان چغار سین شول حیوانغه
 آطلانب نیل باشینه باروب یته رسن دیدی. بودینگز یانینه بارسه هیوان
 چغدی موگار آطلانب بارا تورغاج بو، ونی تیمردن بولغان بیر که نوشردی،
 یته ده اوزینگنه کوپ وقت بارا تورغاج کمشدن بولغان آق بیر که ییتدی،
 ینه بارا تورغاج آلتندان بولغان بیر که ییتدی شول ییورده بوقبه کوردی،
 اول نهنه ننگ دورت طرفنده دورت ایشگی بار اییدی هر ایشگندن بر سو
 چغادر اییدی اولگی سندن چغغان سو ییر اوستینه آغادر، ایکنچی،
 اوچنچی، هم دورتنچی لرندهن چغانی استینا استینه (بیر آستینه) آغادر اییدی،
 قبه که کرور که تله گاج، کره دیگان طاوش ایشتمیک صورادی ای تپقروچی
 بکا بو آستنه آغا تورغان اوچ سودان خبر بیر دیدی؟ جوابده ئیقتی، اول
 صولار دجله، فرات، سیحون، جیحون دیدی. شوندای شریف اورنده
 چقماقلری بو صولارننگ شمالی بواواقینه سببدر.

۸۵ - حکایت

عمر رضی الله عنه خلیفه وقتنده کسری پادشاهننگ، شهرینه سعد بن ابی
 وقاص بنی هاشم قیلوب عسکر بیبهردی، دجله صووی یانینه بیتکاج دجله
 چغارغه کیمه تابمادیلار. سعد بن ابی وقاص هم خالد بن ولید بن ولید
 دجله صووینه ئیقتیلار ای دجله سین الله تعالی ننگ امری ایله آغاسک، محمد
 علیه السلامننگ حرمتی اوچون هم عمر رضی الله عنه ننگ عدلی اوچون بزنی
 اوتکار دیمیلار. عسکر آط وتوله لری ایله اوتوب کیتیلار هیچ نهرسلری
 چلانمادی. شوننگ کبی رسول اکرم ننگ سنن طونوب، آننگ هر مینه
 الله تعالی قلدان نچکه وقلچدان اوتکنن وقارانغو کیچده قارانغو صراط
 کوپوزنن هیچ خطرسز اوتکارسهده ندرتی یتر.

۸۶ - حکایت

و هب بن منبه رضی الله عنه دیندی ، مین بر عجمی چاربه صانوب آلمم
 اول چاربه کیچ یانوب یوقلاغاچ ایرته ایله قهقروپ طوردی مین چاربه دن
 سیگانی بولدی دیوب صوراصام چاربه دیندی بن توشمه کوردم دنیا
 برطاش کبی بولغان ایمنی . هم شول بیورده جنت که یول بار ایمنی ، موسی
 علیه السلام اوزینک فرمن آلوب اوزی آلدان قوم یهودلر آرتندان بولغه
 کردیلر موسی علیه السلام دیندی مین سزگه توغری بولک بولورغه بیوردم
 دیندی . شول ساهتد یهودلر اوغنه صولغه یقلاشوب یقنیلر . ینده شول
 بولغه عیسی علیه السلام اوزی آلدان نصاریلر آرتندان کیلوب کردیلر .
 عیسی علیه السلام نصاریلرغه دیندی مین سزگه دینم انصار الله بولگن دیب
 سزطکللامدگن دیندی ده نصاریلر اوغنه صولغه یقنیلر . ینده شول بولغه
 محمد علیه السلام آلدان امتلری آرتندان کیلوب کردیلرده محمد علیه السلام
 دیندی مین سزگه ربکزه ایمان کیترگن دینم سزایمان کیترگن ایمانی
 قورقماگن و کوینمهگن جنت ایله سوینچ دیب محمد علیه السلام آرتندان
 امتی اوتوب جنت که قدر کیقنیلر . مین بوخاتون ایله اوطنه قالدم . الله
 تعالی دیندی یا مالک صورافل بوخاتونلر قرآن او قودیلر می دیندی . بزرگه
 مالک دیندی قرآندن سورة فاعه او قودگن می؟ دیندی بلی او قودق دینک .
 الله تعالی دیندی آلا ی بولسه جنتکه کرگن دیندی ده یوقومدن اویغانم تامده
 هجمک تمش دیندی .

۸۷ - حکایت

محمد بن جریر حضرتلری دیندی بز ، برجماعت بولوب عام اسقه رکه
 سفرکه چقندده بر شهرکه علم او گره نورکه طوقطاق . شول شهرده اوقی
 تورغاچ نفقه لرزه دیندی ، آچلغه توشدک شول وقتده بزرگه بر یهود ،
 اوچراد می آچه بوردی ، شول طریقه یعنی (اوچراد می) فرق - رتبه
 بوردی . بز بو یهوددن صورادق مین نیچک بزرگه آچه بیرهن دینک . یهود

ئەيىتى مېن توراندا، كوردىم الله تعالى يولىنى بېرگان صدقەلارنىڭ آرنو غراغى
 علم استەوچىلەرگە بېرىمك دېگان سوزنى دېدى، شونىڭ اوچون سزگە صدقە
 وېرەم دېدى محمد بن جەرير ئەيىتى بۇ ھىچ بىر يەردە كورمەدك بو يەود كېي
 دېدى. بۇ بو يەردەدان ايسەنلەشوب حجغە كېتىمك كۈنلۈدە بۇ كۈن بو يەودنى
 كەبەئەلە ياننىدە كوردەدە صورادىق ھېن مۇندە نېك كېلىمك دېب يەود ئەيىتى
 مېن رسول اللەنى توشمە كوردىم. رسول الله مېڭا ئەيىتى الله تعالى سېنى
 اسلام ايلە ھۆرمەلەدى علم استەوچىلەرگە اتفاق قىلمەك اوچون دېدى مېن
 رسول الله ھۆرەندە مسلمان اولدىم دېدى؛ مېنم بورطامە بۇ اون يىلى كىشى
 اينىك ھەمەز شول توشنى كوردە دېدى اى قىرداش بۇدە علم استەوچىلەرگە
 ياردىم قىلورغە طرشىق علم استەوچىلەرگە ياردىم قىلغان اوچون الله تعالى يەودنى
 مسلمان ايتىدى بۇنى الله تعالى اوزىنە دوست قىاور قىيامەندە آق يوزلى بولوب
 چوماردلار ھۆرمەتە بولورمىز!

۸۸ - ھىكايەت

عېسى عليه السلام كېكەنە وقتىدە آناسى ايسە بىر شەردن اونوب
 باردىقلارنىدە كوردىلار شەرقى خەلقى ھەمەسى پادشاھ اېشىگى تىوبېنە جىيىلغانلار
 عېسى عليه السلام بو كىشى لردن صورادى نى اوچون مۇندە جىيولكۇز دېدى
 بو كىشى لردن بىرسى ئەيىتى پادشاھنىڭ خانۇنى بىلاسون نابا آلەمى شونىڭ
 اوچون خەلقى جىيۈب صنملارنى كېيتروب ياردىم تلىمەز دېدى. عېسى عليه
 السلام ئەيىتى اكر مېن بو خانۇننىڭ قورصاغىنە قولۇمنى قويسام بالا حاضر
 طوار دېدى. بىرسى كېلۈب پادشاھغە كىروب خېر بېردى طىشە بۇ بالا بار،
 اول بالا ئەيتەدر مېن خانۇننىڭ قورصاغىنە قولۇمنى قويسام بالا حاضر طوار
 دېدىر پادشاھ عېسى عليه السلامنى چاقۇرتدى عېسى عليه السلام كىروب پادشاھغە
 ئەيىتى اكر مېن خانۇننى قورصاغىنەفى بالادىن خېر بېرسەم ايمان كېتورۇسكىمى
 دېدى؟ پادشاھ كېتورۇرەن دېدى عېسى عليه السلام ئەيىتى بو خانۇننىڭ

قورصاغنده ایرو بالادر یاخاغننده قازا میگی بار آرقاسنده آق میگی بار دیدیده، نهیتدی سیگا قسم ایتدم یا بالا بارچه خلقنی یاراتوب ووزق بیرگان الله ایله نیز حق دیدیده بالا حاضر دنیاغه کیلندی پادشاه ایوان کیتوره کچی بولسه ده خلقی قوی منع قیلدیلار.

۸۹- حکایت داود علیه السلام

ابن عباس رضی الله عنه نهیتدی، الله تعالی داود علیه السلام نه بو چلبور بیردی، اول چلبورنگ بوقاری باشی کؤکنده حاجیلار یولی دیگان یاقطی یولغه توتاشقان اییدی، توبهنگی باشی داود علیه السلامنگ صومعهسی طوفری سینه سالونغان اییدی، چلبورنگ تازالغی تیسر کچی تیاره اییدی، اما توسی نور کچی اییدی بوچرالاری توتورهنگ بولوب جوهر ایله بولغوش اییدی، هم لؤاؤدن بولغان قادافلار ایله قادافلانمش اییدی. اگر کؤکنده بولاش بولسه شول چلبورنگ بوچرالاری، روسی، ایکنچی پهنه بولوب طاوش بیرور اییدیده داود علیه السلام کؤکنده، نی بولوقن، شول طاوشدن بولور اییدی. هم شول چلبورنی آورولار توتسه سلاقله نور اییدی. هم داود علیه السلام وفات بولغاچ شول چلبورغه کیلوب حکم قیللار اییدی، حکم قیلولاری، شول طریقه اییدی قابوسینگ اشی حق بولسه شونگ چلبورغه قولى یتور اییدی. اگر اشی یالغان بولسه چلبورغه قولى یتمس اییدی. آرالارنده مکر و بوزوق بولغانغه قهر شول رهوشلی حکم قیلدیلار. کونارده بر کون بو پادشاه بر کشیگه بر جوهر امانت قوییدی. بو امانت ایهسی، امانت نی صورتی کیلگچاچ انکار اییدی. امانت ایهسی، بو کشینی چلبورغه حکم که بارورغه اوننده دی امانت صافلاوچی، اچی قوش طایاق یا صانوب، جوهرنی شول طایاق اچینه قوییدی ده، چلبورغه حکم که کیتدیلر، خلقنه بولارنگ حکم که بارغانون کوروب جیولوب باردیلار. امانت بیروچی کیلوب قولون سوزوب چلبورنی توتدیینه، امانت صافلاوچیغه نهیتدی کیل چلبورنی توت دییدی، بو کشیده

امانت ایاسیفه مدطایاغمنی نوتوب طور دیب بیردیده اچندن الله تعالی که
 نیندی یارب سیکا معلوم بو کشینک امانتن اوزینه نابشردم میگاده چابرنی
 سوز دیب قولن کوتارگان ایدی چاورغه قولی بیئتوب چابرنی نوتدی خلق
 بیگ حیران بولبلار. شول کوننک ابرته گوسن چلبور کونترلیدی .

۹۰ - حکایت عوج بن عنق

الله تبارک و تعالی موسی علیه السلام غه وقوه غه ارض مقدس نی میراث قیلماغه
 وهد، بیودی، اول ارض مقدس ده جبرچی کنعانیلر تورلار ایدی . الله
 تعالی موسی علیه السلام غه امرایتدی سین باروب کنعانیلر ایله صوغشوب
 آلارنی آندان چغار هییدی، مین سیکا آندا یورط وتورا تورغان اورون
 قلدوم دیدی . قوه کنن اون ایکی باخشی کشیلرکنی آلوب بار هر قبیله دن
 برتر کشی بولسون، مین سیکا یاردم ویره چکن دینی . موسی علیه السلام
 اون ایکی کشینی هر قبیله دن برتر کشی سایلاب بنی اسرائیل ایله کنعان
 ارنک اریعا دیگان شهرلرینه یقین کیلید، بو اون ایکی کشینی کنعان
 آراسینه جاسوسلق قیلورغه بیتهردی . بو جاسوسلارنی عوج بن عنق نوتوب
 بیلینه قصصروب ایوبینه آلوب کیلیدی باشنده کونترگان اوطفیده بارایدی .
 خانونی یانینه آلوب کیلوب بوکشیلرنی ارغندیده نیندی بوکشیلر بزنک ایله
 صوفشرغا کیلگانلر دیدی ، بولارنی آیتاق آستینه سالوب اون ایتیمه
 دیدی خانونی نیندی تیمه قایتوب سینک هالکنن قوملرینه خبر بیرسونلر
 دیدی . بعضی برروایتده عوج بن عنق بو اون ایکی کشینی کسه سینده توطرب
 آلوب کیلوب پادشاه آلدیفه سالکیدی ده پادشاه بولارغه نیندی قویکزه قایتب
 مونده کورگان نرسه لورکزدن خبر بیرکزد دیدی . بولارنک کورگان نرسه لری
 یوزم هم زمان یمشی ننگ الوغلی ایدی . برصابق یوزمنی آرقلی آغاج ایله
 بیس کشی کونترلر ایدی . هم بر زمان یمشی ننگ اورلقارون آغاج اچینه

بیش کشی کرووب یا نادر ایدی . وکیلار بر برسینه نه یتمیار بز بوزم ننگ
 هالن بنی اسرائیل که ایتمیک موسی ایله هارون غه غنه نه بتوروز دیدیلر ، اکر
 نه یتمسه که صوغشقه کیاوچی بوماسی دیب وعده ببردیلر . قایتقاج هولارننگ
 اونسی اوز قبیله لرینه ، بوقوم ننگ هالن نه یتمیار مگر ایکسی نه یتمه دیلر .
 عوج بن عنق ننگ اوز نغی اوج بوز ، اونوز اوج آرشین ، ده آلی و بر شوک
 ایدی موسی علیه السلام ننگ عسکرینه آچولانوب ، عسکر اوطرغان اورون
 قمرلی ، طاودان بر طاش آلوب عسکرنی بامدروب قویم دیب باشینه کوثر پ
 کیلدکنده الله تعالی مددنی بهروب باش توغرسندن تیشدروب طاش عوجننگ
 موینه توشدی عوج یقلمیده موسی علیه السلام کیلوب هلاک قیلدی . موسی
 علیه السلام قومن صوغشقه و عظیمی ، قومی قورقوب و عطن قبول قیلما دیلر .
 موسی علیه السلام نه یتمی یا موسی سین بار صوغش ربك صیحا یاردم و برور
 بز ونده اوطروب طوروز دیدیلر . موندان صولک موسی علیه السلام الله تعالی که
 دعا قیلدی ، و نه یتمی یارب بوقاسقلاردن بنی آبور دیدی . الله تعالی موندان
 صولک ارض مقدسی که کرور که بنی اسرائیل که حرام قیلدی شول طوقتاغان
 اورنلارنده قرقیل جزالاندیار موسی علیه السلام و هارون علیه السلام و بوفنا
 و کالبکه باشقه لار .

۹۱ - حکایت علمنی ایشتو توغرسنده

بر اول یکتی شهر که کرووب ، بر محله ننگ مسجد یانندان اوتوب باردقنه
 واعظ آدملرنی و عظیمانان ایشتوب مسجد ایشگی توبینه کیلوب آباق
 اوستندن طکلاب طوردی . واعظ بوسوزلرنی نه یتمه در ایدی . اکر نیزاک
 ایتمه که اوطرساگز بورنگزنی توتنگز دیدی) یکت نه یتمی بر مسئله اوکرندم
 دیدی . یتمه عالم نه یتمی ای مؤمنلر اکر بر خاتوننی نکاح قیلسه گز و یابر
 جاریه سانوب آلسا گز ، صوراشا اینچه وطی قیلما گز ، چونکه حیض وقتند
 جماع فرام در دیدی . یکت نه یتمی ایکی مسئله اوکرندم دیدی . یتمه عالم

ایتدی ای مؤمنلر الله تعالی که اخلاص ایله عمل قیلوئوز دینی بکت ایتدی
 اوچ مسئله اوکره ندیم بولار ایله عمل قیلسام مکا یقهر دیوب کیندی. بویکت
 بازارغه کروپ آلاسون آلوب صاناسون صانیدی. بویکت نی بربول کیسوچی
 قاراب طوردی و آلتونلاری بارنده کوردی. بویکت قایتورغه یولغه چقدی
 آرتفدان یول کیسوچی صافلاب کیندی، بویکت قضاء حاجت که قصطالوب
 یولندان چیتکه کروپ عالم دن ایشق کچه بورزون توتوب او طردی، بکت ننگ
 آرتفدان یول کیسوچی کیلوب بوماچی بولوب موینینه یب صالیدی ده طارتدی.
 بکت بورزون طوتوب او طردقی او چون یب باشندن اچقنوب چقدیده بکت
 طوروب، بو کشی مکا قصد قیلوب کیلگان ایکان دیوب آچولانوب صوغب
 اوتوردی ده الله تعالی که حمدوننا ایتدی. هم عالم دن ایشکان عالمندان فائده سنه
 ملاکندن قوندن او یلاب ینه ایکی مسئله سنه تجربه قیلماق بولدی.
 بویکت ینه بر شهرگه باروب آنده کسب اینوب مال لاندی. بویکت که کورشیلاری،
 ایتدیلر ایندی جماعت لهن، جماعت آلماتی رسول ننگ سفنی در دیدیلر.
 بکت نه ایتدی اگر مینم دین و دنیا ما فائده بیروردی خانون تاهلسه
 بن ایوله نورگه بیک راضی من دیدی. کورشیلاری بر بیک بغشی خانون
 ازلهب طابدیلر، هم بو بکت که نکاح قیلدیلر. بکت خانونی
 یانینه کرگهچ خانوندن اوتندی بن بو کیچه جماع قیلمام دیدی بلکه
 استهرا ایتدی، خانونینه جماع قیلما دی، کیچ بو بنجه سوبله شه، سوبله شه
 بو خانون بکت ننگ آناسی بولوب چقدی. بو خانوننی ایبری آیروب بو
 بکت بر یاشنده قالغان ایدی شول کوندان بیولی برسسی ایکنچینی
 ایشتماینجه طوردیلر، آناسی ایله طانوشقچ ایکی رکعت نماز اوقیددی ده
 الله تعالی که کوب حمد و ثنا ایتدی آناسی ایله جماع دن صافلادقی او چون
 عالم که کوب رحمت لر اوتندی ایرته تورغاچ آناسی بکت که آلتون چزاروب
 بیوردی ده ایتدی سن بقم ایچون مالکنی صرف قیلماک مینده سینک او چون
 مالمنی صرف قیلام بو آلتون لارنی طوط دیدی. بکت ایتدی من عالم ننگ

سوزون ایکی مرتبه صنادم ایکننده ایشتمکان روشلی طابدم، علم ایله
 عمل قیلوب اجل دنده قوتلم دیدی، ایدمی الله تعالی که عمل قیلورغه تلی من
 ننگه رسول الله ایتکان برکشی الله تعالی هلمنده بولسه، الله تعالی اول کشی
 هلمنده بولور دیگان. آناسی ایتدی بوندان مرادک نه دور دیدی یکت
 ایتدی الله تعالی ننگ طاعتی ایله شغالنه من، هم پادشاه قزن خانون لقمه صوری
 من، اشم آغله بارسون اوچون الله تعالی که عمل قیلان دیدید، پادشاهه باردی بر
 وزیرنی کوروب ایتدی، سین پادشاهه ایت بن آنک قزن صوری کلام دیدی.
 وزیر کوروب پادشاهه ایتدی شاهه بر یکت بامیم مجنون بامیم عقللی بولماس
 نوسه نی صوری دور دیدی پادشاهه صوری نه دور دیدی. وزیر ایتدی قزقزنی
 صوری کپاگان دیدی پادشاه ایتدی کوچی بتمه تله کانون آلور کوچی بتمه
 فقیرلگی طوقطاطور سین آنی تجربه قیل دیدی. پادشاه ایتدی سین آشکار
 ایت، پادشاه قزن صورماق وسوزله کپا بامیم مگر آشکار کوب اینجوهر جان
 لار هدیه قیلو ایله بولور دیب ایت دیدی. وزیر یکت که چسوب ایتدی
 اصحابلرک ایله کیشکاش قیل اما پادشاه قزون صورماق بامیم اینجوهر جان
 هدیه لار قیلماق ایله گنه بولور دیدی. یکت آناسینه قسایتوب اذن تله دی
 یا آنا من اینجوهر جان چغا تورغان دینگزکه بامیم بولام دیدی، اینجوهر جان
 حاصل ایتوب پادشاه قزن آلهماچ بولام دیب آزق حاضرل دینگزکه کیتدی،
 دینگز یاننده، دینگزکه چوموچی لارنک ایلوی بار ایدی، بویکت، اول دینگزکه
 چوموچ اینجوهر جان چغارولارنی صوراشدینه، اویلاب قاراغاج بیک آغر بولورلق
 بولدی اوز، اوزینه ایتدی مین بالغز کشی دینگزکه چومو ممکن
 بولماس، مین دینگزک صوون توکب بتریمد، اینجوهر جان کورنوب قالور
 دیدی قونارغه ویاطرفه اورن حاضرله دیدی، بر اوزون آغاچه چیلک
 صابلاب چنکبک (چهرک) یاصادینه دینگز بویزه اوطروب صوصا باشلادی،
 بر آز صوصاده نماز اوقی، بر آز صوصاده نماز اوقی؛ دینگزکه چوموچی لار
 بوندان کوله، کوله اونلار ایسی، اوچ کون اونکاج کورسه لار دینگزک صووی

كيمى باشلادىن كوردىلار. سو كوندان كون كيمى باشلادى. بو ديكگزگه
 چوموچيلار بويكئنگ عبادتكه هم صونيدى كيمتوينه عجب لانبوب اوز ارالار
 سويله شب ئاوغ لارى شيخ لر ينه ئه يئىدى لر: بوشىخ بونى اشككاج بيك فانى
 قچقر دى همەسى سوز دن طوقئادى لار شيخ دن صورادى لار نى اوچون بيك
 قاطى قچقر دك ديدىلار شيخ ئه يئىدى اونطقان نرسەمنى ايسمه توشردوم ،
 مينم ايوبه باروب يوزاقلى صاندوقمىنى كيتوگزدىدى . باروب صاندوقمىنى
 آلوب كيدىلار شيخ صاندوقمىنى آچوب بر كافل آلدى . اول كافلده يازغان:
 بوديكگزگه چوموچى لارنگ بابالار ينگ وصيتى: اكر سزنگ زمانگزدە بر كشى
 كياوب ديكگزدن سونى نوگرت بقروب انجى لارنى آمانچى بولسە اول
 سزدن مال صوراصه سز آشا كوت مال بېرگز، اول الله تعالى نك دوست لار دن
 در سز آنك صور افانن بېرگز والاديكگزنى كيدىلار دېمش . بو، چومو -
 چى لار برى ، بر ينه كيشكاش ايئوب ئه يئىلار ئه يدە گز بويكت اوچون ديكگزگه
 چومىق الله تعالى كوبهى نوغرى كيترسەده بېررەز ديدىلار . بولار ديكگزگه
 چوموب كوت انجى مرجان چفاروب يكت گە بېر ديلار يكت نكده صاونى
 تولدى انجى مرجاننى آلوب يكت قايتوب كيتدى ، قايتوب وزير گە
 انجى مرجاننى كورساتدى وزير حيران بولدى چونكە مونسى انجى پادشاه
 خزىفە سنەده يوق ايدى ، يكت دن صورادى بو انجى لارنى قايدان آلدك
 ديدى يكت ئه يئىدى الله تعالى نك فصلفان ديدى وزير يكت نك سوز يئنه
 عجب لانب پادشاهفە كروب ئه يئىدى پادشاه بر آز فكار ايتىپ ئه يئىدى انشا الله
 اول يكت الله تعالى نك ولى لار ندان در ديدى قزمى و بروب كياو ايئوب پادشاه
 لغمى بېررەن ديدى . يكت پادشاه نك قزن هم ماكن بېرچە گن بلوب پادشاهفە
 ئه يئىدى قز دنى هم ماكنى و بوانجى مرجان لارنى بارنى سىكا هە قىلنم ديدى
 بويكتكە ئه يئىلار ، اى يكت نفسكە ايبه روب بوقلر مال حاصل قىلغان سىن پادشاه
 قزن وماكن بېررەن اوچون قبول ايتىسن؟ ديدىلار . يكت ئه يئىدى مېن عالمن
 اوچ سوز ايشكان ايدم شول اوچ سوز ايله عمل قىلنم دىياوى مرادىمە
 ايرشم ايدى اخروى مرادمنى طلب ايتەن دەدى .

قارا عبرت كوزك ايله قصصى * آلورسك فسهلارن كوب حصصنى
 اوقو فسه كوكللهرك آچسلور * سيكا فسكر ايشكلرى آچ-ولور
 ولى لونك صفات لارن كورسك * يمانلار صفاتدين صاقلانورسك
 قصص كوزكى اولور مؤمن كشيگه * قيلور وعظ ياراماغان اشيدە
 خدا قوشدى قصص ايله وعظ گه * اوقوسك اورناشور اول كوكللرگه

فهرس

بيت

بيت

سليمان هم بلقيس
 قارت ايله بر كشي
 كورشى نك خرما آغاچى
 حسن بصرى
 رسول اللهنى توشد كورو
 عيسى عليه السلام نك بر قومدن
 اوتوكى
 هارون الرشيد
 فرعون آسيه رضى الله عنها
 صدق حقه
 صاصى كوزان دن عزتلى دوا
 فرعون هم موسى عليه السلام
 ابو يزيد بسطامى
 زيد بن حارثة
 تابان مالفى بېرو
 حكابت والدى
 ساتوچى خانونى، خاتونلارغه خيانت
 ياوز خانون
 قزو تيمرنى قولى طوتا طورغان

اخلاص توفرسنده
 زيارات الاخوان
 حرمتلى حيوانلار
 ندرگه وفا قياماق
 نمام حقه
 الله تعالىنى ذكر
 موسى عليه السلام وقبطلار
 مكه كافرلر نك رسول الله دن صالح
 اوتووروى
 عيسى عليه السلام رسولى
 صنمغه عبادت طوفرسنده
 صخرغه عبادت طوفرسنده
 ابوذر العفارينك صنمنه تولكى
 سيگان نصارى لارنى وعظ
 مالك بن دينار زمانك او طقططافوچى
 يهودنك مسلمان او اووى
 يهود هم عالم
 نمرود قزى
 عشق دن قايتو

صدقه حقیقه
 آخرتیه یورط آلو
 یبل اوستوندن داود علیه السلامه
 عریضه
 عیسی علیه السلام ایله بهودسفری
 کوچ یوفالووی
 امانت حقیقه
 وعنه که وفا
 ایری اولگان خانون ککیاوکه
 بارو طوغروسنه
 دنیادن یسی کون یوق بولوب
 طرورغه نذر ایتو
 خانون لار مگری
 ات آسراو فائدهسی
 یالغان سویلهب کافر بولوب اولو
 بالقچی هم پادشاه
 پادشاه هم آغاچ اوپرتوچی قارت
 جومارط فاحشه
 دانیال علیه السلام ننگ طبابتی
 آدم لارکه بشارت
 شقیق بلخی ننگ هارون الرشیدنی
 وعظی
 لقمان علیه السلام ننگ سفردن قایتوی
 رسول الله اسمن توراندن قرو
 ابوجهل هم ابن مسعود رضی الله عنه
 رسول الله تگنی میراث مالی
 اوچون آلو
 صلوت حقیقه

نیهرچی
 نماز یاوزلقدن طیار
 کشی دن قورقغاج طهارت آلو
 عیسی علیه السلام زمانده ایزکو
 خاتون
 پای قریه
 ایزکو خاتون کافر ایر
 محمد علیه السلامه نماز فرض
 قیلغان وقت
 بصره شهرنده بر عابد حکایهسی
 ابراهیم بن ادهم
 عبدالواحد بن زید رضی الله عنه
 امام اعظم حاسداری
 سلیمان علیه السلام ننگ خاتونلا-
 رینه جماع
 نوح علیه السلام کیمه که اوپرووی
 ابلیس فرعون که کیلدی
 آسیه رضی الله عنها ایله فرعون ننگ
 اوپوش اویناوی
 نمام قل
 ابو یزید بسطامی ننگ آناسینه سو
 پیردکی
 خاتوننی سویوب آنانی چقاروب
 طاشلاو
 آنانی تربیه حقیقه
 یخشی کشی ایزکو اوغل
 آنانی تربیه
 صدقه حقیقه

عیسی علیه السلام نیک بالا نوبت
 نووی
 داود علیه السلام چنبوی
 عوج بن عنق هم موسی علیه السلام
 علم ایله عمل قیلو
 جمعی طوقسان بر حکایه

عمر بن عبدالعزیز نیک حج سفری
 گناه دن توبه
 نیل صووی باشینه بارو
 ولی ار کرامتی
 بشارت حکایه سی
 علم اوگره نو چیلر گه انفاق حقیقه

